

*Петър Дънов
Учителя*

Перпендикулярно отношение

*Младежки окултен клас
година тринадесета*

Петър Дънов
Учителя

Перпендикулярно отношение

Издательство
„БЯЛО БРАТСТВО“

Петър Дънов
Учителя

Перпендикулярно отношение

Лекции 7-9, 11-12, 26-32, 37-44

*Младешки окулатен клас
година тринадесета*

*Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Настоящото издание включва лекции пред
Младежкия окултен клас, които не са публикувани
по времето на Учителя. Те представляват
стенографирано и разчетено на по-късен етап
говорно слово, което издателство „Бяло Братство“
представя за първи път. В архивите, с които
разполагаме, са открити лекции: 7-9, 11-12, 26-
32, 37-44. Заглавията на тези, които са само
упоменати в съдържанието, са взети от каталога
на Елена Андреева.*

© Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“, 2014

ISBN 978-954-744-257-3

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Най голямото число, 20.10.1933 г.	
2. Което си ти, 27.10.1933 г.	
3. Промяна в съзнанието, 3.11.1933 г.	
4. Прости и сложни процеси, 10.11.1933 г.	
5. Доброто като връзка, 17.11.1933 г.	
6. Злато, сребро, мед, 24.11.1933 г.	
7. Перпендикулярно отношение, 1.12.1933	7
8. Същественото в живота, 8.12.1933	25
9. Познаване, 15.12.1933	41
10. Квадратът, 22.12.1933 г.	
11. Закон за музиката, 29.12.1933	53
12. Обичайте положителното, 5.01.1934	64
13. Светът на Великите души, 12.1.1934 г.	
14. Здравото въже, 19.1.1934 г.	
15. Противоречията в живота, 26.1.1934 г.	
16. Единственото право на душата, 2.2.1934 г.	
17. Правото разбиране, 9.2.1934 г.	
18. Смехът, 16.2.1934 г.	
19. Любов и работа, 23.2.1934 г.	
20. Съотношение между мисли и желания, 2.3.1934 г.	
21. Постиженията, 9.3.1934 г.	
22. Музика, 16.3.1934 г.	
23. Музиката, 23.3.1934 г.	
24. Музика - метод за работа, 30.3.1934 г.	
25. Двете максими на живота, 6.4.1934 г.	
26. Дробни отношения, 13.04.1934	81
27. Опорна точка в живота, 20.04.1934	88
28. Проводници на Божественото, 27.04.1934	97
29. Слуга на Доброто, 4.05.1934	103

30. Влиянието на музиката, 11.05.1934	110
31. Основният тон, 18.05.1934	117
32. Практическо приложение на музиката, 25.05.1934.....	124
33. Първичната динамика, 1.6.1934 г.	
34. Психологически анализа на сръдната, 8.6.1934 г.	
35. Разменната монета, 15.6.1934 г.	
36. Светията, слугата..., 22.6.1934 г.	
37. Трите правила, 6.07.1934.....	131
38. Стремеж и постъпка, 13.07.1934.....	140
39. Отношение на вътрешните състояния и външ- ните условия, 20.07.1934	147
40. Сянка и реалност, 27.07.1934	153
41. Права обхода и права постъпка, 24.08.1934	161
42. Перпендикулярни движения, 31.08.1934	172
43. Път на Божиите блага, 7.09.1934.....	181
44. Вдлъбнати и изпъкнали линии, 14.09.1934.....	193

Приложения

Обяснителни бележки.....	205
Речник на редки, остарели и чужди думи.....	208
Теми.....	210

ПЕРПЕНДИКУЛЯРНО ОТНОШЕНИЕ

Отче наш

Имате ли зададена тема? – „Имаме.“

Аз съм от друг свят, не разбирам какво е добра и какво – лоша постъпка. Какво разбирате вие под *добра* и под *лоша постъпка*? Нали това е правата постъпка (фиг. 1 – А)? Къде е лошото в кривата (фиг. 1 – В), в какво седи кривината? Правата линия отнема по-малко време, тук е тесният път; кривата линия, кривият път, отнема по-дълго.

А —————

В

Фиг. 1

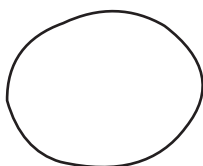
Господарят се сърди, че слугата е закъснял. Крива постъпка ли е, че е закъснял с 5-10 минути? Не, но има едно съвпадение на нещата, има друга среда. Някой се дави, аз закъснявам половин час и той се удавя. Не съм отишъл навреме, но защо отговорността да е моя? Като е влязъл във водата, той се дави, а мен държат отговорен – казват: „Ти си хванал кривия път и не си могъл да дойдеш навреме, за да го избавиш“.

Можем да извадим един закон. Десет килограма картофи по 1.50 лева за килограм колко струват – 15 лева. Искате да знаете колко стотинки са 1.50 лева; махнете запетаята – 150 стотинки. В дадения случай 1.5 какво означава, или 1 и 1/2 какво означава? Между 10 и 1.5 има отношение, следователно има съвпадение едно цяло и пет десети. Ако килограмът е по 1 лев и 20 стотинки, колко струват тия картофи – 12 лева. Защо именно 12?

Подобни заключения имаме, ако лицето на човек е дълго или ако носът му е дълъг. Има общи положения, които са верни, но въпросът е за дължината на носа. Дългият нос означава интелигентност, а късият всякога означава повече чувства. Не е определено каква трябва да е дължи-

ната на носа, не е определена онази най-малка негова дължина (оттам, откъдето той започва), която да показва, че някой човек е умен. В умните хора носът е построен специфично, но сега онези, които измерват лицето, нямат абсолютна мярка, която да използват. Откъде започва нормата, с която се мери човешката интелигентност? За да бъде интелигентен, носът трябва да има някои качества.

Какво се подразбира под думата *кръг*? Кръг ли е това, което съм начертал на дъската (фиг. 2)? Кръг, но неправилен. Да направим още един опит. Този

Фиг. 2

кръг не е правилен – защо? Защото всички точки не са еднакво отдалечени от центъра. Защо не са? Защото аз не съм център на този кръг. Всяко нещо, на което ти не си център, не можеш да направиш така, както трябва. Този пергел може да направи кръг по-хубаво от мен. (*Учителя*

чертае кръг с пергела.) Питам: пергелът по-учен ли е? Не той направи кръга, а аз, като си послужих с него. Какъв е далечният извод? Вие не правите далечни изводи.

Прокарваш известна теория, но не ти си я създал – чел си я и се захващаш да я обработиш, да я развиеш. Питам: след като си я развил и доказал, по-учен ли си от онзи, който я е създал? Не си по-учен, но я разбираш. Или, другояче казано, имате един развит жълъд, който е образувал голямо дърво, и един зародиш на жълъд. Кой е по-умен – развитото дърво или зародишът? Могат да се намерят много причини за обяснение. Може да кажете, че развитият жълъд е по-умен от неразвития. Ако мислите, че неразвитият не е толкова умен, тогава как е възможно това, което не е толкова умно, да се развие и да стане умно?

Според теорията на Дарвин¹ висшите организми се развиват от нисшите. Може ли в един човек да се развият известни качества, които не са съществували в самия зародиш, как мислите? Възможно е в някои дървета да се явят качества, които не са съществували в зародиша, но как ще обясните отделните случаи? Отивате при някоя праскова или слива и виждате, че там растат на едно и

също място и праскови, и сливи. Как ще си обясните това? Присадени са, но в закона на присаждането има едно изключение. Кое на кое се присажда? Семка на семка и костилка на костилка, но ако присадиш семка на костилка, нищо не става.

Какво се крие в човека, ако разгледате неговия живот в самия зародиш? Казвате: „Този човек върви по един естествен, правилен път на развитие“. Но когато в него се явят черти, които отсъстват в семето, в човешкото естество, а прииждат отвън, ние виждаме, че те са присадени. Вземете чувството на страх – и в най-напредналите същества, в съвършените същества го има. Ще ви дам един пример. Във водата има ли страх, че може да се счупи? Ако имате едно гърне, можете ли да кажете, че го е страх? Издаването на известни звуци при почукване показва, че в него има някаква възможност. Вземете една стомна – ако е празна и почукате по нея, тя издава известен тон; ако я напълните и почукате, този тон е по-тъп. И динята е като стомната – като почукате, преди да е узряла, кънти; после, когато е узряла, звукът е тъп – показва, че е зряла. Имате два звука: първият е ясен и показва страх, че динята може да се счупи; с втория, тъпия звук, динята казва: „Аз никога не се чупя. Където и да ме хвърлите, каквото и да направите, не се чупя“. А какво става с водата? Вместо да се чупи, тя се разлива. Щом легне на земята, вече не можете да я намерите, където я сложите. Но ако счупите една стомна и я хвърлите на земята, какво ще направи тя? От счупената стомна и от разлятата вода хората извеждат две правила.

Кои са правилата, които всеки от вас използва? Първото е: като направиш една грешка, за да се избавиш от нея, ще се скриеш – ще употребиш метода на водата. Праведният човек не прави грешки, той употребява системата на стомната, като казва: „Аз не се крия“; някъде ще остави или счупено, или здраво, но ще каже: „Нека ме знаят“. Щом се счупи, стомната може да остане навън, но водата, като се разлее, ще се скрие. Ако един праведен човек направи грешка, той ще употреби метода на стомната; ако е

неправеден, ако е грешен или страхлив, ще върви по пътя на водата. Праведният върви по пътя на счупената стомна. Има отношение между това, което се чупи, и това, което се разлива; има една допирна точка между тях, ако разумният човек е казал на стомната да се примири. Какво примирение може да има между един лош и един добър човек?

Извеждам пак едно правило: водата, която се крие, е лошият човек, а праведният се чупи. За да не се разлива водата и да не се чупи стомната, сложете водата в стомната. Ще сложите в стомната лошия човек, а праведният ще го пази. Защо да го пази? За да не се разлива.

Извеждам правило. Защо трябва да ставаш лош – за да не се чупиш; защо трябва да ставаш праведен – за да не се разливаш. Схващате ли защо някой е станал лош? Станал е лош, за да не се разлива. Защо е трябвало да стане праведен? Водата се разлива и за да не се разлива, трябва да бъде в стомната. Като направиш една грешка, нали искаш да се скриеш някъде? Лошият човек винаги се крие, а праведният казва: „Трябва да призная грешката си“.

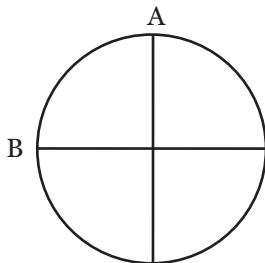
Ние искаме да примирим нещата, за да не се разливат и да не се чупят – тогава водата трябва да бъде в стомната, а стомната трябва да бъде около водата. Ако сложите една празна стомна във водата, ще се счупи ли? Никога, понеже водата е пластична. Ако влезеш при един лош човек, ти не можеш да се счупиш; влезеш ли между праведни, можеш. Една стомна между другите стомни има възможност да се счупи. Ако един праведен влезе между лошите хора, те ще го държат като писано яйце. Праведен между лоши хора, които с години го чакат, може да бъде почетен гражданин. Същото е, когато някой лош дойде между добрите – той е особен екземпляр и те го гощават.

Сега вие не можете да си представите защо е така, но така е в света. В турско време, като дойдели някое заптие, някой началник или някой кадия, българите веднага се разтичвали, показвали, че имат нужда от него. Те го гощавали хубаво, защото един ден можело да се нуждаят от услугите му – като го гощавали, той се считал задължен

да им послужи. Българите услужваха на турците от страх, че ще имат нужда от тях.

Сега да оставим тези работи – какво е било между българите и турци. От една случайност какъв закон можем да извадим? От много случайности можем да извадим едно правило. От много правила какво можете да извлечете? От много правила се образува един закон. Колко правила трябва, за да се образува един закон? Имате единица; тази единица колко пъти трябва да се умножи, за да стане цяло? Четири пъти. Може да питате защо трябва да се умножи четири пъти. Трябва да доказвате това. Така е, щом се умножи четири пъти, тогава имате единица, имате едно цяло число. Каква е разликата между цялото и частите?

Другото, на което искам да ви обърна внимание. Вие ще кажете, че в този кръг A е еднакво на B (фиг. 3), но ако поставите кръга в хоризонтално положение, кое ще бъде нагоре? Кога линията е винаги нагоре – когато е перпендикуляр. Може ли в един кръг да теглите перпендикуляр? Не може. Перпендикулярът вече означава сфера, а в една сфера може да го теглите. Щом имате перпендикуляр, това показва едно триизмерно пространство. При това положение как може да се тегли перпендикуляр? – „В равнината, в която е начертана окръжността.“ Правата B е перпендикуляр на A – ако се умножи два пъти, ще имате повърхнина, а ако се умножи още два пъти, ще имате сфера.

Фиг. 3

Това са изводи, методи в цялата съвременната наука, където участва човешкият дух. Геометрията и математиката са език на Природата. За всеки от вас, който иска да изучава Природата, няма по-добър начин от геометрията и математиката – това са начини, пътища, по които можете да я изучавате. Тези линии, фигури, кръгове и сфери, които съществуват, трябва да се оживят, трябва първо да бъдат ясни, понятни за вас. Какво нещо са точката,

правата линия, повърхнината, успоредните линии? Какво нещо са триъгълникът, четириъгълникът, петоъгълникът, шестоъгълникът, сферата? Какво представляват една правилна фигура, елипсата, параболата, хиперболата и т.н.? Това са съчетания, които трябва да изучавате така, както музикантите изучават известни тонове.

От седемте тона се образува цяла музика. Седемте тона с повторение, както и спомагателните знаци *диези* и *бемоли*, образуват цялата сегашна музика. Да допуснем, че в музикално отношение имате тона *ми* – той е най-правилен. Кой тон следва след *ми*? В гамата има известни съчетания. Кой тон трябва да вземете след *ре*? Може да кажете, че след *ре* ще вземете *ми*, но *ми* може да се вземе само при известни условия. Щом вземете тона *ми*, той поражда мисъл във вас и вие пожелавате да я реализирате на физическото поле. Ако тонът трепти у вас, умът ви се проявява. Ако не мислите и искате да приложите *ми* на повърхнината, ще се върнете назад, няма да вървите напред – ще вземете *ре*. Може ли някой да вземе *ми* и *ре* назад? Може да се вземе. Ако сега вземете *ре*, това показва, че нещата са на физическия свят. След *ре* желаете да се индивидуализирате. Ако тази работа е оформена, има плод. Кой тон ще вземете сега?

Представете си, че един студент в университета казва: „Нямам пари“. Той не се плаши, а констатира факт. Писал е на баща си и идва писмо с парите. Какво ще кажете? Я ми дайте тона *ми*! Дойдоха парите и сега той е радостен, иска да си купи нещо за обяд. Кой тон трябва да дойде сега? Отворил се е широко, ще дойде *ла* – тонът *ла* е щедър, иска да се покаже. Като срещне другарите си, студентът е радостен, весел – пее *ла*. Казва: „Нямам парици“, пее *ре* и дойдоха парите; сега ще ядем, ще пием, ще вземем тона *ла*.

Когато човек води един естествен живот, всички мисли, които се явяват в него, са в известни музикални тонове. Трябва да знаеш откъде започва всяко едно приятно чувство в теб, проявило ли се е в началото, ще се прояви ли – ще мислиш върху известни работи. Сполуката в жи-

вота зависи от това кой тон ще вземеш. Ако започнеш една работа с *ре* в началото, няма да я свършиш.

Природата винаги започва с един мек тон и всяка сполука в света трябва да започне с най-малкото съпротивление – сполуката в живота винаги върви по пътя на най-малкото съпротивление. Човекът, който е в Божествения път на най-малките съпротивления, ще сполучи; който не е в този път, накрая ще се обезсили и резултатите, които ще постигне, няма да го ползват. Умният ще започне с най-малките съпротивления, за да има достатъчно сили каквато и мъчнотия да дойде. Като не вървите в този път и имате някое затруднение, вие ще разрешите въпроса, но накрая ще се усетите така обезсилен, че това разрешение няма да ви ползва.

Помнете и друго правило: зад всички мъчнотии и подбуждения, зад всеки материален подтик, зад каквото и да е импулс, зад всичко, което е намислил човек, седи една Велика разумност. Зад всяко желание, каквото и да е то, зад всяка постъпка в Природата седи една Разумност, която подтиква движението. Например вие виждате един влак, който се движи; има машинист, който го ръководи, но кой ръководи в дадения случай обществото, държавата?

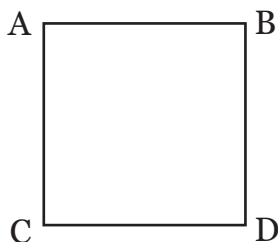
Първо трябва да знаете: в света има четири цифри. В имагинерните числа, ако умножите едно въображаемо число четири пъти само на себе си, ще се получи цялото. Вие имате едно желание, но за да се постигне каквото и да е желание в геометрична форма, трябва да сте център. Центърът *A* е индивидуалният живот. Сега да обясним теорията, която седи там. Това са *ми* и *ре*, а това са *фа* и *ми*. За да се извърши каквато и да е постъпка в света, вие трябва да се поляризирате – тогава ще имате правата линия *AB*, тя е посоката. Правата линия *AB* е поляризираният човек – това е първото положение; второто е посоката около вас, третото е държавата – тя се налага; зад държавата седи четвъртото положение – наричаме го Бог, Който регулира всички неща. Първо този, който работи в теб, ще се поляризира, след това иде обществото, после

държавата и най-после иде Божественото в света – така се образува цялото.

Ти трябва да вземеш предвид четири неща: първо себе си, после обкръжаващата среда – обществото, след това държавата и най-после трябва да вземеш предвид Живата природа, или Бог, Който е в центъра. Бог е пътят, целта, която има всичко в себе си. След Бога нищо не може да имаш.

Ще имаш известни постижения: постижението на правата линия, постижението на плоскостта, после на куба и най-после на тесаракта (тогава бих употребил кривата линия). В дадения случай, в нашето триизмерно пространство, кубът е като емблема на тесаракта, затова се слага кръга и се казва *криволинеен кръг*. В нашия свят е кръг, а в четириизмерното пространство има съвсем друго отношение. Ако завъргите този квадрат около неговия център, какво ще образува – кръг, нали? Неговите страни са плътни, следователно той трябва да има четири допирни точки. Единствените точки в квадрата са четирите точки, на които можеш да разчиташ (фиг. 4).

Фиг. 4

Имате CD . Откъде може да стане пречупване? Единственото безпрепятствено място, откъдето можеш да излезеш навън, са четирите ъгъла A , B , C и D – те са единственото сигурно място, на което можеш да разчиташ. Това са принципи вътре в теб: първо трябва да имаш едно здраво тяло, след това трябва да бъдеш достатъчно силен,

трябва да имаш отличен ум, който мисли, и накрая трябва да имаш връзка с Природата – да имаш нещо, на което можеш да разчиташ.

Ако кажем, че даден човек е умен, под това аз разбирам неговата глава; много е добър – разбирам неговото сърце; много е силен – разбирам неговата мускулна сила. И още нещо е необходимо: той трябва да живее в единение с Бога. Човек има ум, но за да мисли, се изисква

широк свят; има тяло, дробове, но за да диша, трябва въздух, който постоянно да приема; тази сила трябва да има материя, с която да работи.

Понякога ние се заблуждаваме от нещата, седим и казваме: „Няма Господ, това е празна работа“. Не може да се разсъждава така. Какво означава *няма Господ*? Да ви приведа един пример. Един адепт взел дете, за да направи опит с него. Внушил му, че човек се ражда сам, че въвн от човека нищо не съществува. Когато детето станало на 21 години, дошъл баща му и му казал, че е негов баща. – „Не може – казало детето, – аз от само себе си се родих.“ А бащата считал, че има знание, че това, което детето говори, не е истина.

Разумната природа те е създала, на нея дължиш всичко, но ти седиш и казваш, че е празна работа – така си възпитан. Учените хора доказват на детето, че има баща, а то казва: „Нямам никакъв баща, не го признавам“. В Природата се изискват само пет минути, за да ти докажат нещо. Ако те сложат на въжето и те стегнат, моментално ще ти покажат, че има нещо добро, без което не можеш да живееш. Хубаво, ако си самостоятелен, ако въвн от теб няма нищо, ако си единственият фактор, тогава нямаш нужда от въздух, от вода, от хляб и най-последно – нямаш нужда да мислиш.

Има четири неща, без които човек не може: животът започва с човешката мисъл, с човешките чувства, с човешката сила и най-последно той е свързан с това, което е проявило цялото тяло на човека, резултат на една разумна материя – цялото ни тяло показва онова, което Бог е създал. Никой да не казва, че няма нищо. Имаш тяло – ти си собственик. Това тяло има глава, има сърце, където са чувствата, има мускули, където е силата. Щом имаш тяло, всичко можеш да постигнеш. То ти е дадено вече, няма какво да се обезсърчаваш. В какво се състои човекът? Твоето тяло може да постигне всичко. Следователно и хляб, и вода, и общество ще има. Можеш да бъдеш учен, силен, богат, всичко можеш да постигнеш, но трябва да спазваш други закони. Идеята въвн вас трябва да бъде строго опре-

делена, защото когато се казват тези идеи, не знаете защо се казват.

Казваш: „Има Господ, има нещо в света“. Бог е това, без което ти не можеш. За Бога не можеш да мислиш, не можеш да Го чувстваш, не можеш да живееш вътре в Него. Той ти е дал всички възможности. В себе си можеш да чувстваш присъствието Му, но никога не можеш да си съставиш идея какво нещо е Той, защото както и да си Го представиш, ще е в онзи резултат, който е създал. Бог е, Който е създал тялото. Ти винаги ще си Го представяш в резултат и този резултат съставя четири положения. Да вярваш в Бога подразбира, че трябва да мислиш; за да вярваш в Бога, трябва да чувстваш; трябва да имаш сила, трябва да имаш тяло и най-после трябва да си господар на тялото си – това е волята.

Всичко това ще подложиш на опит – може да опиташ, че действително има една Разумност в света, в която живееш, от която зависят всички твои постъпки. Ти не си единственото разумно същество, зад теб седят милиони разумни същества, много по-разумни, отколкото си ти, и всички те работят – не че мислят само за теб, но имат предвид твоето благо. Някой път не можете да си представите защо мислят за вас. Когато малкият ви пръст е здрав, вие никак не мислите за него, даже не се сещате, че на крака си имате малко пръстче – здраво е, никак не мислите за него. Но един ден ви заболи и вие му обръщате внимание – милвате го, постоянно се грижите за него, защото започвате да съзнавате, че от него зависи много. За Разумните същества желанието за постижение е едно благо. Когато ние искаме да постигнем нещо, за Разумните същества това е болка в крака им и за да се избавят от болката, те ще го направят, а за нас това е постижение. Когато ние искаме да постигнем нещо, за тях това е болка и те ще превържат мястото на болката, ще сложат мехлем; тези мехлеми са благо за нас, тази превръзка за нас е едно постижение. Казваме: „Добихме нещо“. То е само във фигуративен смисъл.

Искам да ви покажа защо вашият живот седи на радиуса при сферата над вас и ако вие вървите по този прави-

лен път, всичко можете да постигнете по пътя на бързото съпротивление. За вас, за вашите другари, за вашето общество, за Бога това са четири положения, които трябва да имате: здрава глава, здрави дробове, здрав стомах (ние го наричаме банкер, касиер на Бога) и най-после Божественото, което наричаме *вътрешна връзка* и което е Божествената възможност за всички ваши постижения. Ако във вашия ум идеята седи така, вие няма да се нервирате.

Понякога се заражда борба, хората се борят един с друг. Тук има една идея; как ще ми представите практически тази идея, как ще ми я докажете в живата геометрия? Как ще ми докажете къде е правата линия, къде е плоскостта, къде е триизмерното пространство в геометрията, в живата геометрия? Казвате: „С ума си го разбирам“. Не само с ум да го разбираме, но и сърцето, и ръцете да го разберат, всички около нас да го разберат.

Като се говори за този кръг, има нещо неясно. Как ще го обясните, за да бъде ясно и за ума, и за сърцето, и за силата ми, а и тялото ми да го разбере? Ето как бих го показал аз. Представете си, че сте вързани или че срещате един човек, който е крайно енергичен, но е вързан – разбойниците са го съблекли гол-голеничък и са вързали ръцете и краката му. Той не може да се обърне, но му се иска да покаже, че има четириизмерно пространство. Най-първо изваждам нож и разрязвам въжето – образувам една връзка между него и себе си; след това второто положение – казвам: „Стани сега!“. Той е благодарен. Пред мен е гол, пред хората ще бъде облечен – аз му давам дрехи, обувки, шапка и той се облича като мен. Този човек е гладувал няколко дни; завеждам го вкъщи и сядаме да ядем. Завеждам го в църквата и двамата се молим на Бога да ни помогне да свършим една добра работа. Завеждам го при леглото в стаята – да отиде в оня свят да си почине.

Според мен спането е едно доказателство, което нищо не може да докаже само. Какво е спането? Отиване при Онзи, Който ни е създал. Аз се явявам и казвам: „Днес освободих един човек там и там“. Човекът се явява и казва: „Аз съм много благодарен“. И аз благодаря на Бога, и

той благодари на Бога – вече се образува една връзка между нас. Той има една ясна представа. Казвам му: „Ще идеш при моите домашни“, но и аз отивам на главната станция – и той, и аз отиваме. Коя е главната станция – леглото. Като идеш там, какво положение трябва да заемеш? Винаги ще легнеш в едно отпочиващо положение.

Ако искаш да спиш добре, краката ти трябва да бъдат успоредни, а не кръстосани – не преплитайте крака, когато спите! Много пъти, като легнете на лявата страна, слагате дясната си ръка на лявата или обратно. Хубавото спане е, когато легнеш, да сложиш ръцете и краката си успоредно и само малко да помръдваш краката – тогава работата е добре свършена. Като излезеш от тялото си, понеже имаш достатъчно слуги да се занимават с него, ще ги оставиш да работят. Когато господарят присъства, всички слуги треперят, не са свободни, а като излезе, те вече шетат. Ако господарят не излезе, слугите не си вършат свободно работата, защото той все прави забележки. Трябва да излезеш от тялото си, да не правиш забележки на слугите си, да ги оставиш свободни. Следователно сега вие не сполучвате, защото не оставяте вашите слуги да си гледат работата както трябва.

Някои са станали господари не само на себе си, но и на своите слуги. Вие искате да станете господари на цялата Природа – каквото искате, да стане. Тази идея е много едностранчива. Не е само вашето прошение, има милиони същества, които подават своите заявления – и те молят на Бога за нещо. Колко заявления има подадени? Всички те трябва да се разгледат поред. Ти искаш изведнъж, в пет минути да се разреши твоята работа, която е едно малко заявление, но докато се разреши, изисква се най-малко една година. Да приемем, че някой каже така: „Моята работа лесно може да се разреши, може би ще се разреши първа“. Ако твоята работа се свърши първа, значи е била най-важната. Ако някой път нашите желания изостанат, не са толкова потребни. Това, което стане бързо, е най-потребно.

Винаги ще имаш това, което е необходимо. Въздуха, който дишам, всякога го имам, водата, която пия, хляба – имам ги, но ако в мен съществува желание за едно камилско перо на шапката, трябва да пратим някого в Африка, за да го донесе. В България има ли камилски пера? Има, мисля. Или някой от вас иска да стане музикант. Както ви гледам, някои от вас ръце нямат, уши нямат – дълго време трябва да работите, докато станете гениални музиканти. Колко време има да се чукат тия пръсти! Може да имате много хубаво разбиране, но трябва да имате техника, за да предадете един тон. Теоретично може много правилно да разбирате музиката, но да проявите, да разберете смисъла на този тон не е лесна работа. Я ми изпейте един тон сега, но толкова бистър, че да трепне сърцето ми.

Представете си, че отивате на училище. Казвам: на теб ти трябва четири тона и ако можеш да ги вземеш, ще вземеш изпита си с шестица. Има тонове, които трябва да вземаш вярно. Ти трябва да знаеш този, на който е нагласен професорът в същия ден; има известни гами и ще трябва да знаеш на каква гама е нагласен той. Представи си, че синът или дъщерята на този професор са му казали нещо и той е неразположен, идва разгневен. Ако се изпречиш пред него, изведнъж ще те скъса. Именно сега трябва да се нагласиш, да нагласиш своята постъпка в противоречие с неговата – не да усилиш в него тази неприятност, но да кажеш: „Той е много добър“ и така да му се усмихнеш, че да забрави всичко. Като си разположен, и той ще се разположи като теб. Ти си махнал една негова мъчнотия, една тъга, която е имал, и той ще каже: „Има нещо улегнало, нещо разумно в този човек“. Ще ти каже: „Не бой се, това не е мъчна работа“ и ще ти даде една лесна задача. Ако отидеш при професора, без да се нагласиш, и кажеш: „Каквото Господ даде“, аз ще ти кажа какво ще даде Господ – ще те скъса. Ти ще учиш и ще знаеш каква е болката на този професор, ще му занесеш един мехлем. Като го погледнеш, да му дадеш известно разположение – защо са дадени очите на човека? Чрез магията на светлината вашите очи са едно нейно отражение. Даром сте взели,

даром давайте. Нека стане едно отражение на светлината, нека стане едно отражение и на човешката сила, изобилно ще трябва да дадеш. Ако постоянно отразяваш Божественото, непременно ще имаш успех някъде в живота.

Казвам: в тази Школа се изисква един нов начин. Ти седиш отвън, после влизаш в стаята и не знаеш как да се държиш пред професора. Държиш главата си наведена наляво и професорът казва: „Аз ще ти дам да разбереш, ще изправа главата ти“, защото в този знак има лоша мисъл. Когато човек държи глава наляво, това е много лош знак, който казва: „Ти говори колкото искаш, аз имам друга работа“. Какво означава отклонение наляво? Едно преобладаващо влияние на чувствата отклонява главата наляво несъзнателно, не си ти. Причината, която наклонява главата надясно, е влиянието на силата. Някои държат главата си наклонена напред, някои – назад. Ще държиш главата си точно перпендикулярно. Какво е перпендикулярно? Божественото схващане в света, Великото, Разумното в света. Като се поставиш в положение да гледаш на човека със свободно отношение, това наричам *перпендикулярно положение*. Какво разбирам под думата *перпендикуляр*? Някой е беден, бос, окъсан, аз го гледам, изследвам лицето му и мисля как да му помогна – това е перпендикуляр. Казвам: „Елате с мен“, започвам да разговарям с бедния човек – това е перпендикуляр. Създавам му работа, помагам му и т.н. – това е перпендикулярно отношение, това наричам перпендикуляр в света. Божественото в мен функционира, този човек е доволен и аз съм доволен.

Всякога, когато се обезсърчите в живота, се поставяйте в перпендикулярно отношение. Вие сте неразположени духом – ще ви дам един метод как да се обновявате, но няма да го слагате като правило. Представете си, че съвсем сте закъсали, в осмия семестър сте и професорът ви е скъсал. Сега нова мисъл: представете си, че вие сте професор, изпитвате студенти и всички те са наредени. Като дойдат най-силните, най-много ще ги изпитвате и ще им слагате оценки; ще наредите и скъсания. Колко студенти искате да изпитате? Десет, най-хубавото число. Сега всички са

пред вас и са уплашени, но вие ще се обърнете към тях и ще ги погледнете любовно. Ще зададете на един студент въпрос и след като го изпитате, ще му подадете палтото и ще го изпратите. Студентите са деца на Любовта. След като ги изпитате, всичките десет студенти на Любовта ще кажат: „Струва си този човек да бъде професор“. И вие, като идете втори път да държите изпит, по същия начин ще свършите.

Сега знаете ли какво ще ми кажете? Каквото и онзи, на когото баба му казала: „Да ти бае баба, да те не яде мечка“. – „Бабо – казал той, – бай ми по-добре никак да не ме среща.“ Това са изключения. По-добре професорът никак да не те скъса – това е най-правото, съгласен съм. Това са опити, опитни правила, по които можете да си помагате.

Понякога вие се обезсърчавате, искате да заминете за другия свят, не искате да живеете. Няма какво да умираш – стани професор, стани музикант виртуоз, за да те слушат хората, стани философ, за да напишеш някое съчинение, пред което всички да седят и да се учудват на гениалния автор; или стани велик художник и нарисуй една велика картина. За предпочитане е тази глупост, отколкото да се самоубиеш. Хората правят всичко това. След като минеш по този път на разсъждение, когато се върнеш в реалния живот, ще усетиш една лекота. Ще кажеш: „Слава Богу, имам за какво да живея. Станах професор, музикант, всичко станах. Ако сега не съм станал това, един ден ще стана. Как ме радва това, аз съм кандидат за професор, кандидат съм за един красноречив оратор като Демостен²⁴“.

Казвам: всички мъртви теории могат да се приведат в една стройна наука. Ако изпратя десет от вас на изпит и ви попитам разбрахте ли онова, което казах, ще кажете: „Разбрахме много добре“. Изпращам ви при един български banker, за да поискате от него заем от хиляда лева без гаранция. Ако десет души от вас, които сте ме слушали, отидат, колко ще вземат по хиляда лева? Нали предполагате колко? – „Един най-малко.“ Не зная дали ще има и един. Но има известни ученици, които не хиляда, а десет хиляди лева ще вземат. Има известни условия, при които

вие ще имате Вяра. Ще идете при банкера и ще кажете: „Вашата дъщеря е болна, аз ще я излекувам“. Мислите ли, че този банкер няма да ви даде колкото искате? И десет хиляди може да даде. Трябва да намерите онзи момент, когато можете да сте полезни – това е морал. Аз взимам полезността – както аз съм полезен, така и вие сте полезни. Това е моралност – полезен трябва да бъдеш.

Под *полезност* Природата разбира хора, които да изразяват нейните идеи, нейното богатство – това, което имат, да дават даром. Господ ти е дал очите – не са само за теб твоите очи. Добре е, че ни служат, но те не са само за нас. Някой път ще дойдат Разумни същества и ще кажат: „Моля, може ли да ни поверите вашите очи за половин час, искаме да свършим една работа“. Вие казвате: „Не днес, друг път“. След време пак ще дойдат и ще кажат: „Може ли да дадете очите си за един ден?“. Вие може пак да си намерите работа, да отлагате.

Божественото никога не отлагайте, защото зад всяка постъпка стои едно Разумно същество, което може да бъде един приятел, един помощник. Не се ли отнесете добре, пренебрегнете ли това Същество, ще ви се даде един урок, защото не сте постъпили любовно. Това значи да използвате Божествените моменти, в които живеете.

Ще кажете: „Какво ще стане от нас?“. Всичко може да стане. Най-първо можете да станете добри работници във всички занаяти. Можете да развиете такъв занаят, какъвто искате. Занаятите са спомагателни средства, важното е да бъдем носители на Божественото. Всички можем да станем носители. Всяка възможност има своето време, нещата не стават случайно. За красноречивия оратор се иска особено бюджет, за царя, за художника се иска особено бюджет. За каквото и да е занятие си има специфично време. Ако знаеш времето, можеш да имаш постижения – това е важно; в това време има специфично качество за учението, което можеш да постигнеш. Казвам: пред вас седи един велик закон. Който не разбира живота, той ще се обезсърчи. Онези, които не разбират законите на Природата, всякога се обезсърчават, а онези, които ги разбират, всякога трябва да се учат от тях.

Аз приведох примера, в който водата влиза в стомната. Казват: „Не дружете с лоши хора – лошите хора, лошите общества развалят добрата храна“. Така е, но не може да се извади общо заключение. Лошият е лош в едно отношение, а в друго е добър.

На един пиян човек му останали стотина лева. Вървял по пътя и срещнал един беден угрижен човек. Пияният го запитал:

- Къде си ходил?
- Ходих да търся работа, но не можах да намеря.
- Аз попейнах, останаха ми сто лева, ето, вземи ги!

И пак върви, клатушкайки се.

Пияният върши Волята Божия, а онзи, моралният, нищо не дава – казва на бедния: „Добър е Господ“ и си заминава. Пияният казва: „Аз пих, останаха ми стотина лева“, бръква и ги дава, без да мисли какво ще стане с него.

Божествена черта е отзивчивостта, при която не мислиш. Тя е една работа – даваш и не мислиш и след като направиш така, веднага усещаш вътрешна радост. Така е и в учението – Божественото е, като прочетеш каквото и да е, веднага да ти стане ясно. Случва се понякога да четеш, четеш и да не можеш да разбереш. Божествената работа много лесно се разрешава, но за да стане това разрешение, всякога трябва да имате единство. Вярвайте в едно нещо: зад всички неразбрани работи, зад всичко, което не разбирате, зад всички вредни и лоши работи седи една Висша разумност, която използва всичко. Няма престъпление в света, каквото и да е то, което Природата да не използва. Знайте: всичко, което се случва на онези, които любят Бога, е за добро; всичко, което се случва в Природата, в крайния си резултат е добро – това е съвършенството на Бога. Във всички противоречия се крие нещо добро за бъдеще. От лошото в света за нас ще излезе сполука за бъдеще – така трябва да се мисли.

Това ви го давам като едно правило, за да не се обезсърчавате. И да се обезсърчите, обезсърчението ви да стане причина за по-голямо насърчение, защото обезсърче-

нието е долина, а насърчението е връх и след този връх ще влезете в друго обезсърчение, а след това има друг връх.

Противоречието е една възможност, а къде е сполуката? Какво седи зад възможността – зад всяка възможност седи сполука. Няма Божествена работа, която да не свършва по Божественому. Нямаше по-голяма катастрофа за Христос от момента, в който Го хванаха. Всички ученици се разбягаха, помислиха, че всичко е свършило, но след три дни стана цял обрат – след три дни Той се яви толкова млад! Обрат стана и в живота на всички тези обезсърчени хора – апостолите: те се събраха и станаха толкова смели, че победиха света. И сега Христос има 500 милиона последователи.

Възкресението разбира делата на Божественото. Като видиш, че зад теб седи един Божествен промисъл, една Божествена разумност, в която няма никакво изключение, тогава вече нещата са постигнати. Щом тази Вяра се яви в душата на човека, нещата са постижими.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

7. лекция, 1 декември 1933 г., София, Изгрев

СЪЩЕСТВЕНОТО В ЖИВОТА

Добрата молитва

За следния път пригответе резюме на първата лекция от първата година на младежкия клас (*Двата пътя* – бел. ред.), а които могат, да я препишат.

Досега вие сте били заети само с физическата страна на живота, само с неговия механизъм и даже този механизъм не сте изучавали както трябва – изискват се още дълги векове за това. Всеки механизъм е резултат на една вътрешна нужда на живота. Външната страна на окото е резултат. В човека има един орган, с който да може да прозира това, което става във физическия свят. Вие ще изучавате тези външни резултати, изучаването на характера на човека зависи от тях. Например кое е същественото, което вие знаете, или кое е същественото, което хората знаят? Съществено аз наричам това, което при всички условия, каквото и да се случи, не се изгубва. Вие имате известна радост, но тази радост не е съществена, понеже при най-малките изменения на външната обстановка тя изчезва. После вие скърбите за нея и я считате за нещо реално, което сте изгубили. Реалното може ли да се изгуби? Като се изгуби, ще се замени с ново.

Страданията на човека аз наричам *скърби на малките изгубени работи в живота*. Трябва да си създадете една нова характерна черта – да различавате същественото в живота, да ви интересува то и след като ви остане време, да се занимавате с второстепенни работи. Какво мислите за здравето – съществено ли е, или не е? Какво мислите за хляба – съществен ли е, или не е? Какво мислите за водата, за въздуха, за светлината? Хлябът, водата, въздухът и светлината са четирите реалности, понеже без тях не можете да живеете, а здравето е техен резултат.

Старите гърци са казвали: „Да познае човек себе си“⁴³. Кое е същественото, което човек познава в себе си, и как може да се познае? Кой са съществените неща в него, чрез които той се познава, чрез които се различава от другите като индивид? Понеже външната форма се изменя, човек е първо млад, после остарява – изменя се външно. Може ли човек да се познава по външната форма, ако тя се изменя? Някои от тези въпроси, които ви задавам, на какво ги уподобявам?

Дойде някой майстор, велик цигулар, и вие се трудите, за да станете като него, но колкото и усилия да влагате, не успявате. Той има техника, но на какво се дължи тя? Вие ще кажете, че във всички хора има музикалност. Така е, но не всички могат да свирят, не всички могат да пеят. Следователно този велик цигулар (и въобще гениалният музикант) е роден при специална обстановка и ако ти не си роден при такива обстоятелства, трябва да чакаш, а сега ще се удовлетвориш само с онова, което ти е дадено. Да допуснем, че има един гениален майстор гърнчар. Може да мислите, че тази работа е проста, но ако опитате да направите едно гърне, ще видите, че много неща ви липсват. Може да замесвате калта, както гърнчарят я замесва, но ще се намерите в трудно положение да извадите едно хубаво гърне от тази кал – калта трябва да се замесва, но след това трябва да се изпече.

Кое е същественото за вас като ученици в този клас? Интересува ме вашето становище. Кое е същественото, което ви привлича? Кое ви е заставило да станете сутринта в 5 часа, за да дойдете тук, в клас? Ако питате гладния коя е подбудата да чака пред фурната, ще ви каже, че е гладът; той може да отиде там в 4-5 часа сутринта. Жадният може в пет и половина сутринта да отиде на извора.

Знанието е в най-високите области на човешкия живот, то произтича от светлината. Първите три условия – водата, въздухът и хлябът, са три подготвителни стъпки, а светлината е областта, в която се добива знанието. Необходимо е да знаете, че за да се придобие каквото и да е знание, човешкият ум трябва да е свободен от каквато и

да е тъмнина – тя да остане в ума ви само във вид на сянка. Ако имате тъмнина в ума си, знание за света не можете да имате, нито знание за себе си в пълния смисъл на думата.

Различаването е необходимо. Много физиогномисти изучават веждите, но пропускат 4-5 съществени техни качества. Досега нито един физиогномист не е броил космите на веждите – взимат само правата линия; доколкото зная, нито един от тях не знае колко косми има в една вежда. Това наблюдение не са правили, а гледат дали веждите са дебели и взимат две-три черти, които не са толкова съществени. Космите на някои вежди са по-дълги, а на някои – по-къси; едни вежди имат по-малко косми, а други – повече. И на някои глави има повече косми, а други са оголели. Понеже външният свят е зает, казвате: „Тези работи не са важни“. Не са важни – какво ви интересува колко косми имат веждите и ако ги знаете, какво ще ви допринесе това?

Според вас, според тази философия, до която сте дошли, не може ли човек да си създаде добри вежди? Защо са му веждите? Веждите са границите между Божествения и Духовния свят – нищо повече. А мустаците у мъжа са останали – те са граница между Духовния и физическия свят. Когато човек е обрасъл само с косми, това е границата между човешкото и животинското. Веждите са една граница – като минаваш през тях, ще те спрат. Какво разбирате под думата *граница*? Граница е минаването от един свят в друг. Световете се различават по своята материя; Духовният се различава от физическия, Божествената материя се различава от духовната – има съществена разлика. Вън от това веждите са антени – чрез тях интуитивно възприемаш какво се строи Горе, какво става в Божествения свят, и затова хората обичат да имат хубави вежди. Посоката им показва от какво се интересува човек.

С какво се занимавате вечер – нали слушате радио? Има много радиостанции – сто, двеста. Човек слуша една радиостанция, но я затваря, не се интересува от нея. Някой може да иска да слуша лекция на френски или на немски език, друг може да иска да слуша опери и предста-

вления или пък как свири някой цигулар, как говори някой оратор – много неща има. Снощи кое беше съществено в нашето радио? Коя беше последната мисъл, с която заспахте? Трябва да хроникирате, научете се да записвате своите съществени мисли. Защо една съществена мисъл никога не се повтаря? Може да се повтори някой път, но в друг вид.

Вие не сте правили опити с вашите пръсти. Например имате едно песимистично разположение, което може би се дължи на стомашната ви система – има много киселини, ферментации, гниене. Тези процеси в стомаха, в тънките черва или в дебелото черво веднага дават едно песимистично настроение. По кой начин това настроение може да се премахне или да се лекува? Да кажем, че влезете в една студена стая и в нея има печка и малко дърва – какво трябва да направите? Да запалите печката, нищо повече. Може да се пообърнете, да видите дали има звънец, за да повикате някой слуга, но ако няма звънец? Дървата са там и вие сте човекът, който може да запали печката.

Много окултни ученици понякога се заключват, за да не изчерпват магнетизма си – слагат ръцете си така, че прекръстосват пръстите си. Не, това е много опасно заключване, то циментира човека. Ако дълго държиш ръцете си затворени, с притиснати пръсти, ще изгубиш толкова, колкото ще спечелиш – нито печалба ще има, нито загуба, а времето е изгубено.

Аз бих желал, когато решавате известни мъчнотии, да постъпвате по следния начин. Да си представим, че имате една мъчнотия: пътувате като екскурзиант, попадате в клека, три дена гладувате и като намерите път, виждате, че най-близките села са на 50-60 километра разстояние. Как разрешавате въпроса? Нямайте нищо в раницата си, освен тук-там малки трошици. Намирате една трошица, слагате я в устата си; намирате друга и нея слагате в устата си. Тия трошици донякъде ви залъгват, но краката ви се откъсват. Какво трябва да направите, как разрешавате въпроса? Разрешавате го както вълка – като огладнее, той намира сладки корени, треви и се спира при някой корен.

При големия глад в човека се събужда едно чувство, едно съзнание, при което той започва да гледа дърветата, тревите и сякаш си спомня, че в тази или онази трева има нещо полезно. То не е толкова вкусно, но той казва: „Не искам да умирам преждевременно, там има достатъчно трева, храсталак“.

Следователно какво са страданията от това гледище? Скърбите и страданията в света са малки подбудителни причини да ви заставят да излезете от едно неестествено положение. Страданието ви спасява. Това не е като пищаната храна, като хубавия обяд. При едно страдание един беден обяд може да подкрепи силите ви, без него е лошо. Със страданието е лошо, но без него е още по-лошо. Всяко страдание ви оставя малко храна и показва, че в хода на вашия живот сте попаднали на едно място, където няма радост. Условията при радостта са благоприятни, а при скръбта – не. Всеки, който е опитал да мине по този път, винаги е имал същата опитност, понеже теренът е все такъв. Някой е бил по-умен и си е взел повече хляб, а друг е взел по-малко. Щом страдате, хубавото седи в това. Вие сте пътник и казвате: „Загубих се в клековете“. В един град човек може ли да се изгуби? Кое тогава може да се нарече *клек*? В чувствения свят има много клекове, нали, доста клекове има там.

Първото нещо е да възстановите онази връзка. Всеки един трябва да има радио и когато ще тръгва на път, да запита за пътя. Всеки, който опитва този път, трябва да се допита. Вие тръгвате в света – имате един пътеводител и там е описан всеки град, през който ще минете. Много често се случва човек да изгуби придобивките, които е получил. При големи смущения той може да изгуби своята способност да мисли – някой път я придобива, някой път я изгубва. Страхът само предпазва човека от неминуема смърт, но ни най-малко не го прави умен. Заекът и досега не е станал по-умен, той е най-страхливият. Какво е допринесъл неговият страх? Зимно време ще влезе в градината, ще огризе някое дърво, за което ще го претрепят – не му идва наум за това. И стопанинът ще каже: „Чакай,

ще намеря копой“, ще вдигне пушката, а на заека и наум не му идва за това. Той е страхлив и казва: „Имам право да гриза тези дървета“, без да знае, че след това ще плати с живота си. Следователно не мислете, че чрез страха човек поумнява. Въпрос е колко по-умен е станал заекът – в някои неща е станал, но в други – ни най-малко.

Онова, което може да спаси човека, е желанието за знание. Той трябва да има знание, то е необходимо за него. В еволюцията на човека знанието е същественото, но кое е същественото в знанието? Кое е същественото в диаманта – пречупването на светлината. Диамантът се отличава с това съществено качество, че най-хубавото пречупване на светлината става в него, но има и едно друго качество, което го отличава. Минералозите го класифицират като един от най-твърдите камъни. Каква е твърдостта му – десет. Добре, сега да разсъждаваме. Например вие намирате един хубав челичен нож или една от дамаскинените саби, които се възпяват в песните с названието *сабя дамаскиня*. Челичените, дамаскинените саби може да се свият така, че двата им края да се съединят и после, като ги пуснеш, да звънят като звънец – това е *сабя дамаскиня*. Като намерите една такава *сабя*, какво ще мислите за нея? Ще мислите, че или Природата си е играла и я е създала, или някой друг я е създал. Действително, Природата я е създала чрез човека. Понякога тази *сабя* ще ви даде разбирането, че съществува, което я е направило, не е глупаво, а е умно. Ако намерите някое обикновено ножче, ще кажете, че този, който го е направил, е бил обикновен майстор, но щом намерите *сабя дамаскиня*, ще видите, че този, който я е направил, е бил майстор. Ако намерите някоя хубава флейта, какво може да мислите за човека, който я е направил? Ще кажете, че е бил с висша култура. Най-първо ще се чудите, но ще ви дойде наум, че колкото повече дупки и клапи има, толкова по-умно е било това същество. Следователно законът е все същият. Когато човек има повече способности, повече чувства и повече органи в тялото си, това показва, че обкръжаващата среда, в която това същество живее, е от умни същества – нищо повече.

Най-високоорганизираният човек не може да се роди в една обикновена среда, немислимо е да се роди там – затова постоянно трябва да се стремите да измените средата, в която живеете.

Някой път вие се занимавате с посторонни мисли, мислите много еднообразно. Казвате: „Лоши са условията“ и вдигате ръце. Нищо не значи това. Щом са лоши условията, какво трябва да направите? Казвате: „Няма хляб, няма вода“. Добре, какво трябва да направите? Ако имате брашно, ще седнете и ще омесите хляб. Ако сте мъж, казвате: „Това е женска работа“. Добре е, докато сте между жените, но ако сте сам, ще опитате да си замесите малко хляб, ще се научите. Сега във вас има някои навици, с които трябва да се простите за в бъдеще. Всички сте хора с големи претенции и не само вие – навсякъде, където съм бил, не съм срещал хора, които да нямат големи претенции; опитал съм и религиозните, и учените. Някой казва: „Молих се три пъти, десет пъти, как да не ме послуша Господ?“. Някой пее и казва: „Тази публика не ме оценява, не ми дадоха пари“. Щом му дадат пари, оценили са го.

Питам сега: къде трябва да спрете, коя е нормата? Необходимо е да дойдете до естествените желания. Както вървите сега, вие се намирате в едно неестествено положение – от гледището на окултната наука мнозина сте в него. Станали сте много чувствителни, мнителни, подозрителни, преждевременно сте остарели и сте станали Сатурнови типове. Като станеш на 72 години, тогава малко ще те понагази Сатурновият тип. След 72 години Сатурн все ще те срещне малко, ще ти зададе един труден въпрос; като дойдеш до неговата област, ще внесе нещо и нещо ще те попита. Сега, като сте млади, не е хубаво да се занимавате с една област, която е много опасна. Сатурн има доста слуги и като дойде един човек, той казва на слугите си: „Я се качете на гърба му“. Слага някого на гърба ви, а вие започвате да се съмнявате дали ще можете да го носите, или не. Той ти е сложил някоя идея, от която не можеш да се освободиш – каква идея? Имаш един приятел и започваш да се съмняваш дали те обича, дали ще те обича,

или няма да те обича, дали ще бъде верен, или няма да бъде верен. Станал си богат – Сатурн влага в ума ти мисълта дали ще ти остане богатството, или не. Учител си – вложи ти мисълта дали ще те уволнят, или не. Мога да ви приведа много примери. Искаш да държиш реч – казваш: „Ами ако ме освиркат?“ и може да се откажеш. Понякога казваш: „Каквото и да стане, освиркан или неосвиркан, ще държа речта си, на късмет“.

Когато човек има късмет, това показва, че в миналото е живял по-добре, имал е добродетели, правил е толкова добрини, че всички хора сега тичат и му помагат. А на хората без късмет казвам: „Късмета ти си го направи“. Гледам ви сега. Така, както живеете, в бъдеще няма да имате много голям късмет поради същия закон, не че аз го желая. Защото ако вложите пари в една банка или в 10-15 банки, ще бъдете късметлии, на ако сте имали пари и не сте ги вложили, и да отидете в банките, няма да ви кредитират никъде. Ще кажете: „Нали Господ ме е създал, Той ще се погрижи“. Така е, вярно е, Той ще се погрижи. Но ако Господ ни е създал всички условия, какво сте направили вие при тези условия, при дадения материал?

Всички сте учили геометрия. Ако сложа една точка на хартия и кажа, че вашето щастие зависи от това да напиша тази точка и да сложите хартията в джоба си, какво ще направите с нея, кажете ми? Първо ще повярвате – вие сте лековерни, и веднага ще я сложите в джоба си. На втория ден, като видите, че нещата не стават както мислите, ще извадите хартийката. Някой на третия ден ще каже: „Изгубих си времето“, а друг ще я скъса и ще я хвърли. Питам тогава: в какво седи сполучливият опит? Вие не знаете. Ако бях на ваше място, знаете ли какво щях да направя? Щях да сложа в копринен плат един зар с тази точка и щях да кажа, че от това зависи щастиято – като го имате, всичко става. Или щях да отида при един болен и да му кажа: „Колко даваш да те излекувам? Имам един зар, дадох ми го, той е един специалист“. Ще изгоря тази точка. В една чаша ще сипя вода и той ще я изпие – ще оздравее и оттагък ще мине. Ще взема 10 хиляди лева и ще си отида.

Аз така разрешавам въпроса, а вие чакате щастието ви да дойде и като не дойде, казвате: „Не вярвайте в щастието!“. Прави сте, и вие сте прави. На начина, по който вие слагате точката в джоба си, не вярвайте, но на начина, по който аз слагам точката в джоба си, вярвайте. Представете си, че като съм направил тази точка, в нея съм вложил нещо от себе си и тя е жива. В точката е скрита голяма динамична сила. В какво седи силата на един писател? Всеки, който е писал, все е вложил нещо от себе си. Вие какво можете да направите? Влагате нещо от себе си, но сами не вярвате в това, което пишете. Например пишете: „За да можем да бъдем приятели, трябва да се обичаме“. Всички пишете отлични работи, но после казвате: „Това не може да стане“. Сатурн дойде в ума ви и кажете: „Невъзможно е това“ или кажете: „Ние сме го казали, но не му е времето“. Хубаво, като не му е времето, защо го пишете тогава? Ако не му е времето, щяхте ли да го направите? Щом сте го писали, време му е, но не знаете как да го приложите.

В какво седят Любовта, Обичта? Вие как прилагате вашата Любов? Защо чергаєте един ъгъл? Любовта има един ъгъл, който е обърнат надолу. Изобщо как пишат хората? Бащата може да пише на сина си, майката – на дъщеря си, всеки човек пише. Вие ще разберете онзи, който пише. Колко градуса е една буква? Мислите, че това е случайно? Не, за мен първата буква означава при какви условия сте. Ако буквата *Л* е по-широка, ако ъгълът е по-голям или по-малък, аз вече виждам условията, при които човек живее, и в какво вътрешно състояние се намира. Има нещо, което физиологически обуславя писането. Когато си разположен идейно, когато обичаш човека, пишеш повече, пишеш хубаво, красиво, а когато се намираш в притеснено състояние, нямаш време, не разполагаш с много хартия, в бедногия си, пишеш небрежно – ситно, ситно. Казвам: този човек няма пари. На едно малко листче, в едно малко пространство пишеш ситно – значи условията, при които пишеш, са трудни. А друг пише рядко – има голямо богатство. Богатият е много скържав, цени времето, той е англичанин; „Времето е пари“ – казват англичаните.

Англичанинът има отривиста реч. Той пише: „Господине, получих вашето писмо и в отговор ще ви изпратя колета“ – свършено в четири реда. Във французина има завъртане, но в англичанина няма – англичанинът няма време да пише дълги писма. Като отговаря, отговаря така: „Получих пратката“ – няма да седне да пише резюмета. Даже професорът, като влезе в училището, няма да седне да говори като мен, а ще говори 5-10 минути и след това ще каже: „Има учебник по математика и геометрия, от тук до тук ще учите. За трудните работи елате при мен“. Ако не си го разбрал, ще питаш – като дойдеш до някой труден въпрос, който не можеш да разбереш, ще отидеш при него и той ще ти обясни. Англичаните ценят времето, не искат да си го губят. Американците се отличават малко, но и те приличат на англичаните, като бутнеш тяхното тщеславие. Защо американците са малко тщеславни, а англичаните са горделиви? Англичанинът, като те срещне, казва: „Ти знаеш ли кой съм аз? Аз съм англичанин“. Американецът цени мнението на другите. Каква е разликата между тщеславния и горделивия? Горделивият е облечен скромно и хубаво, а тщеславният има панделки, пера. Горделивият има други, още по-лоши черти. Гордостта е обратното на тщеславието. Тщеславният е взел повече място, отколкото трябва, и като върви, гледа да не се блъсне някъде.

В сегашния живот вие се натъквате на ред мъчнотии. Например ще ви кажат: „Той е окултист, а те не са практични хора“. Хубаво, трябва ли един окултист да бъде малко за подигравка на другите? Ако ви зададат въпроса в какво седи окултизмът, какво бихте казали? Един окултист трябва да разбира на първо място човешкото общество и като срещне събеседника си, да знае какво да му отговори. Ако говори врели-некипели, това е друг въпрос. Трябва да обичаш събеседника си и да знаеш за какво да му говориш, а той да каже: „Този човек знае какво да говори“.

Някой идва при мен и казва: „Какво е окултизмът?“. Какви ли не определения имат окултните ученици. В как-

во седи окултизмът? Това е една наука, която се занимава с реалността на самия живот, с външните и вътрешните условия на живота и с органичното развитие. Окултистите имат много прави понятия за развоя, който съществува вътре в самата Природа. Помнете едно: човек не може да бъде окултист, ако е скържав; не може да е окултист, ако е мързелив; не може да бъде окултист, ако е страхлив. В окултната наука се изисква грамадно безстрашие, смелост, окултистите са почти най-умните хора. Не може да се каже, че са най-добрите, но са най-умните, почти най-умните – имат много добри разбирания за нещата. Като казвам, че не са най-добрите, разбирам следното: всички хора изобщо са добри.

В знанието има една опасност и тя седи в следното: при окултизма понякога става пресъхване на чувствата. Тези ученици, които не разбират, пренасят своята дейтелност отпред на главата и искат само с ума да разрешат всички въпроси; това е едностранчиво разбиране на живота. Например вие говорите за Любовта. Има една първа нейна фаза – материалната любов. После има друга фаза, в която силите на тази материална любов трябва да се трансформират и Природата е сложила за тази цел приятелството. Ако вие в душата си или в мозъка си нямате този орган или чувство на приятелство, не можете да трансформирате по-нисшите енергии и да ги насочите към ума. Като дойдете до личните чувства, и там трябва да има трансформатор – такъв може да бъде приятелството, но трябва да имате и друг трансформатор – милосърдието, отпред на главата. Милосърдието разпределя енергиите.

Нали имате този закон (фиг.1)? Когато две линии се пресичат, какви са ъглите? Нали срещуположните ъгли, които се образуват при пресичането, са равни? По какво се различават те? Ако се движите в тази посока, най-първо страните са по-разширени и колкото повече отивате към върха, понеже там материята е по-гъста, толкова повече мъчнотии имате, докато минете. Като минете в противоположна-

Фиг. 1

та посока, в другия свят, отначало ще се натъкнете пак на големи мъчнотии, но колкото по-далече отивате, толкова повече се разрежда материята – значи на физическия свят започвате с лесното и влизате в трудното, а в Духовния свят започвате с трудното и свършвате с лесното. Следователно във физическия свят най-първо ще имате добри резултати, а в края – лоши, докато в Духовния свят в началото ще имате лоши резултати, а в края – добри. Ще съедините двата свята – физическия и Духовния. Физическият ще гарантира за Духовния, ако в Духовния има оскъдност, а във физическия – изобилие. Когато пък във физическия свят има оскъдност, Духовният трябва да помага или да гарантира. Някои чувства във вас са започнали със сполука значи ще завършат с несполука.

Човекът трябва да се изучава. В света, в който се намирате, условията са такива, че е невъзможно да ги избегнете. Щом сте на физическото поле, понякога ще гладувате, но при баща ви и майка ви няма да е така, няма и да сте лошо облечени. Когато Хитлер⁴ дойде в Германия, много видни професори се самоубиха – те не можаха физически да изтърпят един нов ред на нещата. Хитлер има една расова идея – да подобри германците, но това е нещо, което се прави повторно, не е за пръв път. Това, което той прави в Германия, го правиха и евреите – Мойсей, който водеше евреите към Палестина, имаше строги разпореждания⁵. Хитлер върви по пътя, по който Мойсей е вървял. В психическо отношение Мойсей се натъкна на много големи мъчнотии, от които дори Христос не можа да го освободи.

Един закон съществува в Природата и той седи в следното: когато в една раса се примесват раси от по-висше и по-нисше развитие, те се спъват. В какво отношение? Спъват се по отношение на резултата. При прекръстосването на една раса трябва да минат най-малко 2500 години, за да има малко подобрение в нея, да се уравни и да се дойде до един хубав тип. В Америка се забелязва следното: всички черни, които се прекръстосаха с белите, дадоха мулати, които нямат дълъг живот и са изложени на много болести, измират преждевременно. Като се смесят

двете раси, трябва да минат най-малко 2500 години, за да се урівновесят силите.

Сега ще кажете: „Какво ни интересуват бялата и черната раса?“. Трябва да ви интересуват, понеже във вас понякога става прекръстосване на нисши и висши чувства, на нисши и висши способности. Може да ги прекръстосате, но се изисква дълъг период, докато прекръстосването им даде добър резултат, а в началото резултатът ще бъде лош. В окултната наука тези въпроси се разглеждат външно. При кръстосването на расите или на нисшите и висшите чувства, на нисшите и висшите способности, на инстинктите, мнозина от вас сте се обърквали и казвате: „Тази работа е празна“. Религията се дължи на известни чувствания, но щом висшите и нисшите чувства се прекръстосат, веднага ще настане един прелом – какъв? Ако този, който е направил грешката, е слуга, той няма да се връща навреме при господаря си, ще започне да закъснява – ще се спира на това кафене, на онова кафене, за да пие една-две чаши, и ще казва: „Да става каквото ще“. Като се върне, ще му направят забележка, но на втория ден пак ще закъснее. Тогава загубва отношението си към времето, отношението, което съществува между хората.

Сега най-първо ще се пазите от прекръстосването, ще държите вашите нисши чувства в подчинение. Нисшето, при условията, в които се намирате сега, трябва да е подчинено на висшето – вашият нисш ум трябва да е подчинен на висшия ви ум, а нисшите чувства – на висшите и да не правите никакъв компромис с нисшето, с него компромис не може да се прави. Нисшето, каквото и да ви обещава, не може да го свърши. В окултната история няма пример, когато нисшето ви е обещало нещо и го е направило.

Например какво може да ти допринесе страхът? Страхът понякога може да ти причини някоя малка радост или да те избави от някое падение, но ако му се подчиниш, няма да можеш да спиш. При една малка опасност страхът ще ти каже: „Пожар!“; няма пожар, но трябва да бягаш. Срещнеш някого, който ще ти каже: „Пази се, защото може да те убият“. Срещнеш някой вол и страхът

може да ти каже: „Пази се, защото може да те убоде с рогата си“. Срещнеш някой паяк и страхът ти казва: „Пази се, може да те ухапе“. Срещнеш някоя река и страхът ти каже: „Пази се, може да се удавиш“. Ако се водиш по ума на страха... Има хора, които страдат от тази болест. Такъв човек не може да се качи на каруца, автомобил или влак – страх го е, казва: „Ще побягнат конете“ или: „Може да стане катастрофа с автомобила“. И на параход не може да се качи. Където и да ходи такъв човек, очакват го големи нещастия. Някой път се чудя как с този голям страх още не е умрял.

Привеждам тези примери, защото някои от вас и сега се страхуват. Здравият човек какво ще прави – ще работи. Болният казва: „Мога да умра“, но това, че се е разболял от някоя болест, ни най-малко не показва, че ще умре – болестта не е признак, че трябва да умреш, а че трябва да измениш живота си. Ако слушаш съвета на болестите, ще оздравееш и ще ти стане по-добре; ако не слушаш, може да ти стане по-зле. Ние тълкуваме страданията и нещогдите в света в такъв смисъл – те са малки предпазни мерки.

В какво седи окултизмът? Вие сте окултни ученици, нали? Окултният ученик знае, че трябва да бъде справедлив, знае, че несправедливостта ще го спъне в развитието му, но за да бъде справедлив, висшият ум в него трябва да действа и да съзнава връзката между причините и следствията. Какво е кармата, за която учат индусите? Това е вече областта на Разумния свят, където разсъдъкът схваща връзката между причините и следствията. Някой път ти си направил грешка преди 3-4 прераждания. Може в този живот да си дошъл заради някоя малка грешка, заради някое престъпление отпреди 1-2 прераждания и сега трябва да го изкупиш. Мислиш, мислиш – нищо не си спомняш. Сиромаш си, каквото захванеш, не ти върви; тук те обрала, там те обрала, къщата ти запалили – казваш: „Без късмет съм“. Онези, които разбират кармата, казват, че този човек не е живял добре в миналото. Съвременният човек казва: „Аз не помня нищо оттогава. Може да съм пил, нищо не помня“. Той не помни, че е пил в кръчмата и че това е за-

писано в книгите. Казват: „Имаш да даваш“ – по закона на кармата е писано там и те държат отговорен.

Сега с многото говорене създаваме повече работа на стенографките, даже са претрупани с работа и не трябва да стенографират, а вие седите така и не знаете какво е стенографирането. Някои от вас не си правите бележки и казвате: „Запомнихме това“.

Само за тази лекция, която ви държах, ще вибият в бъдеще – аз ви държах лекция, за да вибият. Вие вземате пари от една банка и заради тях сте весели, но банката ги е записала в книгите си. Обещавате след 5-6 месеца да ги върнете и ако не се явите да ги внесете, те си имат почтени хора, които като сватове пращат, за ви намерят и да ви кажат: „Банката има честта да ви покани да се представите на аудиенция при директора. Той иска да поговори малко с вас във връзка със задължението, което имате“. И най-после банката, при сегашното състояние, може да ви хване и да ви затвори поради неустояване на думата, а ако имате къща, могат да я продадат.

Следователно в един уреден живот винаги има големи отговорности, а в един неуреден – по-малки отговорности. В неуредения живот има по-малко нещастия, но и по-малко щастие, а в уредения има по-голямо щастие и повече нещастие. За умния е за предпочитане да живее в уреден живот, отколкото в неуреден.

Сега не искам да ви лансирам някои идеи, защото се случва да не правите извода както трябва. Направили сте много гърнета, трябва да ги осребрите, да ги сложите на работа и да си посрещнете задълженията. Защото ако един керемидчия работи цяло лято и не продава керемидите, защо са му те – цяло лято да се каля?

С говорене не става. Може ли да изпеете сега новата песен?

*Дни на страдания и скърби
през душата ми минаха,
вълни и бури душа ми заляха,
но духът ми на живота
с мощ и сила над тях изплава.*

*За Обетована земя
аз тръгнах пътник,
где извират извори,
где реки текат,
где зреят плодове,
где птици пеят.
Где хората живеят братски.⁶*

Понякога човек се смее. За смеха има един орган, център в главата; той произтича от една висша способност в човека, даже стои по-високо от някои способности. Кога се смее човек? Вас ви е страх да се смеете. Трябва да се направи една *Песен на смеха*. Вие сега малко пеете, а много се грижите, но човек трябва да пее, понеже, като пее, неговата карма се трансформира. Неразположен ли си, попей малко; ако не може да пееш, позасмей се, после пак си попей и пак се позасмей.

Защо хората ръкопляскаат? Едни ръкопляскаат с перпендикулярни длани, а други – с длани, успоредни една на друга, и с успоредни пръсти. Трябва да се учите да пеете, защото много неща в живота зависят от пеенето. В *Откровението* е казано, че при престола на Бога всички пеят. Учените вярват, че цялото Небе, всички планети и слънца при движението си издават един тон – пеят една песен, вървейки в пространството. Всяка планета си има един химн. Знаете ли кой е химнът на Земята? – „Тъги, скърби.“ Тъги, скърби вдигай, слагай, напред върви.

Отче наш

8. лекция, 8 декември 1933 г., София, Изгрев

ПОЗНАВАНЕ

Добрата молитва

Прочетете резюмето на първата лекция от първата година. Започнете да четете, понеже не трябва да се губи време. (*Прочете се.*) Сега ще направите един малък разбор. Да направи разбор някой, който не е чел. Ще оставим това за следващия път.

В какво седи приложението на една лекция? Първо имаме теория и после – опит. Какъв може да бъде опитът? Сега ще ви приведа на вас, младите, един пример, макар че не исках да изнеса тази мисъл. Един проповедник в Америка казва в своята проповед: „Мислиш ли ти, о, човече?“ – той иска да обърне хората. Някой казва: „Аз много обичам музиката, да ви изпея това“, друг казва: „Пеенето ми даде една идея. Дълго време мислих да нарисувам една картина“. Първият иска да обърне света, всички да станат добри; вторият иска да пее, а третият – да рисува. Каква разлика има между този, който е говорил, този, който е пял, и този, който е рисувал? Кой не мисли? Като се намери натясно, човек винаги мисли. Коя вода тече? Тази, която няма никакъв наклон, е спокойна, но която има наклон, се движи, тече. За да мислите, трябва да имате един подтик. Нека да направим един разбор. Какъв разбор можем да направим?

Познаване. *Познавай* и *познаване*. Какво трябва да познава човек? Себе си. А къде е *Себе*-то? Досега това *Себе* срещали ли сте го някъде? Кой е срещал *Себе*-то? Някой казва: „Нисше и висше *Себе*“. Къде сте го срещали? Можете ли да го нарисувате? Какъв е разговорът на това *Себе*? Сега всички вие се учите. Имате един подтик, разбира се, подтиктът за вас е обществото – всеки иска да влезе в обществото, да се прояви по какъвто и да е начин. Учиш в училище, живееш в някой дом и обществото е подтик.

Какво представлява то като един целокупен организъм? Донякъде може да го уподобите на почвата и семето: когато семето влезе в почвата, то може да израсне и като израсне донякъде, може да мисли, че е постигнало своя идеал. Ако вие влезете в обществото и донякъде получите това, което търсите, казвате, че вашият живот има смисъл. Но след като едно растение е расло десетина години, случва се да дойде буря и да го изкорени – тогава какво се е постигнало?

Има несрети в живота. Някой път може да влезете в обществото и след десетина години да имате несполука. На всички се е случвало нещо, което не са очаквали, но това не трябва да ви обезсърчава, защото, като влезете в обществото, това още не е разрешение на въпроса. След като сте държали една реч или сте защитили една дисертация, или сте завършили училище, това още не е разрешение, а едно малко постижение. Искаш да приложиш това, което си учил. След като си живял 50-60 години, идва смъртта и виждаш, че трябва да заминеш. Не знаеш къде отиваш; предполагаш, че отиваш в онзи свят, но там не си ходил и само си представяш, че онзи свят е като този. Това донякъде е вярно. Например искате да ходите в Америка. В Америка живеете като българите, но не съвсем – нравите се отличават, има някои черти, които са съвършено различни от българските. Дори след като е живял във всички народи, човек пак желае нещо, има нещо непостигнато в живота.

Ако направим едно предложение, къде трябва да сложим думата *познаване*? Каква дума е *познаване*, към коя част на речта спада? – „Глаголно съществително.“ А думата *познавам* в каква форма на глагола е? – „В сегашно време.“ Познаване на себе си – кое е това *Себе*? Къде е то, къде е мястото му? Нали за да познаваш добре всеки човек, трябва да знаеш в кой град живее, да познаваш къщата му, стаята му, да си му ходил на гости и да си разговарял с него. Къде е къщата на *Себе*-то? После, с бащата, с майката на това *Себе* запознахте ли се? Това *Себе* е родено и има баща, майка, братя, сестри, приятели – те живеят в някой народ.

Може ли човек сам за себе си да мисли? Тогава този, който мисли, и този, когото познавам, са две различни неща. В какво отношение се отличава Себе-то от човека? Какво трябва да познава човек от себе си? Това не е противоречие. Даже виден певец понякога се намира в противоречие да изпее едно малко парче – няма вдъхновение, не може да пее. При 35 градуса студ може ли да пее? Измръзнали са ушите му и когато му кажете да попее, той ще каже: „Чакайте да се постоплят ръцете и ушите ми, тогава“.

Представете си, че при вас идва един човек, който и да е, и ви казва: „Я ми кажете как да позная себе си“. Какво ще му кажете? Ще му отговорите, че не знаете, нали? Това не е определяне. Какво значи *не зная*? *Не зная – зная*.

Да ви приведа един пример, една мисъл. Кой е истинският начин да познаете дали някой говори истината, или не, дали нещата, които говори, са реални, или не? Често казвате, че този човек преувеличава нещата, но имате ли метод, за да познаете това? Представете си, че казва така: „Нощта беше тъмна като в рог и нищо не се виждаше, но видях един човек с бели дрехи“. Питам: в тъмната нощ можеш ли да видиш човек с бели дрехи? Този никого не е видял. Когато кажете: „Денят беше прекрасен и видях един човек с бели дрехи“, има вероятност да е така, но в първия случай човек иска да каже нещо, ала сам се обърква. Понякога забелязвам, че вие в тъмна нощ виждате човек с бели дрехи, и си мълча. Ще кажете, че този, който вижда, е ясновидец; това е друг въпрос, но все пак в тъмнината не можем да видим бялото. После имате изречението: „Той прилича на гълъбче“. Че откъде-накъде човек ще прилича на гълъбче? Казвате: „Той е толкова добър, че прилича на гълъбче“ – това вече минава за нещо, дава му характер на гълъб, но ни най-малко не прилича на гълъб. С какво трябва да се замести думата *гълъб*? С ангел – ангел като служител. Български ли е коренът на думата *гълъб*? – „На латински е *колумбус*⁷, изглежда, че думата не е с български корен.“

Да се върнем към въпроса за познаването на себе си – трябва да го изучавате. Човек може да познава себе си

само при дадени условия, чрез работата, която е свършил. Какво трябва да познава бащата – децата си. Какво трябва да познава майката – своите дъщери. Какво трябва да познава човек на Земята – Слънцето. Всяко същество, което дойде на Земята, трябва да познава най-първо Слънцето, понеже то дава условия да се прояви животът. Какво трябва да познава синът – баща си.

Да кажем, че след като познаеш, имаш идеята да постигнеш нещо. За това са необходими две неща. Вземете един певец – за да постигне успех, той преди всичко трябва да е надарен, да има отличен глас. Гласът е един резултат; като казвам *глас*, разбирам, че той има отличен ларинкс и знае да го владее. Един превъзходен певец може да има превъзходни постижения. Взимам примера с певица само за пояснение.

За да постигне нещо, човек трябва да разполага с определена сила – например на един естественик е необходим отличен, наблюдателен ум: той трябва да прави наблюдения и да не е муден в тях, а бърз; не с ума си да наблюдава, а по един естествен начин. Вие срещате някого и веднага се произнасяте за неговия характер, без да сте физиогномист, без да сте изучавали окултната наука, и казвате: „Виждам, че този човек е учен, че е здрав“. Ако ви попитат кое ви дава повод за това разсъждение, ще кажете: „Не зная, но усещам“. Същият начин е при печката – ако аз съм там, кое ми дава опитност, че тя е топла? Имам една опитност и ако някой възрази, ще му кажа: „Сложете ръка на печката“. Щом не можеш да държиш ръката си на печката, тя е топла, а щом можеш, е студена. Тогава направете едно разграничение: къде ще сложите скръбта и къде – радостта? Какъв е човекът в радостта – топъл. Какъв е в скръбта – студен. При скръбта печката гори ли, или не? И при скръбта, и при радостта печката е еднаква – разликата е само в една външна обстановка. При радостта печката гори: зимно време е, стаите са постлани, имате картини, маси, седите в стая – това е радостното положение, имате с какво да се занимавате. При скръбта печката не гори – прозорците са изпочупени, картините са изпопадали или

пък печката е пробита. Гледаш огъня през стената на печката, казваш: „Нова ще трябва да търся“ и мислиш. При радостта си се разположил във фотьойл, главата ти е изправена нагоре, а при скръбта си седнал на един счупен стол, чиито крака се люлеят. Добре, какво трябва да се прави?

Казвам: сложете стъкла на прозорците си, боядисайте стените си, купете си някоя друга картина, направете си масите, столовете, после вземете една нова печка. Вие казвате: „Няма пари“. Казвам: намерете. Ти отговаряш: „Откъде да ги намеря?“. Казвам: дядо ти е оставил една каса в стаята. В чекмеджето има един ключ, вземи го, отвори и вземи парите. Питаш: „Има ли?“. Отговарям: има. Когато аз кажа някому: „Вярвай в Бога“, той казва: „Че аз съм вярвал досега“. Дядо ти и баба ти са оставили каса, вземи ключа и отвори. Поправи печката, прозорците и стените, щом вярваш. Ако печката е непоправена, ако стените и прозорците са непоправени, тогава каква вяра имаш? Аз виждам, че стъклата там са счупени, виждам, че печката скоро ще фалира, виждам, че наоколо не е така, както вие искате. Зная какво искате – отлична печка, модерна маса, модерни столове, стая, широка най-малко 4 метра, дълга 5-6 метра и висока 4-5 метра, подът да е покрит с килим; после искате да сте добре облечени, да нямате нужда от нищо, все нагоре да гледате. Няма нищо лошо в това; лошото е, че го нямате. Вие ще кажете: „Окултната наука какво може да ни даде? Нищо няма да ни даде“.

Окултната наука е жива. Думата *наука* е псевдоним. Под думите *окултна наука* всякога се разбират живи същества, които имат знание. Ти трябва да намериш тези същества – тогава ще свършиш нещо за тях и те ще свършат нещо за теб. Това не е като книга – да го четете, а жива наука. Аз срещам тези същества всеки ден и им говоря; те имат ръце и крака, живи са, говоря им. А за вас окултната наука са написаните книги. Някой казва: „Науката е в книгите“, току ми изважда една голяма книга и казва: „Виждате ли?“. Тази книга не съм я чел. Всеки човек е книга, жива книга. Науката не е нещо мъртво, тя е живо

същество, жива книга, която говори, която мисли, която може да ти помогне.

Някой казва: „Отвлечени работи“. Неразбраните работи са отвлечени, а реалните какви са? Българинът казва: „Отвлечени работи“; казва: „Отвлече го някъде“, а тук слага думата *отвлечено* за нещо далечно, непонятно. Два смисъла има. Какво значи *отвлечена мома* – значи задигната някъде. Отвлечени пари, отвлечени овце, отвлечен кон. С какво трябва да се замести думата *отвлечен*? За да придобие своя смисъл, запали черната печка, сложи ѝ огън вътре. Макар че е черна, отвлечена, кажи: „Едно време беше отвлечена, а сега е при мен“. Отвлечени работи са тези, които не принасят никаква полза. „Отвлечен кон – казват, – никаква полза няма от него.“

Сега казвам: с отвлечени работи се занимавам дотолкова, доколкото мога да ги намеря. Да знаеш къде са ги сложили, за да можеш това, отвлеченото, да го намериш. Ако не можеш да го намериш, не се занимавай с него. Вие казвате: „Ако е непостижимо?“. Кое е непостижимо? Всяко нещо, което не разбираш, е непостижимо; всичко, което разбираш, е постижимо. Яденето постижимо ли е? То спада и към постижимото, и към непостижимото. Всеки обяд е непостижим, ако не можеш да се удовлетвориш. Ти сам се лъжеш, надяваш се и казваш: „Не ми трябва вече“, но не минават и 4-5 часа, виждаш, че въпросът не е свършен; пак ядеш и пак мислиш, че си го свършил. Тогава яденето спада към неразрешените въпроси, които се разрешават и пак остават неразрешени. Или в математиката имате тези числа, които се делят и оставят един малък остатък. Казвате: „Те са неделими числа, остава малко“. Има ли някаква вина в това, че едно число не се дели? Вие какво мислите? Мислите, че ако всичко се постига в живота, човек ще бъде щастлив, или мислите, че да бъде човек щастлив при сегашните условия ще е полезно състояние за него. Благодарете, че известни неща са постижими, а други – непостижими, благодарете за това!

Да ви представя сега една картина. Художник рисува следното: двама души седят до един стол и една маса –

единият е весел и се радва, гледайки една опечена кокошка, а другият се е навел и плаче. Защо единият е весел, че има нещо за ядене, а другият плаче? Ако седите пред печената кокошка и плачете, по какъв начин може да се обясни вашият плач, кои са подбудителните причини? Първо, вашата кокошка може да е от някоя хубава порода, онзи я е заклал и вие плачете, че е отишла, а другият още не знае, че кокошката е от видна порода. Чудите се как я е заклал и опекарът и казвате: „Отиде хубавата порода“. А който ви гледа, чува се защо при една печена кокошка можете да плачете. Ще ви представя картината по друг начин. Същият художник рисува следното: един голям герой е мъртъв; един човек, който седи при главата на героя и се радва, че е умрял, и друг, който плаче. Как ще обясните това? Единият се радва и казва: „Голям хайдутин беше, слава Богу, че се освободихме, че вече няма кой да ни измъчва“; другият, който плаче, казва: „Много добрини ми стори, защитаваше ни и където ходеше, всяваше страх и трепет. Свободно живеехме тук“. И единият, и другият са там – единият плаче, а другият се радва. Ако в дадения случай вие плачете за една кокошка или се радвате за нея, ако в дадения случай вие се радвате за героя, който е умрял, или плачете за него, вашите разбирания са различни или интересите, които имате, са различни.

Вие казвате: „Да познаем Бога“. Това е най-хубавото нещо, което човек може да има, то е една отлична опитност, която може да ви се случи някой път в живота. Да познаеш Бога поне веднъж в живота си! Всички казват: „Да познаем Бога“. Как мислите, Бог не е ли познат? Всъщност Реалността е Бог, Той е познатото и непознатото същество в света. Хлябът, който ядеш, ти не познаваш – Бог е, Който ти го дава. След като ядеш хляба, Той ти дава живот. Във водата, която пиеш, е Бог и като пиеш, ти добиваш живот. И ти не Го познаваш. Във въздуха е Бог – като приемаш въздуха, добиваш живот. В светлината е Бог – като приемаш светлината, добиваш живот. Чрез Бога човек всякога получава сила. Всяко нещо, което ти дава вдъхновение по какъвто и да е начин, това е Бог, там Бог присъства.

Ти правил ли си опит да познаеш един приятел? Мислиш, че познаваш приятеля си. Колкото повече мислиш за него, толкова по-непознат ти става той. Казваш: „Аз го познавам, лицето му е такова хубаво“. Но ако този приятел се направи от восък? Фигурата има всички негови черти, но пипаш ръката му – студена е; пипаш сърцето му – не пулсира, мозъкът не мисли. Приятелят ти не е във външната форма. Има една жива форма, която пулсира. Приятелят ти е онзи, който има една известна черта, по която можеш да го познаеш.

По какво се познава топлата печка – по топлината. По какво се познава свещта – по светлината. По какво се познава една форма – по живота. По какво се познава човек – по своята мисъл. Има една основна черта в човека – неговата мисъл. Щом познаваш мисълта, всички други неща се централизират около нея. Вашият приятел представлява една мисъл, една постоянна, непреходна мисъл. Под думата *приятел* разбираме онзи, който всякога може да ви е приятел, а не само за момент. Приятелството е една сила, един трансформатор. Всякога, когато силите на Природата минават през този приятел, те ще се изменят. Един приятел, в каквито и условия да се намирате, все ще може да ви помогне.

Отдалечихме се от въпроса. Тези въпроси аз наричам *детински*. Детето чака майка си да сдъвче храната му и да му даде един завършен резултат, но вие сте влезли в област, където майката не дава сдъвкана храна и сами трябва да дъвчете хляба. Сега във вас се заражда въпросът как да сдъвчете храната си. Най-лесната работа е дъвченето, нали знаете? Вие казвате: „После трябва да мислим“. Мисленето е един от най-лесните въпроси. Има обаче мъчно мислене – при въпроси, които са костеливи. Щом донесат месо, какво се прави с него? Изяждат месото, а кокалите хвърлят на някое куче, да ги гложди; мисля, че е така. Готвили ли сте някой път месо? – „Преди 20 години.“ Не всякога се хвърлят кокалите, супа се прави от тях и след като се направи, пак се хвърлят.

При знанието имате разположение. Простият и ученият еднакво се радват при един факт на знанието. То е първата хапка, която, като дадеш и на философа, и на светията, и на простия, всички еднакво се радват. Не считайте знанието за товар, който ви се слага – това не е знание. Знание е това, на което в даден случай ти можеш да се радваш. То може да е много малко, но е основата на зданието – оттук трябва да започнеш. Нека това бъде едно правило: знанието трябва да ви радва. Не можете да се учите от това, което не ви радва. Някой път знанието може да ви причини скръб. То дава повод и да се радваш, и да скърбиш, но самото знание не е нито радост, нито скръб, то е вече разбиране – ако разбираш, ще му се радваш. Ако ти причини скръб, причината седи в друго – в разбирането на човека. Това знание може да е дошло не навреме. Защото богатият може при известни условия да се радва на богатството си, а при други – да скърби, че е богат: със своето богатство той може да се откупи, но ако заради него могат да го убият, тогава ще скърби, че е богат.

Стремете се да си избирате подходящи примери. На всеки пример трябва да се даде известна форма, да му се даде нещо съществено. Всеки пример трябва да се преведе. Какъвто и да е той, трябва да се извади съдържанието му. Всеки пример от живота изяснява известна идея и ако не извадим заключение от него, той остава просто за развлечение. Ако искаме да се ползваме, трябва да извлечем извод. Кое трябва да се познава сега? Можете ли да познаете ще има ли добър обяд? Можете ли да познаете какъв ще бъде обядът, от какво ще бъде сготвен?

Аз ще ви задам друг въпрос. Коя е отличителната черта, по която познавате вашия добър приятел? По какво познавате коя е отличителната му черта? Все има едно правило, което се прилага винаги. И как го познавате? Например аз познавам с ръката си, че печката е гореща. С ума си мисля, но с ръката си познавам. Умът казва на ръката: „Виж дали тази печка е гореща“. Слагам ръка (или горната, или долната страна на ръката), виждам дали печката е гореща и тогава правя своите заключения. После

ръката определя каква е степента на топлината – дали е слаба, или силна, и вземам вече предпазни мерки: доколко да приближа ръката си и какви ще бъдат последствията. Тогава кое е онова, по което познавате вашия добър приятел? – „С вътрешния усет, който имаме и който не можем да предадем.“ Слушайте, аз ще ви посоча това, което знаете. В приятеля има нещо – един вътрешен усет и нещо външно. То прилича на следното: когато нощем палите свещ, до вас идва светлина, един приток, който тече. Когато срещнете приятеля си, вие усещате, че от него лъха нещо навън. Ще кажете, че чувствате това. Щом видите приятеля си, сякаш от него идва нещо към вас. Когато срещнете някого, който не е ваш приятел, това липсва. От приятеля към вас иде една вълна и когато тя дойде, усещате, че ви е приятно. По същия начин ви е приятно, когато се приближавате към някое цвете. Има нещо, което иде от цветето до вашето обоняние – известни меки частици, които идват към вас. Вие схващате това и казвате: „Дали е роза, или карамфил?“. По това, което цветето отделя, вие вече определяте самото цвете. Такова нещо излиза от вашия приятел – нещо специфично.

Думите живи ли са, или не? Могат да бъдат живи, могат да бъдат и мъртви. Една дума е жива, когато, щом се изрече, от нея излиза нещо. Ако то идва към вас, тази дума е за вас; ако нищо не излиза, не е за вас. Ако при изучаването на окултната наука нямате тези познания, тя ще бъде за вас непозната. Окултната наука – това са разумни същества, от които всякога излиза нещо. Външната страна, онова, което излиза от тези същества, ние наричаме *окултна наука*, но същността ѝ се състои от тези живи цветя, а не от уханието им. Цветето създава уханието и по него ние разбираме на кое място се намира това цвете.

Представете си сега, че аз държа ръцете ви така. (*Учителя направи с двете си длани една топка, сякаш държи нещо вътре.*) Какво тълкуване ще дадете на това? Кога правите така с ръце? – „Когато скриваме нещо или когато пазим една свещ да не угасне.“ Когато крием нещо, така е, или когато носим и пазим нещо ценно. Децата, когато

играят на скриване на топка, държат така ръцете си и никой не знае къде е топката. (*Учителя отваря дланта на едната си ръка и я държи обърната нагоре.*) Така правят някои, когато шепата е пълна с пари. Някой път съм виждал търговци да купуват жито: бръкват в житото, вземат от него, подхвърлят го нагоре и гледат хубаво ли е. Или някоя домакиня бръква в брашното, взема в шепата си, държи го така и го поразмърдва. Или някой вземе парите и ги държи в ръка, наблюдава дали са толкова. (*Учителя кръстосва две ръце на гърдите си и цялото му тяло е сгушено.*) При едно състояние, което преживявате, вие давате на ръцете си такова положение; това положение не е красиво. (*Един брат каза: „Това положение изразява безизходност“.*) Това положение е на един апаш, който казва: „Много опити правих и не можах да намеря и сега“. Някой ученик сложи ръцете си в това положение – това е апашът в него, той не мисли здраво. Какво е положението на ученика, който трябва да мисли добре? Вие трябва да знаете, че ако не заемете едно правилно положение, една правилна поза, не можете да имате успех. Ако двама борци се борят, кой ще победи? Ще победи онзи, който заема такава поза, че да може да устои. Като постави крака по особен начин, в това седи силата на бореца. Той заема такава поза, че по никакъв начин не можеш да го изместиш от неговия център, и има всичкото съзнание, че от това положение не можеш да го помръднеш. А вие заемате такава поза, че ви събарят. Трябва да заемете такава, че да не могат да ви изместят; могат да ви бутнат насам-натам, но да не могат да ви съборят.

Трябва да имате една мисъл, в която никой да не може да ви разколебае. Ако всеки може да ви разколебае във вашата мисъл или вашите чувства, какви окултни ученици можете да бъдете? Тогава може да ви огънат. Тези майстори борци са много умни. Силният борец се показва отначало слаб, той маневрира, за да намери слабата страна на другия. Онзи го атакува и после силният го събаря. Другият си мисли, че той ще го събори, а като го повали силният, се намира в чудо.

И вие в живота си имате един пехливанин и трябва да знаете, че той е много голям майстор, всички трябва да знаете това. Когато имате някои мъчнотии, те се дължат на това, че се борите със същество, което е майстор. Вие имате скръб; скръбта е от това, че има едно същество, с което в дадения случай се борите. Ти може да усещаш налягането на онзи борец, стискането на мускулите, може да усещаш напрежението, но това напрежение идва от разумно същество. Всяка скръб идва от едно разумно същество, чиито интереси може да съвпадат с вашите, а може и да не съвпадат.

Върху тези работи трябва да се мисли, а не да се плашите от живота. Страхът не спасява, страхът е полезен до толкова, доколкото можеш да заемеш една поза в живота си.

Сега остава същата лекция за резюме. Онези, които не са чели резюмета, следващия път ще четат.

Отче наш

9. лекция, 15 декември 1933 г., София, Изгрев

ЗАКОН ЗА МУЗИКАТА

Добрата молитва

Прочете се темата *Писмо до квадрата*.
Изпяхме *Обетована земя*.

Музиката е достойние на ума. Тя не произтича от човешкото сърце, понеже то е свят на тъмнина, а музиката е в света на светлината. Ако искате да се ползвате от нея, трябва да разберете какво представлява една музикална форма. Когато говорим за човешката воля, ние разбираме изгрева на деня, изгрева на Слънцето, което носи живота. Някой иска в тъмнината да изрази с музика някакво чувство. Какво ще изразиш в тъмнината? В музиката се възпява хубавото, красивото. Грешката е, че искат да възпеят в нея външни неща. Ти не можеш да пееш на един камък, на Слънцето, на къщата, на коня си, можеш да пееш само на своята мисъл. Където има мисъл, има пеене; където няма мисъл, няма пеене, има само пъшкане.

Пеенето е начало на всяка култура, на всяка еволюция вътре в Природата. В сегашната музика полека започват се да изнасят известни неща. Някои класици са изнесли определени работи, но има и други. Например музиката иска да опише какви са чувстванията на човека. Това много мъчно може да се опише. Който се занимава със своите чувства, не може да пее, защото в човешките чувства има нещо много грапаво. Със сегашната музика можете да опитате докъде сте стигнали. Пееш, но гласът ти е дрезгав – тези грапавини са в твоите чувства, те са се отразили на гласа; ти не можеш да пееш, понеже сърцето ти има надмощие над твоя ум.

Бащата на музиката е умът. Това, към което музиката се стреми, е човешката воля – то е най-разумното. Следователно в ума седят основите, схващанията, а във волята – външният израз на музиката, която може да се оформи.

ми. Всеки човек, който иска да пее, трябва да има светли мисли и силна, пластична воля – това са две необходими неща за онзи, който желае да се занимава с музика, вън от това той нищо не може да направи. Бъдещата музика трябва да бъде поставена така. Като разгледате класическата музика, нейните форми, виждате, че там има малци-на, които са били музиканти. Някои минават за музикан-ти, но са били преходни. Онези, които са създали нещо ценно, са имали тези качества. Когато бащата и майката родят един син, този син не е само тяхно достойние.

Музиката има две страни, аз ги наричам *светла* и *то-пла*. В Природата има една музика, която е студена; тя е за тонизиране, за регулиране на нещата. Музика, която дава подтик, е топла. Някои казват, че е на чувствата; не, това не е музика на чувствата, а на Любовта, хората тепърва ще я учат. От любовната музика няма и сянка още, сегашната не е никаква любов, а музика на чувствата.

Някои музиканти говорят за творчество. В какво седи творчеството? Казват: „Бах⁸ – в какво седи Бах? Творчест-вото на българската музика седи в тоновете *ми* и *фа* – там е ключът. Българинът е разбрал от музиката само *ла* и *фа*, а тонът *ми* е импулсът му, там започват класическите ни песни. Тонът *фа* при българина означава неговият матери-ален живот и понеже в него *фа* преобладава, той всякога има една скръб, винаги е тъжен – като вземе *фа*, запее за това, което не е постигнал, пее: *Заплакала е гората, го-рата и планината*⁹. И когато дойде до песни, които раз-решават донякъде въпроса, той взема *фа* хомеопатично, а тропането представлява слизането от *ла* към *фа*; после пак подскача: *ми, фа, ми, фа*. Тонът *ми* е по-нисък от *фа*, в тонално отношение *фа* е по-високо, но щом минете в по-горна гама, вземате долно *фа* и горно *ла* – колко трябва да прескочите? Това е септима. Изпейте тогава горно *ми* и долно *фа*. (*Изпяхме*.)

Музиката, която съществува в Разумния свят, може да използвате за вашето развитие, но за да можете да се ползвате от нея, трябва да познавате астрологията много добре, трябва да познавате съзвучието на небесните тела.

(Учителя свири на цигулката български народни песни.) В народната песен българинът казва: „Няма какво да се прави, няма изходен път, ще се носи“; това е един омагьосан кръг. Свири се едно българско хоро и с това се казва къде е стигнал българинът, но това нищо не разрешава. Той играе от голяма скръб, че не може да реши задачата си. После пак дойде тъжната част и вследствие на това в българската музика всякога остава тъга. След като играеш, тъжен си, после пак си весел, после пак тъжен. Играе си българинът и казва: „Тази работа не е свършена, какво ще се прави?“. Западната музика се отличава със замах, с широк замах.

Каго срещнете една скръб в живота си, как ще я трансформирате, ако не знаете да пеете и да мислите? Всички искате да пеете хубаво, но какво означава хубавото пеене? Искате, като пеете, да се харесват на другите хора. Това не е музика, а ароматът, който цветята изпращат навън, ала не ароматът, а силата, която остава в тях, е важното. Не е музика онова, което излиза вън от теб, като пееш; музика е онова, което остава в теб след като си пял или свирил. Онова, което е отишло навън, няма да се върне; то е отишло и си има своето предназначение в Природата, но това, което е останало в теб, ще те ползва.

Сегашната музика е динамична, дава външен израз на динамизма, но няма вътрешен израз, т.е. още не е възпитателна. Динамизмът не разрешава нещата. Има бързина в музиката, но тя не трябва да бъде като бързината на светлината. Не мисли, че като пееш, трябва да гониш някого и не пей в състезание с някого – да го надминеш; не надминавай никого. Смешно е, когато един музикант иска да надмине друг. Да не го надминава, а да даде израз на това, което е в Природата – щом се даде израз, това е, а състезанието е губене на време. Ти си настигнал някого и си го надминал – какво си добил? Светлината не бяга, като излезе от Слънцето, не я гони никой. Всеки, който бяга, е по-слаб от онзи, който го гони.

Вие говорите сега за окултна музика. Окултната музика е това, което може да стане в теб. Постигнатото в музиката

днес е грамадно, тя има грамаден успех. Това е една необходимост за вътрешно постижение. Постигнатото досега са условията. Вие можете да послушате всеки музикант, но да разбирате, че музиката има и вътрешна страна.

Трябва да се опитате да пеете, когато сте сами. Във вас всякога има един подтик, когато пеете, да ви слушат. Бъдете уверени, че имате най-хубавата публика – когато започнете да пеете, цялото Небе слуша, имате от Горے най-хубавата преценка. Някой път, да кажем, ти си непримирим в живота, но като изпееш една песен, си готов да се примириш – това е едно от качествата на пеенето. Да се примириш не от необходимост, не защото условията са такива, не защото си беден или защото мирна глава сабя не я сече – не, това не е философия. Главата да е вдигната, но да се примирява тази глава. Живите хора трябва да се примиряват, не мъртвите.

Истината не е за слабите хора, тя е за силните в света; силният трябва да знае, че ако не върви по нейния път, ще изгуби своята сила. Истината е за умните; човек трябва да знае, че ако не върви по нейния път, умът му ще изгуби светлината. Истината е за най-силните в света, за най-умните, за най-добрите и ако не вървите по този път, ще изгубите това, което имате. Затова е дошла музиката – който пее, е силен човек, който не пее, е слаб, така определям. Силните пеят, слабите – не. Аз не свиря за другите, свиря за себе си.

В съвременната музика има голямо изкуство. В грифа на цигулката има девет позиции, има цяло изкуство, но това още не е музика, а акробатика. Вие може да свирите на пиано и свиренето ви да е хубаво – външната техника е необходима, тя е богатство, което в ръцете на един човек може да послужи за добро. Тя е богатство, но при един добър музикант; на този, който не е разумен, тази техника никаква полза няма да допринесе.

Има един пример, който ви давам. Кубелик¹⁰ е бил роден за музикант, бил е изпратен от Горее да свири, за да даде нещо хубаво на човечеството. Като забогатява, той казва: „Музиката не е за мен“ и става търговец, но от Не-

видимия свят правят така, че изгубва цялото си състояние и отново се връща към музиката. Сега Кубелик е изостанал, не може да достигне това, което е имал.

Никога не прекъсвайте една своя постъпка, защото втората няма да бъде по-добра. Щом се скъса една корда и после я вържете, вързаната корда няма да бъде така трайна като първата. Ако вашата цигулка се пукне и я поправите, каквото и да ми казвате, пукнатата цигулка не може да даде същия тон както здравата. Хубаво е, че може да се поправи, но пазете я да не се пукне.

В живота вие сте неблагодарни от това, което имате. От памтивека у вас е останала мисълта, че искате да постигнете нещо, но не знаете какво. Като излезете на сцената, искате сто хиляди човека да ви ръкопляскаат. Добре, сто хиляди ви ръкопляскаат, но ако не можете да отворите сърцата им, за да бъдат добри и умни, и ако това за тях е само едно удоволствие, което поддържа техните недъзи, тогава? Ако богатството на един баща служи само за да поддържа разпътството на неговите дъщери и синове, това богатство намясто ли е – не. Една певица трябва да знае, че нейният глас е свещен, и да не ходи само да печели пари; нека печели, но да ги употреби разумно. Някой казва: „Без пари да служа“, но в служенето без пари също може да има тщеславие – за да забележат, че е така.

Трябва да пеете, понеже това е необходимост за ума. Трябва да пеете, понеже животът, Любовта изискват да им се пее. За да живееш, трябва да пееш. Ако има съмняващи се, може да дадете концерт, когато някой от вас има треска. Когато в класа се случи трима души да имат треска, ще им изсвирия три песни. Ако ги тресе, значи има разрешение от Невидимия свят за концерт, но ако не са трима, значи няма разрешение; ако е само един, никакъв концерт не може да се даде. Треска в умствено отношение имат мнозина от вас, но аз говоря за треската на тялото.

Младите задават въпроса как трябва да се живее. Мислете как трябва да живеете! На живота ще дадеш най-красивата форма, която можеш да създадеш, най-красивия израз, който можеш – това е живеене. Облечи живота в

най-красивата форма, дай му най-красивия израз, за да не съжالياваш. При този най-красив израз, при тази най-красива форма всички неща са второстепенни, мимолетни, както падащите листа, както онзи прах, който е полепнал по барабана. Когато барабанът започне да бие, прахът се маха, няма граждански права там.

Музиката е един проводник. Истинският живот започва с музика и никоя култура не се е явила в отсъствието на музика. Имало е религиозни танци. Вие трябва да посетите едно събрание на адепти, да бъдете при тях, когато пеят, за да видите каква музика има там. Те пеят, за да видите как разбират музиката, да видите какво е музиката. Няма никакви диригенти, всеки е диригент и като пеят всички, има хармония, ти се забравяш и се пренасяш. А сега вие ще посочите този или онзи да вземе правилен тон. Каква е песента на адептите? За да станеш техен ученик, трябва да се запознаеш с цялата съвременна музика, да си първокласен певец и тогава, като влезеш при тях, ще послушаш как пеят, но още няма да пееш; ще ти дадат свободен билет само да слушаш. Човек дълго трябва да седи между хората, за да се тонира.

В музиката най-първо започнете с вътрешно пеене – пейте вътрешно, преповтаряйте, за да пеете с ума си. После прекарайте песента да слезе във вашата воля, т.е. да се възплъти – тогава можете да пеете. С пеенето ще дойде развитието на вашите способности и може до известна степен да се реализират нещата, които желаете в живота си. Човек трябва да има крайно самообладание, за да има някои постижения. Ти може да имаш постижения в света и да ги изгубиш – тогава ще имаш крайно страдание, ще имаш първо сладкото и после горчивото, най-първо успеха и после – неуспеха.

Ние се раждаме с радост и след това умираме. Това ли е разрешението на въпроса? Не, това е едно изключение, което трябва да решим, това е една задача. За да влезе в Невидимия свят, човек трябва да се отърси от смъртта и страха. Това е ограничение. Ти казваш: „Аз съм слаб човек“. Слаб си, защото не си се упражнявал. Казваш: „Болен

съм“, защото не си здрав – значи трябва да преминеш от болестта в здравето. Здравето е естествено състояние, а болестта – особено. Ти казваш: „Аз не съм роден за музикант“. Никой не може да те направи музикант. Музикантът е търговец на дребно. Ти казваш: „Аз не съм надарен“. Само на сватба даряват човека – като присъстваш на някоя сватба, ще те дарят. Вие сте в музиката – присъствали сте на някоя сватба и сте надарени малко с музикалност.

Радвайте се на сегашната музика, за да я направите една основа на бъдещето, което е скрито – защото то първо трябва да се появи. Придобитото богатство няма да ни ползва, ако не знаем как да го използваме. Тези, които са дали всички образци на музиката, трябва да станат подтик; това грамадно богатство трябва да стане подтик – някой от вас може да го проучват. Силата на всеки тон седи в спомагателните тонове, в обертоновете, в отгласа, който може да даде един тон. Един тон е начатък, началото. Например някой свири *ми*. Този тон после се развива, стига до най-високата област в обертоновете и след това се образува едно връщане. При тона *ла* работите са уредени. Ти не можеш да пееш *ла*, докато твоите работи не са уредени; не можеш да пееш този тон, ако мисълта, която имаш, не е ясна – тогава *ла* не може да се вземе вярно; обикновено *ла* можеш да вземеш, но истинското *ла* – не.

(Учителя свири на цигулката и пее: „Свършиха се всичките страдания, ние сме вече свободни, ние сме вече свободни.“)

Всякога, когато един човек се освобождава от живот на несгоди, взема тона *ла*. Като ви се падне богатство, като ви се паднат десет милиона долара, можете да вземете тона *ла* приблизително, но с един милион долара не можете – защото, ако вземете един милион, може да кажете: „Защо не са два?“. Тонът *ла* значи, че тръгваш в един свят, който е вече уреден. Щом си в *ла*, ти си в свят, където няма противоречие. Какво значи *ла*? Какво ще се прави? Ще се опъва кайша. Гладни сме, болни сме, невежи сме, безсилни сме, сиромаси сме, студено е, скъсани са обувките ни – какво ще се прави? Изисква се едно вътреш-

но разположение. Четири елемента има в едно разположение: в него трябва да вземе участие човешкият дух със своята сила; човешката душа със своя израз; умът със своята светлина и сърцето със своята топлина.

(Учителя свири и пее: „Мир и радост са добри бъднини. Мир и радост са добри старини“.)

Мир – М – вие сте вече в една долина, отдолу ще започнете.

При новата музика ти не може да минеш по един и същи път два пъти, не може да повториш нещата по един и същи път – няма повторение. Ако искаш да повториш, винаги ще направиш грешка. Всяко нещо трябва да се вземе вярно. Новата музика се дава на нас, тя е плодородна. Каквото и направление да вземеш, няма да се спънеш. Това е царският път, по който има хиляди пътеки; можеш да минеш през която искаш и всички те дават различно разрешение на една и съща задача – няма никакво противоречие. Тук-там се явява едно различие в ударението, но то произтича от съвсем органични причини. Музиката трябва да се приспособява към ударенията на думите, но и гласът трябва да се приспособява към тях. Който пее горната песен, трябва да проникне не във формата, а в идеята, че мирът и радостта носят добри бъднини – мирът и радостта са важното, а думата *носят* е спомагателна. Това е една формула, с която можете да си помогнете. Може без глагол – ти ще го подразбираш. Ако искаш, можеш да го кажеш отвън, но трябва да го имаш в ума си.

Вие ще се пазите. Ще приличате на синове, бащата на които е умрял, и ще се разправяте с имането, което той е оставил – кой какво да вземе; в това няма никаква философия. Музиката е едно богатство. Никога не спорете за това, което имате. Вземете, ако искате да се развивате. Законът в Природата е този: ако ти вървиш правилно по пътя, който е начертан, всякога ще имаш това, от което се нуждаеш, а то е достатъчно за теб. Ти го имаш, но не се спъвай в един строй, в законите му, в обществената му уредба – това са резултати. Във всяко общество съществуват известни условия, има вътрешни закони. Вие не се стремете да ги премахнете, не се спъвайте от тях.

Същият закон е и в музиката. Има известни придобивки, но не спорете за това. Важното е онова, което може да вземем от музиката и да остане в нас. Музиката да бъде не само едно външно, но и едно вътрешно проявление на онова, което се крие в нас и което без музика не може да се изрази. Ти не можеш да отидеш при Бога, без да пееш; не можеш да отидеш при хората и да те обичат, ако не пееш. Здравият човек пее, мислещият човек пее. Ти вървиш, весел си, пееш си; и ученият човек върви и си пее. Давид¹¹ вървеше пред ковчега на Завета и играеше и пеше. Жена му, като го видя от прозореца, попита: „Израилевият цар така да играе и пее?“, а той каза: „Не за хората пея и играя, а за Бога. Аз не играя за хората, а за Господа“.

Може някой път да ви обвинят – тогава вие се спъвате. Аз ще ви обясня къде се спъвате. Ако един човек ви държи лекция и същевременно е музикален, певец е и разбира от музика, речта му е музикална. Може ли той да ви проповядва, без да ви предаде музикалността, която има? Лекцията му излиза от него по един музикален начин. Когато четеш правилно, в това има известна музика и поезия. Човек не може да бъде поет, ако не е музикален; думите му трябва да са наредени в една музикална, хармонична форма. А както изпълняват музиката сега, това е външен израз на нещата.

Това, чрез което нещата могат да се реализират, да се осъществят, е музиката. Онова, за което човек пее, може да се реализира, а онова, за което не пее, не може. Не се спъвайте сега. Бог, Който е създал човека, е създал и музиката. Може ли Той да е създал човека и да не е вложил нещо в него? Вложил е – в човека има една музикалност, вложена от Бога. Някой казва: „Имам музикално чувство“; това не е чувство, а способност, музиката не е чувство. Ако искате да я чувствате, мислете я за израз на Любовта – истинският израз на Любовта е музикален. За този, който пее, можем да кажем, че е дошъл в първата фаза – че може да обича; онзи, който не пее, и да ви говори за Любовта, за каквото и да ви говори, още спи. Пробуденият в Любовта живее, мисли и се движи в нея, това са три качества на

Любовта. Ако всеки от вас живее, мисли и се движи, това показва, че тя е започнала да действа в него – това е израз на Любовта, която той не съзнава.

Сега какво остава във вас? Коя основна мисъл остава във вас? Тонът *ре* как ще вземете, *ла* как ще вземете? Човек всякога може да пее тона *ла* по-добре, когато баща му е жив, когато майка му, сестра му и братята му са живи; щом един от тях е заболял, не може.

Смъртта не е нещо физическо, тя е нещо духовно. Всеки, който те е забравил, не ти пише; щом започне да ти пише, и двамата възкръсват. Умирането е излизане от къщата. В смъртта нещата се забравят. Много хора, като умрат, като отидат в онзи свят, не помнят, че са били жени, че са имали жена, деца, братя; нищо не помнят, те са като човек, изхвърлен на някой остров и мислещ само за себе си – че е гладен, жаден и как да излезе от това лошо положение, в което се намира.

Помнете изречението: „Пейте и възпявайте Господа в душата си“. Когато пее, човек отива в едно широко отворено място, качва се на висок връх, а хората го слушат отдолу. Посветените са разкрили малко повече на сегашните хора; едно време те не са били готови, сега са по-готови.

Но това е външната страна на музиката, в която днес има повече инструменти и повече дълбочина, отколкото в миналото. Птиците са постигнали много в музиката и летенето; после те са разрешили такива социални въпроси, които човек тепърва трябва да разрешава. Цялата борба между хората произтича от материалните интереси. Там, където се намесва материалното, може да има спор. Където има спор, има гъста материя, която се дели – например някое парче земя.

Един цар иска слава, иска повече земя, повече хора, повече богатства. Колкото по-голямо е разногласието, толкова повече някой навлиза в материята и не иска да пее – казва: „Какво ще придобия, какво ще спечеля?“. А той трябва да пее, защото всяко повдигане, всяко развитие не може да дойде, без да се пее вътрешно. Вие защо

сте обезсърчени? За материални работи. Например казват: „Къде ще се подслоним в бъдеще? Гладни ли ще умрем? Няма музика вече!“. Разумните същества сложат някого на шестия етаж в едно високо здание, запалят зданието и него го е страх – трябва да се хвърли отгоре и го обзема обезсърчение.

Новата философия в живота се решава чрез светлина, топлина и движение. Топлината е в душата ти. Сърцето ти е един акумулатор, то събира желанията, а душата събира топлината и е емблема на хубавите чувства, на добрите постъпки.

Една моя права мисъл е в съгласие с цялото Битие. Ако мисълта е права, тя има еднакво приложение за всички – следователно правата мисъл е права за всички и кривата мисъл е крива за всички. Правата мисъл не може да не се реализира, ти ще знаеш как ще се реализира. Ние казваме: „Дълго време“. Ако се возиш с биволска кола, много е дълго времето, но с бързината на светлината много скоро ще я реализираш; с биволската кола ще я реализираш за няколко милиона години.

Това, от което отстъпваш, не е реално, а това, от което не отстъпваш, е реално. От нереалното може да отстъпиш, от реалното – не. Сега вие сте с нови разбирания, но със стари похвати. Старото сте го опитали – в него няма никакво изкуство, в него сте специалисти.

Има една красива страна на музиката. Когато между вас има трима болни, на които умът се е разстроил, ще опитаме музиката върху тях. Ако не мислите, не можете да пеете тези песни така, както са написани. Отсега нататък трябва да пеете. Дарбата за музика отсега нататък трябва да развиете.

Някой казва: „Аз не съм млад“. Всички тъжите все за материални работи. Някой плаче за дома си, за обувките, за шапката, за парите си – все за материални работи.

Отче наш

11. лекция, 29 декември 1933 г., София, Изгрев

ОБИЧАЙТЕ ПОЛОЖИТЕЛНОТО

Добрата молитва

Ще прочета няколко стиха от глава 27 на *Притчи Соломонови*.

Изпейте някаква песен. Изберете някоя, в която да няма студ. Има песни, които охлаждаат, има и други, които стоплят. Понеже отвън е студено, отвътре студ не бива да има, трябва да има една топла песен. Изпейте *Тъги, скърби и Грее Слънцето*.

Питам сега: защо седите? Защо сте седнали, кажете ми! Защо работите прави? Казвате: „Изправен пред съда“; прав си, като те съдят, а пред кого си седнал? Пред съдията подсъдимият е прав, но това е едната страна. Кой стои прав? Когато хората ходят на екскурзия, седят ли, или са прави? Щом пристигнат на място, трябва да свършат движението.

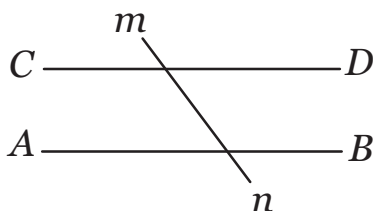
Това са разсъждения, това наричам забавление. За да не си прав, какво трябва да направиш – да подгънеш малко крака и ще седнеш. Може ли човек да седне, без да подгъне краката си, без да се прегъне някъде? Понякога питате защо имате лошо настроение, не може ли другояче. Казвате: „Не може“, аз казвам: може. Може да бъдеш щастлив, ако можеш да седнеш, без да се прегъваш. Можеш ли да седнеш, без да се прегънеш? Кой може да направи това, в кой свят е възможно?

Сега ще ви задам друг въпрос: какво представляват успоредните линии, какви свойства имат? В геометрията казвате, че две линии могат да се пресичат някъде в далечното пространство. Само две линии, които са успоредни, могат да се пресекат. Две линии, успоредни в началото, в края могат да се пресекат и само две линии, които в края се пресичат, в началото са успоредни.

Какво отношение имат успоредните линии? Голямо нещастие ли е, когато се пресичат? Покажете ми къде са

вашиите успоредни линии! Ако ръцете винаги бяха успоредни, какво щеше да бъде вашето положение? Значи законът на пресичането е разумен закон. Следователно, ако бутнеш две успоредни материални линии, които се пресичат, ще мислиш по определен начин. Ако мислиш, че те са живи, невидими, това пресичане има смисъл.

Когато две линии са успоредни, докога вървят успоредно? Дотогава, докато външните и вътрешните условия са еднакви. Ако пуснем в пространството две линии през среда, която навсякъде е еднаква, без никакво съпротивление, те ще бъдат успоредни (фиг. 1).

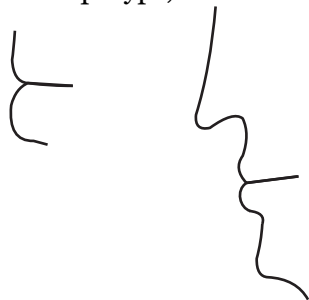
Фиг. 1

Щом обаче външните и вътрешните условия се изменят, когато двете успоредни линии влязат в по-гъста или в по-рядка среда, пътят на тяхното движение веднага ще се измени.

Успоредните линии показват кога се изменя характерът на някого. Казвате: „Не се изменя характерът на човека“. Има ли нещо лошо, като се измени? Няма. Когато му се придава нещо, ако при тая промяна се е придала хубава черта, има ли нещо лошо?

Какво е това, на какво прилича (фиг. 2)?

Ако е един жив човек, тогава вие ще помислите, че тази фигура, живият човек, ще ви занимае. Ако е нещо,

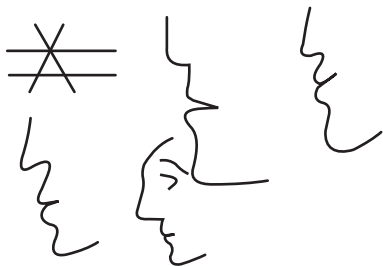
Фиг. 2

правено от гипс, ще кажете: „Това е гипс“. Ако е жива материя и има тези линии, тя ще ви озадачи. Ако имате отношения с тази фигура, какво ще правите с нея? Какво предполагате?

Всяка промяна, която става с човека, трябва да е разумна. Коя промяна е разумна и по какво се отличава? При разумната промяна всички криви линии се пре-

сичат еднакво. Пресичане на линиите значи сближаване на хората.

Каква е разликата между първия и втория човек (фиг. 3)?

Фиг. 3

Когато искате да придобиете една черта, трябва да се научите да я рисувате в общата скица, в линиите, защото линиите са красиви. В последния човек (на фиг. 3) устата има надмощие. Това съответства на материалната страна, физическият свят има надмощие и вследствие на това се губи хармонията.

Има постоянни черти в характера на човека, има и непостоянни. Последната фигура показва чисто материалната страна в лицето. Тази част (не е отбелязано коя – бел. ред.) е успоредна на носа, същевременно носът е успореден на устата; долната част на брадата е успоредна на челото. Това е геометрия. Изучавайте човека геометрично; всички тези линии на пресичане означават в какво състояние се намират потенциалните му сили, какви стремежи има той. Чрез пресичането линиите показват възможностите за постижения. Има линии, при които нищо не можеш да постигнеш, а в даден случай има линии, които показват, че можеш да постигнеш нещо.

Например какво може да постигне една бомба, която е поставена някъде? Тя може да разрови, но щом се пукне веднъж, нищо не се постига. Следователно, ако една твоя мисъл прилича на вътрешна експлозивна сила, като достигне до своето местоназначение и се пукне, тя няма да постигне своята цел. Тогава какви задачи има чувството и как трябва да се пука човешката мисъл? Човешката мисъл трябва да се пука както житно зърно. И то се пука – като го посееш, но в това пукане има известен растеж.

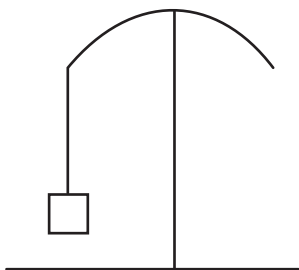
Да допуснем, че вие сте ученик или студент някъде и професорът има желание да ви преподава. Вие слушате, но след това забравяте. Кой са причините да забравите? Защо някои хора забравят, а други – не и кои неща се за-

бравят и кои – не? Понякога човек е разсеян – на какво се дължи разсеяността му? Представете си, че проучвате някой научен предмет и имате 10 деца, всяко от които има големи губерки. Започнете да мислите и едно от децата ви мушне на 2 сантиметра с губерката; тъкмо се справите с едното, другото ви мушне. Питам: какво ще бъде вашето състояние с тия 10 деца, които ви мушкат? Можете ли да бъдете съсредоточени? Вниманието ви ще бъде отвлечено навън.

Следователно разсеяността на човека зависи от външните условия, които постоянно се промъкват в аурата на неговото съзнание и привличат вниманието му. Какво трябва да направи този човек, когото децата мушкат? Вие ще кажете да вземе един прът и да ги набие, но те са пъргави, бягат – кого да гониш? Като речеш да гониш едното, другото те мушне – можеш ли да се справиш с тях, по-бързи, по-подвижни? Как ще разрешиш въпроса, как трябва да се справиш? – „Да купя бонбони.“ Няма бонбони, те няма да те оставят да купиш бонбони. Трябва да бъдеш маг – това е единственото нещо, което може да те спаси. Ще се превърнеш в едно дърво с хубави круши, с хубави плодове. Децата ще пуснат губерките, ще се качат на дървото и като започнат да ядат, ще ги вържеш; ще ги навържеш и те няма да знаят. След това полека-лека, докато ядат сладко, пак ще се превърнеш в човек. Те са вързани и губерките ги няма – хвани ги тогава и като ги погледнеш, те ще те гледат.

Трябва да измените състоянието си. Едно лошо състояние не можеш да го изправиш, докато не влезеш в по-лошо състояние, отколкото си. Една хрема не можеш да я лекуваш, тя трябва да се превърне в нещо по-лошо. В какво? В кихавица. Защото кое е по-лошо от хремата? Кихането е по-лошо, при него има голяма опасност – може да се спукат, да се пръснат дробовете, напор има вътре. Казвам: когато хремата се превърне в кихане, ти си на оздравяване. Вие не можете да си представите защо трябва да се измени известно състояние на човека. За да се поправи друго състояние – по-малките неща ще се поправят чрез по-големите.

Имате издигнат един стълб, отгоре има едно дърво и на него е вързано въже. Представете си, че долу имате кладенец (фиг. 4) и една кофа е вързана за въжето, но за да я извадите, нали трябва по-голяма тежест? Колко по-голяма трябва да бъде? За да бъде извадена от кладенеца кофа, която тежи 5 килограма, колко килограма повече трябва да сложите? Колкото повече сложите, толкова по-бързо ще я изкарате; постигането е съ-

Фиг. 4

бразно тежестта – колкото по-голя-

ма е противоположната тежест, която трябва да измъкне водата, толкова по-скоро ще извадите кофата.

Същият закон се отнася и за мъчнотиите на един човек, на едно живо същество. Мъчнотията се ражда при известни условия, за да принесе някаква услуга на човека. Тя е движение навътре, противоположно движение. Онзи, който усеща страданието, е стълбът. Това движение става около вас. Разбира се, колкото по-голяма е кофата, и противоположната тежест е по-голяма – тя ще се отрази върху един стълб, който трябва да издържи. На него му е неприятно, разбира се; ако тия тежести са по-малки, по-приятно му е.

В нашето съзнание ние чувстваме, че имаме някаква скръб или някакво неприятно чувство – тежко ти е, мъчно ти е, не можеш да си обясниш. Казвам: без неприятното чувство не може. В дадения случай не можеш да извадиш тази вода от кладенеца, ако нямаш съответстваща тежест, но вие не мислите така и аз искам да зная защо. Може ли кофата да излезе без никаква тежест, може ли да излезе с лекота? Да кажем, че имате един лек живот, живот без мъчнотии. Възможно ли е да имаме в света един такъв живот, какъвто вие искате? Как мислите, възможно ли е, Николай? – „Изглежда, че е невъзможно, тъй като никъде не съм виждал.“

В този кладенец трябва да се избягват всички пресичания на линиите, да няма никакво противодействие на кофата, защото ако има противодействие, трябва да се увеличи тежестта и там е опасността. При един кладенец, в който тежестта се изкарва по естествен път, между това, което излиза, и това, което придобиваме, има съотношение. Но когато има противодействащи вътрешни причини, те пак са от материален характер и тогава съотношението се влошава. Да кажем, че кофата се закачи в кладенеца – тогава усилието се удвоява или утроява, а понякога цялото въже се скъсва.

Лошото не е в мъчнотиите, които имаме. Голямата опасност на живота не седи в мъчнотиите и страданията, а в противодействието, което имаме в себе си. Най-първо психологически или в материално отношение трябва да се освободим от противодействащите сили – само така можем да разрешим правилно един въпрос. Например ако на задачата, която е дадена, цифрите са поставени намясто, ако на една геометрична задача буквите са поставени намясто, вие лесно ще я решите; но ако не са поставени така, както трябва, ще се намерите в затруднено положение.

В какво седи един триъгълник? Един триъгълник може да се образува, когато две успоредни линии се пресичат с трета линия. Следователно три успоредни линии, които се пресичат по един хармоничен закон, образуват човека. Николай, как ще обясниш това – три успоредни линии, които се пресичат по един начин? – „Няма в науката такова нещо.“ Има го, има го, но още не сте започнали да учите. Големите математици засягат този въпрос много деликатно, мимоходом. Нали сега искате да докажете, че линиите, които се пресичат, са успоредни. Радиусите на Земята имат обща точка. Всички радиуси, които излизат от центъра, са все успоредни, но те се пресичат – мястото на пресичането, от което излизат, е центърът. Всеки център не е нищо друго, освен безбройно количество линии, които означават действащи сили – те образуват известен център, имат известно отношение. Но да оставим, това

са неразбрани работи. Неразбраните работи са разбрани и разбраните са неразбрани.

Разбрано нещо ли е животът? Може ли да се определи какво е животът? Неразбраният живот го разбираме. Неразбраното всеки го желае, защото в живота има една подвижност. Каква е разликата между живота и смъртта? Смъртта прилича на орли, които са се събрали над някое умряло животно и късат, късат. Ще видиш след време, че от този труп, върху който са се събрали, нищо не остава, освен кокалите. В живота виждаме обратното – някъде се заражда един процес и след време се натрупва, става красиво, допълват се нещата, хармонизират се, няма противоречие. В смъртта са всичките кавги, всичката завист. В смъртта има завист, омраза, обезсърчение, отчаяние; хиляди неща са все в нея. В живота има радост, веселие, разумност; всичките добродетели са в живота. В смъртта всеки живее само за себе си, а в живота всеки живее за другите – това е разликата.

Казвате: „Какво нещо е смъртта?“. В смъртта всеки живее само за себе си; всички измрат и той живее – това е смъртта. А в живота всеки иска да живее за другите – като живеят другите, и той живее. Смъртта казва: „Като живея аз, и те може да живеят; като умра, и другите ще умрат“. Животът казва: „Като живеят другите, и аз ще живея“.

Сега не се спъвайте с тази идея. Вие живеете само за някого; за себе си или за някого е все едно и също – ти живееш за някого, който е подобен на теб. Ти живееш за стомаха си и казваш: „Аз живея, за да ям“. Този стомах на какво прилича? Той казва: „Каквото ми дадеш, на теб ще го дам“ – затова му имаш доверие. Той ти обещава, че каквото спечели, ще ти го даде. Ти живееш за дробовете – те казват: „Каквото мислиш, на теб ще дадем“. Мозъкът не може без дробове – затова ние ги държим добре. Тогава защо идва противоречието? Един ден стомахът отказва да работи; дадеш му храна, но той не работи. Днес казваш: „Нищо не давам“ и започваш да губиш вяра в него.

Сега, основната идея е: всякога, когато сложите идеята да живеете за себе си, вие сте в областта на смъртта;

когато сложите идеята да живеете за всички, не само за някои, сте в областта на живота. Под *всички* подразбираме целокупността: да живееш за всичко живо, което е в света, независимо дали го знаеш, или не го знаеш, където и да е то по цялата Вселена. Когато живееш за всичко живо, това е животът, в него има смисъл. Идеята ви за живота трябва да бъде безгранична. Когато кажем *Господ живее*, подразбираме *за всички*. Върху тази идея мислете по два начина: всички да живеят за теб или ти да живееш за всички – това са две страни в живота.

Ако всички живеят за теб, тогава животът е сложен в смъртта. Всички живеят за теб, а ти живееш за себе си – това е по мярката на смъртта. Друга е емблемата на смъртта, в нея всички живеят само за себе си. Това е най-страшната смърт, която можете да преживеете. Когато вътрешните клетки, от които е образуван организъмът, решат всяка от тях да живее за себе си, това е смъртта. Човек може да умре не само физически, но и когато всяко чувство поиска да живее за себе си – това е още по-страшна смърт. Ние само опитваме на Земята, когато всяка клетка реши да живее за себе си и казва, че не я интересува никакъв господар – тогава казваме: „Човек се разкапва“. Под *разкапване* какво разбирате? Казвате: „Разлага се“, но разлагането съдържа ли идеята на разкапването? Какво подразбира думата *разкапване*, как я схващате – психологическият закон какъв е?

В света има три области: физическа, Духовна и Божествена. Това е един и същи свят. Законите функционират еднакво, а методите, чрез които функционират, се различават. Да допуснем, че около теб има един учен, едно живо същество, което е по-учено, по-умно от теб. Ти искаш да бъдеш учен като него. Хубаво е да бъдеш учен, хубаво е да имаш правилен път, но най-първо да ти е приятно, че това същество е учено. Ако не можеш да станеш учен, не ти е приятно, защото трябва да образуваш връзка с това същество. Ако ти е приятно, че то е учено, ще образуваш връзка и в теб ще потече от неговата енергия – така един ден между това, което има то, и теб ще има отношение.

Но ако в теб се зароди противоположно чувство – защо той да е учен, а ти не си, с това ще спънеш себе си. Едно към едно в живота става това. Можете да приложите този закон.

Да кажем, че ти си слаб човек, едва преживяваш. Имаш един хилав организъм, нервната ти система е разнебитена, мускулите – слаби, не знаеш как да се лекуваш. Намери някой здрав човек, обикни го и веднага, независимо дали той знае това, или не, в теб ще се създаде нещо здраво – нищо повече. Ако започнеш да го нервираш, да го мразиш, твоето положение ще се влоши; ако го обичаш, положението ти ще се подобри два пъти. Ти имаш една единица – сам си. Срещнеш друг здрав човек, обикнеш го – имаш две единици; срещнеш трети и го обикнеш – имаш три единици. Като обикнеш четвърти, пети, десети, след една година ще почувстваш, че си в добро здравословно състояние – но като обичаш здравите, не болните. Като обичаш болните, даваш, понеже те нямат – законът е пак същият. Искаш да станеш добър – обичай някой добър човек; законът работи, добрият ще ти даде нещо. Като обичаш един, втори, трети, четвърти, работите навсякъде се уреждат. Едно практическо приложение е това. Не само да идеш и да кажеш на човека: „Аз те обичам“. Ще го обичаш така, сякаш той съставлява нещо цяло с теб. Той живее в тази система, в която си и ти; ще го обичаш така, сякаш ти е близък.

Понякога, като ви се говори така, идеята за това е съвсем изопачена. – „Защо да вярваме в Бога, защо да Го обичаме?“ Чудни сте вие. В света за едно нещо се чудя – не за други работи, но понякога много ме учудва защо не искате да вярвате в Бога, защо Го отричате. Зная, че всички учени, които не вярват в Бога и не Го обичат, ще оглупеят, зная че Той е най-разумното същество, в което живеем и се движим. Като мислиш за Него, Той постоянно, и без да знаеш, ще ти дава нещо. Като вярваш в Бога, от големите Му богатства, от Неговото знание ще потече нещо към теб. Като вярваш в силата Му, все нещо от силата Му ще дойде. Като вярваш в Неговата Любов, ще потече нещо от

нея. В каквото вярваш, каквото пожелаеш, Той все ще ти даде. За каквото мислиш, Господ ще ти даде. По човешки говоря.

Сега всички търсите вашето щастие там, където никога не може да го намерите – извън Бога. – „Аз, казва някой, в никакъв Бог не вярвам, в себе си вярвам.“ Хубаво, но ти имаш нужда от обкръжаващите хора, имаш нужда от тях. Казваш: „Да ги организирам“. Много се лъжеш. Тези хора, които искаш да организираш, един ден ще те изядат. Вие виждали ли сте на бойното поле как войниците бият генерала си? Такъв бой му налагат, на общо основание! Виждали ли сте как слугите налагат господаря си, когато е изял парите им? Налагат го на общо основание. Казват: „Такъв господар като теб, който изяжда парите ни, не искаме“. Какво значи *изяжда*? Онзи, който може да ви изяде парите, не е господар. Онзи, който може да ви лъже, не е учен. Ученият е човек, който не лъже; учен е всеки, който може да ви даде нещо.

Сега говорим много фигуративно. Ние искаме всички хора да съзнават. Няма по-голямо нещастие от това да искаш да накараш някой човек да съзнава, че го обичаш – то е продажба, бакалия на дребно. Ти го обичай. Като обичаш някого, това, което искаш – любовта, ще дойде. Като обичаш някого, не обичаш него, а това, което искаш.

Не мислете, че отричам нещата. Като обичате някого, каква е целта ви? Каква е целта ви, когато казвате, че много го обичате? Аз много обичам крушите. Като хвана круша, прегърна я, помилвам я, постисна я, след това я помириша, целуна я; казвам: „Много си красива“, поканвам я на гости и крушата остава много доволна. Като я гощавам в себе си, изпращам я да се върне у дома си. Тя е крайно доволна от мен, че съм се запознал с нея. Сега гледам иначе. Аз знам как да ям крушата, да ви кажа как я ям. Като я хвана, най-първо я режа на парченца и изваждам всички семки, които са в нея – четири, пет, шест; преброя ги и казвам: „Добре дошли, много ми е приятно, че ми донесохте този подарък“; след това им хващам едно такси, да се разхождат, и плащам таксито. Като се върнем

у дома, гледам – подаръци има. Посаждам тия подаръци в земята и те израстват. Изяждам една круша, а от петте семки след 4-5 години ще израснат 4-5 дървета, които ще дадат плодове. Вие казвате, че съм направил престъпление, като съм изял тази круша. Престъпление има, ако дърветата не израснат.

Казвам: в Любовта законът е същият. Има нещо в Любовта, което вие имате право да очаквате, да придобие-те, но в нея има един принцип, има една семка, на която трябва да дадете нещо от себе си. Някой път виждате обратното – не можеш да дадеш, докато не си взел. Не можеш да дадеш на когото и да е вода, ако не си я почерпил – само като почерпя, мога да ви дам, като почерпя, мога да ви услужа.

Разбирайте законите на Природата. Когато сме проводници на онзи велик Божествен принцип, тогава се ползваме. Ако не сме проводници на Божията Любов, ако не сме проводници на Божията светлина, ако не сме проводници на Божията свобода, ако не сме проводници на Божието милосърдие, ако не сме проводници на всички добродетели, нямаме нищо общо с човека. Човекът е най-съвършената среда. Той се отличава от всички животни по това, че на Земята е възможно най-съвършената среда за предаване на всички Божии добродетели. Всички хора, които вие обичате, все дават. Видиш някой човек, пълен с магнетизъм – притегля те; не те притегля, а ти дава. Кой не обича един извор, който дава? Като видиш онази вода, привлича те; този извор ти става приятен. Ако идеш при един извор, където водата е кална, може ли да го харесаш?

Стремете се да имате едно схващане за живота. Може да ви представя физически тази идея, колкото и да е отвличена, и да ви кажа, че това е подсъзнанието. В свръхсъзнанието, в самосъзнанието и в подсъзнанието може да ви превода, но какво нещо е съзнанието? Съзнанието е една чаша, в която се слага някакво съдържание. Ти съзнаваш, че ти е приятно, когато съдържанието е приятно и ти е неприятно, когато съдържанието е неприятно. Съзнаваш

нещата. Или самосъзнаваш тия неща – по-близо ли са, дали са над теб, или са в теб, или извън теб, или под теб. В подсъзнанието сте живели в миналото. В свръхсъзнанието ще живеете в бъдеще. В съзнанието живеете сега.

Казвам: всички тия метафизични доктрини са скритата Истина. Метафизиката е наука скривалище – всички неща са скрити в нея като в една банка, защото метафизиците, които са живели в един свят на крадци и разбойници, са скрили всичко, за да не ги оберат. Казваме *метафизика*. Щом дойдем до метафизиката, вече имаме една неразбрана наука. В какво трябва да се превърне тя? Във физика. *Мета* значи *над*, *метафизика* – *над физиката*, а физика е това, което е достъпно; *метафизика* означава *над достъпното*. Щом нещо е достъпно, всеки ще го вземе; значи е недостъпно за хората, за да не го ограбят. Щом е метафизика, нещо е недостъпно за човека. Физическите неща са достъпни за съзнанието. Казвате: „Не искам да живея метафизичен живот“. Какъв е духовният? На български език *дух* значи *това, което духа, което се движи*. Под *движение във въздуха* разбираме едно разумно движение; и като се движи, то може да дойде до теб. Движение има животът.

Трябва да разбирате духовно метафизиката. Духовният свят, както си го представяте, не съществува никъде и такъв метафизичен свят не съществува никъде. Питам: когато кажете, че една чаша е пълна с вода, в какво седи реалността на чашата? Във формата, която има твърдата материя, има известно съдържание. Питам: ако аз нарисувам чаша (тя е старомодна), материална ли е тя? Реално ли е това, от което ще вземеш нещо? Реалността е в това, от което в даден случай всякога можеш да вземеш нещо потребно; онова, от което не можем да вземем, не е реално.

Следователно въпросът дали има, или няма Господ е метафизичен. Питате има ли Господ, или няма. Това е такъв Господ на метафизиката. Бог не е нещо отвлечено, а е най-реалното в света, най-голямата реалност. За да стане тази идея достъпна за хората, за да бъде достъпен Бог, някогашните писатели, поети, философи са Го направили

толкова голям, че никъде не е могъл да влезе. А сега, за да да Го направят достъпен за хората, казват: „Бог е в мен и по-голям от мен няма. Той е като нас“. Всеки казва, че няма друг Господ, освен този, който е в нас; ние сме единствените богове, които съществуват в света, малки или големи. Всеки трябва да расте като детето, всеки трябва да стане голям; ражда се дете, после става възрастен. Тази идея беше за Христа – Той дойде като дете, после стана възрастен и най-после стана Божествен.

Каква е идеята, какво разбирате вие под думата *растеж*? Най-първо едно същество съществува и живее само за себе си. Детето живее само за себе си – това е детството. Под *детство* разбираме, че детето взема само от майка си – родила го е и му дава. То започва да расте и започва да дава. Когато започне да дава, човек казва: „Аз остарях“. Това дете не е старо, но то дава като майка си. Кой е стар човек – който дава. Какво е дете – това, което взема. Кой е възрастен? Който е уравнил бюджета си – няма да взема и няма да дава. Възрастният еднакво взема и еднакво дава.

При сегашните условия трябва да се справите с материалните проблеми. Например вие сте недоволни. Недоволството ви мога да премахна. Аз мога да стана музикант за 24 часа, философ и поет мога да стана за 24 часа и авиатор за 24 часа мога да стана, и техник мога да стана – но не искам, това е белята. Как да стана музикант? Аз имам друго разбиране за музиката. Представете си, че изнеса на една публика концерт, едно музикално състояние, но както на говедата. Тогава защо да си нарушим спокойствието? Предпочитам да свиря на себе си. Казвам: 24 часа са достатъчни да стана музикант, 24 часа са достатъчни да удължа пръстите си. Първият пръст на един музикант трябва да бъде най-малко 12 см, вторият – 14 см, 15 см – третият, 13 и 1/2 см – четвъртият, безименният, а малкият пръст трябва да има 10 см дължина – тогава човек може да стане отличен музикант, цигулар може да стане, може да взема всички позиции. Ако аз удължа своите пръсти, мислите ли, че не мога да стана музикант? Мога. Законът,

по който ще създам своите пръсти, е същият, по който се е създала и музиката. Всеки строеж в Природата върви по един музикален закон. Ти не можеш да разбереш музикалността в света, но всичко в Природата има един музикален, правилен ритъм.

Я ми кажете знаете ли тона на Любовта? Казвам: тонът на живота е *до*, той съответства на сърцето. Ритъмът на сърцето определят на 72; $7 + 2 = 9$, но има едно малко различие. Сърцето не трябва да бие постоянно, ритмично, трябва да става едно пресичане на тона *до*. Основният тон на живота винаги има едно малко различие. При всяко едно условие трябва да знаеш нормалното видоизменение на този тон, за да го регулираш. Ако не разбираш законите, ще дойдеш в конфликт със себе си.

Всеки от вас трябва да почувства тона на живота и ще ви кажа как ще го почувствате. Когато тонът е вече естествен, той се отличава с едно: щом дойде, във вас веднага се заражда една ясна мисъл, че можете да направите всичко в света. Като се измени малко, казвате: „Тази работа е непостижима“. Дойде отново естественият тон – пак се насърчите. Това, което ви обезсърчава, не е нищо друго, освен естественият тон на живота, който в дадения случай се мени. Като не разбирате промените, вие се смущавате. Това, което сте намислили – че всичко можете да постигнете, е вярно, можете да го постигнете, но в момента не искайте да постигнете всичко изведнъж. Желаете да бъдете поет, философ, музикант, да бъдете богат, красив, силен – какви ли не неща, и желаете всичко едновременно. Може да го желаете, но изберете само една специалност и оставете другото.

Сега да ви дам една песен. Студът събира хората на едно място. Кой тон ще вземете? Какво нещо е студът? Това, което отвън взима, а отвътре дава, то е студ; което отвън дава, а отвътре взима, е топлина. *Студът всичко дава* – имате основен тон, как ще започнете? Няма веднага да го вземете. Я изпейте *Студен си и всичко даваш*. Топъл си, но всички бягат от теб. Нали всички бягат от студа, но все пак студа, снега можеш да пипнеш. Огъня можеш

ли да вземеш? Значи снегът е по-достъпен от огъня. Вие се криете от достъпното за вас. Че всяка ваша идея, която е достъпна, през целия ден я прегръщате. Казвате: „Истината ми ръцете“. Трябва да потърсиш всяка идея; след време тя се стопява, а не външната обвивка. Това, което поетът пожелава, става; няма нещо, което да не става.

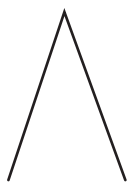
Как дойде песента *Студът всичко дава?* (Учителя пее до.) Сега как ще го кажете: *той всичко ще ви даде* или *аз мисля, той всичко ще ми даде?* Вие правите студа. Високо или ниско трябва да започнем? (Учителя пее *Студът всичко сгрыва.*) Студът всичко сгрыва, но нищо не дава. Човек е студен, той е най-студеното същество на света. Най-студеното същество, което е излязло от Бога, е човекът и там е неговата сила. Един въгрешен образ: най-студеното същество, студеният човек, да разбира нещата. Сега са измерили големия студ: – 270 градуса, но човекът има повече студ и това е нещастieto му – че големият студ помита всичко, нещастieto на света е от това. Ще се учите. Там е цялото изкуство – тази студенина, която човек има в себе си, да я видоизмени. Някой път казвате: „Студено е вашето сърце“. Трябва да знаете как да го стоплите.

Добре, какво разбрахте сега? Разбрахте нещо – доказ, че сте студени. Но и вие вярвате в студенината си, защото ако не сте студени, не зная защо търсите Любова. Всеки, който търси Любова, е студен човек. Ако се окаже, че някой от вас не е студен, тогава какво би било? Любова е закон, но за какво? Закон за справяне. Голямата любов към себе си ще направи живота малко сносен. Идваме сега не до вашата любов. Как наричат тази любов, как да я кръстим? – „Платонична.“ Какви са качества на платоничната любов?

Всяка права линия, която може да се пречупи, е права. Всяка крива линия, която не може да се пречупи, каква е? Не трябва да влезете и да разрушите реда, който имате. Много ваши идеи са наследени, но сами по себе си вие носите излишен товар. Във вас има мисли, желания, които са излишни. Трябват ви само няколко неща: един отличен

ум, едно топло сърце, един силен дух и едно здраво тяло. Един отличен ум, едно здраво тяло и едно топло сърце – това е, което всеки може да постигне. Я ми кажете всеки един от вас какъв иска да стане. Каква искаш да станеш, Олга, от това, което можеш да станеш? Поетът едновременно трябва да бъде музикант, трябва да знае да пее. Ще се спрете върху основния закон. Когато се казва, че щастието на човека зависи от него, това е закон.

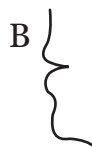
Обичайте умните хора, обичайте здравите хора, обичайте добрите хора. Всичко, което е положително, обичайте, за да бъде непреривно във вас. Вие ще придобиете това, което ви е потребно в света. Сега Любовта е приложена по такъв начин, че не може да има постижение в света. Казваш: „Обичам някого“, после казваш: „Нима ще стана роб в света?“. Ние сами градим и разваляме, сами унищожаваме. Обичаш един здрав човек, понеже е склад на Природата, както един извор. Един умен човек прилича на извор и един добър човек прилича на извор. Ти минаваш, почерпваш от него и обичаш този извор. Няма да мине много време и ще започнеш да придобиваш качествата на това, което обичаш. Аз не искам да разбирате това. Как да го разбирате? Никак не го разбирайте. Казвате: „Но как да обичам?“. И този въпрос не решавайте. Досега вие знаехте как да обичате.

Фиг. 5

Обичта и Любовта по какво се различават? Нали това е Любов (фиг. 5)?

Значи това са две същества, които се пресичат в Бога – *Л*. После, това е Бог, Който слиза на Земята, условията, при които Любовта може да се прояви – *Ю*; *Б* е посятото, зрънцето на Любовта, което може да расте; *О* е второто условие. *В* – аз представям въпроса така: устата е извор, тя е това, което може да даде. Любовта е това, от което животът може да излезе (фиг. 6).

Фиг. 6

Това е Любов – там, където пресичането става в Бога, в Цялото, при което Божественото слиза и дава всички

условия. После това, което е посято и започва да расте, е човешкото лице. Любовта има свое лице. Второто лице е вашето. Казвам: когато хората имат една идея, когато се пресичат, когато имат еднакъв стремеж, това е Любов, началък на Любов. Това са успоредни линии и те се пресичат. Два радиуса, които са излезли от Бога, могат да се обичат еднакво; това е Божествено – и двата имат същите принципи, излезли са от един център. Пресичането на две прави линии – това са радиуси.

Основната идея, която остава, е: обичайте положителното, за да придобиете това, което ви липсва; оставете второстепенното. Обичайте положителното, за да придобиете ония условия, които са ви необходими. Обичайте богатите хора, обичайте и сиромасите. Сиромаша трябва да обичаш, понеже в него има известни добродетели, той е щедър. Във всички трябва да виждате нещо добро. Не се заблуждавайте от привидната външност, не дръжте формата в света. Едно нещо, което не трябва да обичате, е грехът. Единственото нещо, което човек не трябва да обича, е грехът. Той разваля хармонията на всичко, не го обичайте. Не го обичайте, защото ако го обичате, ще внесете всичката дисхармония в душата си и тогава ще стане цяла каша. Мисля, че е ясно, нали? Обичайте здравите хора, обичайте силните, умните, добрите, защото, като ги обичате, вие ще придобиете онова, към което се стремите. Така ще бъде.

От тази лекция извадете само десет предложения, които да ви бъдат като правила. Аз ще ги формулирам така: обичайте това, от което вземате нещо.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

12. лекция, 5 януари 1934 г., София, Изгрев

ДРОБНИ ОТНОШЕНИЯ

Добрата молитва

Сега изучават кои са физиологичните причини за ускоряването или за забавянето на пулса. Ако се отвори човешкия мозък и започне да функционира пред вас, какво ще забележите – едно развълнувано море се вдига и спада; ще се явят чукари, хлътвания или размествания вътре. Между това разместване и мисълта какво съотношение има? Повдигане, спадане и изменение на мозъка. При сегашните условия всички гледат повърхностно на живота, гледат само някои резултати. Всички са се спрели на един резултат: да бъдат щастливи, или да си уредят работите. Това е крайният резултат, който е много сложен. Един човек, когото смъртта задига, как може да уреди работите си? Или как може да се уредят работите на един човек, който е изложен на болести? Някой, който постоянно губи условията и щастието, как може да бъде щастлив?

Има два въпроса. Едно дете носи стомна и я счупва – пита се: защо я счупи? Защо, като падна, стомната не остана здрава? Кой е отговорен? Детето ли, или онзи, който е я направил? Колко струва сега една стомна? – „Голямата струва 20 лева.“ Какъв устой могат да дадат 20 лева на една стомна? Разбира се, зависи от майстора. Можем да предположим, че зависи от пръстта, от която майсторът е направил тази стомна, от сцеплението на тази пръст. При едно голямо съпротивление, което стомната среща, тя се строшава. Може ли да се направи такава, която да не се чупи? Може, но материята ѝ трябва да бъде много чиста; колкото е по-чиста, толкова е по-гъвкава. От какво зависи сцеплението на частите на тази материя?

Сега търсим една връзка. Има много връзки с Природата, но ние съзнаваме само някои. Например вие не знаете на кое място се намира вашето съзнание. Знаете,

че е на главата, но това е общо казано, привидно е така. Някой път съзнанието се пренася някъде под лъжичката – чувствате там известна болка, нещо ви подсказва, че за в бъдеще има да страдате или че може да станете богат, да бъдете здрав. Тогава във вас има мисли, че след един кратък период ще ви се случи нещо. Времето е ясно, Слънцето изгрява, ветровете веят, хората работят, но вие чувствате нещо и му отдавате значение. Понякога чувствате, че иде нещо добро за вас. Какво е основанието да чувствате тези неща?

Имате $1/2$ и $1/3$ – с колко една трета е по-малко от една втора? – „С една шеста.“ Какво съставя една шеста част? Да обясним малко по-конкретно. Както смятате, добре е. Имате 90 грама хинин или 90 грама захар – половината от 90 е 45, една трета от 90 е 30. Каква е разликата между $1/2$ и $1/3$? – „Петнадесет грама.“ С колко знаменателят на едната дроб е по-голям от знаменателя на другата? Половината – $1/2$, е с 15 грама по-голяма от $1/3$. Разликата между 45 и 30 е 15, нали така? В дробта $1/3$ знаменателят е по-голям. Процесът в $1/2$ не е станал сам по себе си, не е станал механично – самият човек го е произвел, той не съществува в Природата. В Природата съществуват числата, но там законът е малко по-друг, има малко различие.

Нали има числа, които не може да се делят? Защо някои числа са делими? Ако делите едно число винаги на две, ще се дойде ли до едно положение да не може да се дели? – „Предполага се, че няма.“ Ако делите на две единицата, какво ще получите? – „Ще се получат части.“ Щом престане делението, престава и движението. Под думата *деление* ние всякога разбираме движение. Един човек е извървял един и половина километра и ние казваме, че е извървял един километър и част от километъра. Една дроб – тази част в Природата съществува ли? Целият път съществува, но дробта съществува в нас. Само ние делим, това е наше понятие. То е правилно за вас, за да ви стане по-ясно, но в Природата съществува ред, който е малко по-различен.

Можем да дойдем сега до атомната теория. Можем да дойдем до делението на материята на нейните части, до атомите, до йоните. Кой са вътрешните разумни сили, които са разделили тези малки частици? Частиците са в постоянно движение, йоните са в постоянно движение – те се движат във физическото поле, в пространството. На Земята едно същество може да ни вижда като малки точки, ако очите му са така устройени. Каква представа ще има за нас? Ще види, че някакво същество се движи в една посока, друго се движи в друга посока и ще каже: „Тези части мърдат“. Всяка част, която мърда, е живо същество. Един микроб мърда, птицата лети, рибата се движи и според движението ти можеш да определиш каква интелигентност има тази частица, която се движи. Тогава можем да предположим, че атомите, йоните са живи същества. Тези заключения изваждаме от живите хора – откън виждаш един човек и по неговите движения съдиш за намеренията му, за някои негови мисли.

Една втора може да задоволи нуждите само на двама души, на трима – не. Имате двама момци; те могат да задоволят нуждите само на две моми – да се оженят за тях. Нека вземем дробта $1/9$ – един дом, където има 9 моми. Една девета е по-малко от една втора – защо? В Природата всякога по-малкото излиза, по-голямото остава, а според нашето разбиране е точно обратното. Кой излиза – възрастният, малкият остава въкъщи. Една девета част колко пъти е по-малка от цялото? – „Девет пъти.“ Защо е по-малка девет пъти? Сега ние предполагаме, че всички части са разпределени поравно, но в психическия живот това вярно ли е? Да кажем, че в един дом имаме 9 моми. Ако ги претеглим на кантара, ще имат ли еднаква тежест? – „Няма да имат.“ От какво зависи тази тежест? Кой тела са по-тежки? – „Тези, които имат по-голяма плътност и по-голям обем.“ Да предположим, че имаме едни везни, с които мерим нещата и които мерят $1/100$ част от милиграма. Щом сложиш нещо на тези везни, те веднага показват тежестта. Сложи ви на кантара и ви дам една идея в ума; щом тази идея влезе в него, вие ще тежите повече.

Даже ако сложа в ума ви идеята за една стотинка, пак ще тежите повече; ако сложите в ума си идеята за един лев, тежестта на кантара веднага ще се измени. Ако сте обикнали една мома, която тежи колкото вас, веднага ще се отрази на кантара; ако тя е по-голяма от вас, ставате почти двойно по-тежки. Тогава заключавам, че на тия везни се тегли някое разумно същество, което има желаня, по-тежки от вашите.

Всички наши желаня и мисли увеличават тежестта ни, понеже са свързани със Земята. Тези мръдвания на везните не са такива, каквито са на нашите везни; там са малки, микроскопични. Тежестите са свързани с известни желаня, мисли и постъпки и на тези везни се показва дали мисълта е в зародиш, дали само си я помислил, пожелал или направил. Като намислиш нещо, има една тежест, а като се извърши постъпка, установява се друго положение на везните.

Но ние се отвлякохме от въпроса. Ако знаете колко атома има едно тяло, това няма да ви ползва, но ако знаете как да превърнете желязото в злато, това щеше да ви ползва при сегашните условия – т.е. ако знаете така да стопите желязото, че да го превърнете в злато, веднага всичките ви мъчнотии щяха да се разрешат. Има умни хора, които разрешават този въпрос – как? Някои стопяват желязото с игла, други – с рало; трети – с перо, а четвърти – с една сладка дума. Сега вие трябва да преобразувате желязото по алхимичен начин.

Защо сме разделили тази единица на 9 части? В един дом се раждат само 2 деца, в друг – 9. Кой закон разпределя частите? Защо в дадения случай една единица се разделя на две, каква нужда е наложила това? Сега ще ви представя въпроса малко по-другояче. Вие сте двама приятели. Единият носи ябълка, изважда я, разделя я на две половинки и едната оставя за себе си, а другата дава на своя приятел. Защо я разделя на две? Защото са двама души. Ти защо даваш на своя приятел? Защото го обичаш. Колкото повече го обичаш, толкова повече ще му дадеш. Ако го обичаш повече, ще му дадеш по-голямата

половинка; ако го обичаш по-малко, на себе си ще дадеш по-голямата. Ако сте 9 души, на колко части ще разделиш ябълката?

Какво трябва да разбираме под думата *деление*? Казва се: той се отдели от нас. Когато един човек се отделя от нас, той взима ли нож да отдели нещо? Когато двама приятели се разделят, разделили ли са се силите, които са действали, или са престанали да действат? Щом силите са престанали да действат, и двамата са умрели. В живота деление не може да има; има едно деление, но без да се разделят. Този закон за физическия живот не можем да допуснем. Щом отделиш една ръка, не може да я сложиш на същото място. Казваш: „Отделил се един приятел от друг“; тук делението е по-свободно.

Често вие говорите, че сте изгубили любовта си. Какво разбираме под думите *изгубил съм любовта си*? Считате любовта за нещо нематериално. Тогава как може нещо нематериално да се изгуби – къде ще се изгуби? Ти чувстваш, че отношението на твоя приятел към теб не е такова, каквото е било някога – в неговите постъпки, в неговите чувства има промяна. Казваш: „Първата любов между нас престана“. Известна енергия се е изгубила в Любовта. Къде е отишла? Този твой приятел е намерил друг и го е обикнал, неговото внимание е съсредоточено другаде и ти не го чувстваш както по-рано. Изгубена ли е Любовта? Ти, със своето съзнание, не съставляваш обект за него; неговите желания не са насочени към теб, а в друга посока и ти считаш това за загуба. Тогава как ще обясните следното: когато Земята се завърти, Слънцето изчезне от едната ѝ половина и не я огрява, може ли тази част от Земята да каже, че е изгубила любовта на Слънцето? Вещност загубила ли я е? В дадения случай няма загуба.

Оказва се, че онази цигулка, на която се е свирило 300 години, добива хубав тон, а тези, на които не се е свирило, не са придобили по-хубав тон. Ако някой ви е обикнал, това чувство оставя нещо във вас и назад не може се да вземе – Любовта никога не се взема назад. Единственото, което назад не се взема, е Любовта, но и единственото, ко-

ето не може да се обсеби, е Любовта. Ти обичаш някого – не можеш да кажеш, че тази Любов е твоя, и онзи, който е хванал Любовта, не може да я задържи. Любовта остава в двама души, видимо остава. Мога да ви я представя като един човек. Като я хванат за двете ръце, тя си седи, но щом я пуснат, никога не остава, а тръгва по своя път. Как ще разберете думите *по своя път*? В дадения случай това е само проявената Любов. Известна енергия остава във вас и това, което остава, не може да се измени.

Единственото в света, което не се изменя, е Любовта. Понякога вие мислите, че се е променила, но промяната става във вашето съзнание. Има нещо в човека, което се мени, което се движи в него, и по тези вътрешни промени ние можем да схванем проявите на Битието. Някой ви безпокои или вие се безпокоите за изгубената любов, за изгубените условия, за изгубеното време – за хиляди работи се безпокоите и не сте си дали за тях едно философско тълкуване. Казваш: „Изгубих си времето“. Къде е отишло то? Казваш: „Изгубих си живота, осиромашах, изгубих парите“. Не си ги изгубил, те са останали на Земята. Ти казваш, че си ги изгубил, а нищо не е изгубено. Когато изгубиш Любовта, къде е загубата? Коя е причината да се изгуби?

И да ви изясня този въпрос, той пак ще остане неразяснен. Вие приличате на еврейския цар Давид – защо? Когато той, като млад момък, отишъл при Саул¹², носел прашката си и Саул му казал: „Не става тази работа с прашка, нужно е модерно воюване“. Дава му копие, ризница, щит, но Давид усеща, че с тях ще му е тежко, и казва: „С тези работи аз съвсем не ще мога да воювам, съвсем ще загазя“. Няколко дена се учил, видял, че не става така, и взел пак прашката. Та и всеки от вас си носи своята прашка, всеки от вас си има една мярка. Както и да ви се изяснява Любовта, и да ви говорят някой път за идеална Любов, за социални отношения, вие се обличате в тях, походите и казвате: „Тази работа е непостижима“; после вземате вашия костюм и казвате: „Това го разбирам“. Прави сте. И Давид, като отиде с тази прашка, свърши работата, за коя-

то го изпратиха на бойното поле, но не я свърши с прашката. Той каза: „Аз ида в Името на моя Бог. Той е толкова силен, че прашката, която е в мен, намясто удря. Това е магическа работа. Аз ида в Негово име“. Голиат му каза: „Ще ти дам да разбереш, аз зная какво мога да направя“.

Казвам: не е прашката тази, която може да разреши въпроса. Къде е тогава силата на Любовта? Вашата Любов е вашата прашка. Силата е в онова движение, което можете да дадете. Всички хора си представят, че само един може да ги обича, и това е най-голямото заблуждение. Колко от вас могат да мислят, че двама могат да ги обичат? Всички търсите само един. Сега имате числото 1 – ако числителят 1 ви обича, а 8-те ви мразят? Имате девет сестри и ако една ви обича, а осемте ви мразят, тогава? Любовта на едната сестра и омразата на осемте ще бъдат ли равни?

Пак ще се спрем върху дробите. Те водят към известно решение, те си имат чисто практическо разрешение. Това тук е философстване, но има и друга наука. Щом отидеш при деветте моми и си избереш едната, ще видиш още осем души момци. При две моми отиват двама момци, при три моми отиват трима момци; щом отиде един, ще яде бой. Да преведа думата *бой*: като отиде сам при девет моми, момъкът ще създаде едно от най-големите противоречия в живота си. Ако отиде сам при деветте моми, да не взема нищо! Ако иска да вземе едната мома, тогава се явява спор с другите осем. Той не трябва да иска да вземе нещо, а само да дава. И друго – неговата любов към тях да бъде незнайна.

Отче наш

26. лекция, 13 април 1934 г., София, Изгрев

ОПОРНА ТОЧКА В ЖИВОТА

Добрата молитва

Тема за идния път: *Добрите и слабите страни на сегашната култура.*

Ще говоря върху опорната точка на живота.

За да се постигне каквато и да е фигура, трябва да има каквато и да е опорна, изходна точка. Това е по отношение на физическия живот, който представлява външната страна на живота. Опорна точка има в съзнателния живот. Ако мнозина от вас претърпяват понякога крах, това се дължи на липса на опорна точка. Такава могат да бъдат домът, религията, националността, богатството, силата, знанието – това са опорни точки, на които човек може в даден случай да разчита, и това не е лошо. Какво може да ви даде една опорна точка? Какво може да ви даде домът – много, но не и всичко. Един народ? Много, но не и всичко. Богатството също може да ви даде много, но не и всичко, както и силата.

Казвам: понякога идвате до едно вътрешно противоречие и не знаете произхода му. Богатият ще дойде в противоречие със сиромашията, силният – със своята слабост, с безсилието си. Някой път човек може да дойде в противоречие, като изгуби своята опорна точка в дома – скараш се с баща си, с майка си, усещаш се в едно непоносимо състояние и не знаеш как да се справиш. Как ще се справите?

Научната, съзнателната страна е необходима при съграждането. Има един живот, при който човек строи нещо. Вие няма да останете в това положение, в което се намирате сега; вие сте като пътниците, сегашните ваши възгледи за живота ще се изменят, много работи ще се изменят. Един ден ще смятате, че това, което сте мислили сега, е било много глупаво, че сте били много глупави. Тогава,

когато ще казвате така, ще бъдете толкова глупави, колкото и сега. Едно дете смята, че като стане на 21 години, може да каже: „Едно време бях дете“; то си мисли каква работа може да свърши тогава, но по отношение на много неща възрастният е толкова слаб, колкото и детето. Разбира се, вие ще предпочетете да бъдете на 21 години, отколкото на 5 – кои са вашите съображения? Много може да се предполага. Има известни практически съображения: с малкото нищо не може да направите, с многото все пак ще направите нещо.

Казвам: всякога при опорните точки става групиране на човешкото съзнание; вие трябва да знаете кога, къде и как да го групирате и направлявате. Някой път мислите, че можете да направите много, а при други условия със същото съзнание може нищо да не направите. Лятно време, при 30 градуса топлина, може много да направите, а зимно време, при 50 градуса студ, какво можете да направите – ще ви измръзнат ръцете, ще се вкочанят, ще имате неразположение. През лятото ръкавиците не са ви потребни, те са лукс, но през зимата са потребни, ще ги търсите. Това, което е непотребно през лятото, зимно време става потребно. Вашият ум сега е ангажиран с известни идеи, вашето съзнание е така ангажирано, както съзнанието на пчелата, която влиза в някой цвят – цялото ѝ съзнание е в този цвят, за нищо друго не мисли, иска да събере колкото мед има и да си излезе. Какво ще бъде времето, ще стане ли промяна с него, на тази пчела ѝ е безразлично – тя иска да изкара от цвета известни блага.

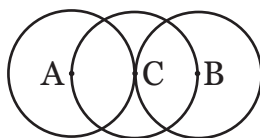
Е, добре, от сегашното положение на живота вие какво искате да извадите? Вашето положение сега е като на една пчела в цвят – искате всичко да извадите. Колко мед можете да извадите? Например гадателите много често могат да предскажат бъдещето на другите, но даже онези, които предсказват много точно, не могат да предскажат своето бъдеще. Гадателите предсказват толкова точно, колкото точно астрономите изчисляват разстоянието от Слънцето до Земята. Точно изчисляват, но едни казват, че това разстояние е 92 милиона мили, а други –

че е 93 милиона. Каква точност има тук при един милион мили разлика? Гадателят казва: „От теб ще излезе голям поет“. Какъв голям поет? Какво има в това, че е написал няколко стихотворения – какво е свършил? И след това казва: „Един гадател ми предсказа, че ще направя нещо поетично“.

Всички сте поети, понеже има известна област, през която човек минава. Поезията е във времето, когато цветята цъфтят и пъпките на листата се развиват – тогава има поезия. Опишете това състояние. Кои са опорните точки в поезията? Какви правила спазва поетът, като вземе едно съотношение – например *планина висока, долина дълбока*? Направете сега от тези изрази поетично изречение. Колкото планината е висока, толкова и долината ще бъде дълбока. Ако някой ви говори това, вие ще се усмихнете. Може да кажете: „Защо при високата планина се е наместила дълбоката долина?“. Защото от високата планина слиза водата, а долината, понеже е жадна, се нуждае от тази вода. Може поетично да опишете това. Коя ще бъде най-хубавата форма? Под красивите планини седят красиви долини. И какво още може да се каже? Умът на човека планина ли е, или долина? – „Планина.“ Така е. А долината какво е? – „Чувство.“

По какво може да се познае една опорна точка? Имате някой предмет, някой камък, който не можете да вдигнете. Той има сила, по-голяма от вашата, по-тежък е в дадения случай. Вие намирате една опорна точка, повдигате камъка с лост и го търкаляте. Опорна точка е тази, на която можете да наместите лоста и да си послужите с него. Имате една голяма мъчнотия, не можете да я вдигнете – това е камък. Трябва да има опорна точка, за да сложите лоста и да премахнете този камък. Например коя е опорната точка на парите? На богатството коя е опорната точка? Коя е опорната точка на честността, на добродетелта, на разумния живот? Коя е опорната точка на Любовта? И Любовта си има опорна точка, всяко нещо си има опорна точка. Ние изхождаме от сегашния живот.

По отношение на Абсолютното като едно цяло може да изведем изречението, че центърът на Абсолютното е навсякъде и никъде. Такава е формулата. Вечността се представя като една сфера, центърът на която е навсякъде и никъде; значи има много центрове, много опорни точки (фиг. 1).

Фиг. 1

Идеята изглежда малко смътна. Не е смътна, но е извън вашето съзнание. Например вие можете ли да си представите една фигура от петото измерение? Като дойдем до точката, линията, тялото, лесно е, но извън третото измерение не можем да си представим тялото. По какво се отличават един умен и един глупав човек? Умният има опорна точка, а глупавият няма – разликата седи в това; единият е умен, понеже има опорна точка, а другият е глупав, понеже няма. Добрият има опорна точка, а лошият – не. Всички хора с отрицателни качества са без опорни точки и вследствие на това те ще срещнат в живота си най-големи мъчнотии, които не могат да преодолеят. От тях много не може да се очаква. Има някои семена, които израстват и после изсъхват – нямат в себе си достатъчно сила, за да се развият. Когато дойдеш до личния си живот, всякога ще трябва да се справяш и да работиш върху най-силните страни в себе си. Не се спирайте върху слабите си страни, а всякога се стремете да работите върху най-силните.

Вземете идеята за Бога. Тази идея, колкото и да се е говорило за нея, не е ясна. Например ние казваме, че трябва да вярваме в Бога – защо? Ако аз казвам, че трябва да вярваш във въздуха или в жилището си, защото са необходимост, или че трябва да вярваш в Земята, понеже е една необходимост, не може да не вярваш – на Земята израстват растения. Земята изглежда неорганизирана и ние мислим, че седим по-високо от нея, мислим, че сме най-умните същества. Откъде иде тази идея в човека? Има някои неща на Земята, в горната ѝ част, които считаме за неорганизирани – това са останки на известни съще-

ства, които са живели отдавна. Така и в човешкия живот има известни наслоявания, които човек трябва да махне. В дадения случай ние трябва да считаме, че опорната точка са човешкият ум, човешкото сърце и човешката воля. Да допуснем, че някой път вие се обезсърчите. На какво се дължи известно ваше обезсърчение? Казвате: „Аз няма да постигна нищо в живота си“. Онези, които постигат, и онези, които не постигат, по какво се отличават? И умният, и глупавият умират – по какво се отличават? Единия погребват с чест, а другия – просто. Каква разлика има? Разликата е, че единият умира като праведен, а другият – като глупав. Мислите ли, че Природата ще ги посрещне еднакво? Бащата има един глупав син и друг – умен. Той посреща и двамата, но какво ще бъде отношението му към тях? Като посрещне глупавия, няма да му каже нищо; ще си каже: „Глупав е“. А като погледне умния, бащата е доволен, че синът му е умен.

Питам: когато се обезсърчите, умни ли сте? Някой, като се обезсърчи, мисли, че е учен. Глупавите се мислят за много умни, а умните се мислят за много глупави. Нали сте били в класовете – в първи, втори, трети, четвърти, пети? Толкова поумнявате, че разрешавате почти всички въпроси. Но като влезете в университета, започвате да казвате: „Едно време бях по-умен, сега започнах да оглупявам. В четвърти клас мислех по-здраво“. От какво произтича обезсърчението на човека? Обезсърчението всякога се дължи на това, че някой чужд елемент, нещо чуждо се е вмъкнало в съзнанието. Това не е твое и когато то се намести, всякога чувстваш обезсърчение. Например влиза малка прашичка в окото ти, но така може да го възпали, че не искаш да свършиш работа и казваш: „Тази работа няма да я свърша“.

Аз имах такъв случай с един наш хазяин в Юндола. Той беше неразположен към нас, но един ден в чарка една малка тресчица влязла в окото му. Окото се подуло и той щеше да идва в София за операция – за да извадят тресчицата. Аз казах: „Ще направим един опит. Седнете на стола“. Хванах горната част на клепака, обърнах го и

извадих тресчицата. Казах: „Ще го намажеш малко с дървено масло“. На втория ден окото оздравя. Оттам натагък човекът се измени, беше на наше разположение – каквото искахме, даваше. Като извадих тази малка пращинка от окото му, всички бяха разположени към нас, бяха на нашите услуги.

Трябва да бъдете умни в малките случаи, да имате начин за изваждане на малките пращинки. Какво ви коства да хванете горната част на клепача и да извадите дъсчицата? Или какво ви коства, като влезе една пращинка в ума ви – че не ви обичат? Виждал съм в някои семейства как в сина или в дъщерята е влязла идеята, че бащата или майката не ги обичат. Синът казва: „Към брат ми, към сестра ми баща ми е разположен, но спрямо мен – не“. Той гледа мрачно и каквото и да му говорят, е недоволен, понеже тази идея седи в него, а идеята си има психически про-изход. Често и вие страдате така – влязла е някаква идея в ума ви и казвате: „Забравил ме е Господ“. Вие сте учители, но умът ви е бил разделен, нямали сте опорна точка и много работи са отнемали силата му. Когато човешкото съзнание е пропукано, човек не може да учи.

Ще ви приведа един пример. Един от видните професори в Европа преподавал много добре и всички студенти били доволни. Един ден забелязали, че мислите на професора не са така свързани. Това ставало, когато една студентка влизала в университета; когато я нямало, професорът говорел много добре. Студентите казали: „Ще сложим някой да я изпъди. Тази студентка има някаква магическа сила“.

Питам: има ли някакво съотношение между студентката и лекциите на професора? Може би тя е имала някаква изключителна черта и съзнанието на професора се е разделяло, като е разсъждавал за нейната форма. Тогава предметът на лекцията се е изгубвал, понеже професорът е имал два предмета в ума си и предметът на студентката е бил по-силен, отколкото предметът на лекцията. И във вашия клас ще влезе някоя студентка. Виновна ли е, че е влязла? Не, тя иска да научи нещо, но ако умът, съзнани-

ето на този знаменит професор може да се раздвои, това е друг въпрос.

Често във вашия ум навлизат странични мисли, които пропускат съзнанието и вие губите своята. Мога да ви приведа много мисли, но понеже времето е късо, няма да го направя. Едно от правилата е: не допускате чужди предмети в съзнанието си никога, по никакъв начин. Съзнанието на човека е светая светих, там трябва да влиза всичко възвишено и благородно – бъдете строги в това. Там трябва да има един вестибюл, в който да спирате чуждите идеи. Ако един учен допусне в себе си чужда идея – че трябва да стане богат, той ще изгуби всички възможности, понеже най-богатите хора не са най-учените. Богатството е условие за учения, но и учението е условие за богатия. Богатството е условие, то е резултат от човешката дейност. Човек е създал богатството, създал е парите и сега се влияе от тях. Ние мислим, че парите могат да направят всичко за нас; много малко могат да направят. Като умираш, парите не могат да те спасят. За да се избавиш от смъртта, само толкова се изисква – да си обърнеш горния клепач.

Много хора умират поради това, че има голямо разстройство между трите им центъра – между ума, сърцето и волята им. Щом тези отношения се нарушат, човек рискува да изгуби живота си. Пълното здраве зависи от кооперирането на трите центъра. Когато умът, сърцето и волята действат в една и съща посока, те си помагат и тогава човек може да успява.

Често вие казвате неща, които не са плод на вашите чувства – тогава губите една трета от силата си. Отслабва вашата воля – и загубвате две трети. Остава вашият ум – какво можете да направите с една трета? Умът ви трябва да има една опорна точка, после сърцето ви и волята ви трябва да имат опорна точка; всички едновременно трябва да действат в една и съща посока за това, което желаете. Вашето желание трябва да бъде строго определено. Това, което искате да постигнете, трябва да заслужава онези жертви, които ще направите. Струва ли си цял живот чо-

век да работи само за да си купи един костюм – 30-40 години да работи, за да си купи дрехи? Струва ли си 30-40 години човек да работи и да спечели пари, за да направи една хубава къща и да умре; или с тези пари да купи една хубава цигулка и да умре?

От всички желания, които имате, някои са съществени, но някои не са; имате чужди желания – оставете ги отвън във вестибюла, а съществените желания, съществените мисли оставете вътре в съзнанието си. Когато Мойсей казва: „Не пожелавай“, той подразбира всички онези чужди работи, които освен че нищо няма да ви допринесат, но ще раздвоят съзнанието ви. Да допуснем, че сте студент, искате да следвате. Аз ви казвам, че след 10 години ще стане голямо земетресение и целият град ще бъде пометен. Тази идея може да се загнезди в съзнанието ви и да кажете: „Защо да уча? Ще се свърши светът, няма защо да учим“. Това са лъжливи работи. Ще стане земетресение, ще се сринат всички къщи – това може да стане, но може и да не стане; това са чужди идеи. Кажете си: „Понеже съм дошъл на Земята, знаей, че ще свърша нещо, няма какво да ми говорят. От мен ще стане точно това, за което съм пратен“. Какво може да стане от една ябълкова семка – ябълка. Какво може да стане от една крушова семка – круша. Какво може да стане от един трън – трън. Какво има да се обезсърчавате? Това, което е вложено във вас, ще стане. Ако вие сте му верни, ще стане; ако не сте му верни, само ще закъсняват работите, нищо повече. Тази година ще се отложи, следващата година ще се отложи и може би след 15-20 години ще стане. От това отлагане във вас се образува известно недоволство. Ще станете на 45 години, на 65, на 85, на 120 и ще ви подпишат паспорта, ще си вдигнете всичкия багаж от Земята и ще си заминете.

Според мен ето в какво седи същността на нещата. Представете си, че ви поканват на едно угощение, но само за да помиришете яденето и да си излезете със спомена за мириса; или само за да видите цветята, с които е украсен салонът, и да си отидете от вечерята. Кое е същественото в една вечеря – да ядете. Кое е същественото в знанието

– знанието трябва да се превърне в сила. Силата в какво трябва да се превърне? В действие, а действието трябва да има някакъв резултат. Докато човешките ум, сърце и воля работят за човешката душа и за човешкия дух, това е нормално състояние.

Две неща трябва да седят в ума ви. Каквото и верую да имате, кое е същественото? Може да имате едно верую: вашият дух и вашата душа винаги да ви бъдат идеал, за който умът, сърцето и волята ви трябва да работят. Някой казва: „Аз ще работя за повдигането на моя дух“. Ти не можеш да работиш за повдигането на твоя дух и на твоята душа; въпросът не е там. Човешките ум, сърце и воля могат да имат значение, когато работят за човешката душа и човешкия дух – това е важното за теб. Ти ще опиташ благата. Всеки един от вас трябва да работи за своя дух и за своята душа – това е един идеал, който трябва да имате; тогава и знанието, и всички условия помагат.

Отче наш

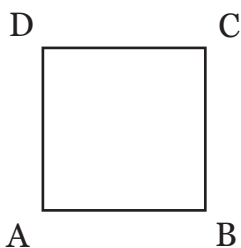
27. лекция, 20 април 1934 г., София, Изгрев

ПРОВОДНИЦИ НА БОЖЕСТВЕНОТО

Отче наш

Ще прочета от глава 6 от Евангелието на Йоан само стих 45. Писано е от пророците: „Всички ще бъдат научени от Бога“; „И всеки, който слуша и се научи от Отца, иде при Мен“.

Трябва да идвате сутринта малко по-рано. Ще свършим точно в 6 часа.

Фиг. 1

Тази рисунка, този квадрат (фиг. 1), представлява една положителна истина. Каква истина представлява? – „Че две по две страните са равни.“ Вярно ли е нарисуван? Квадратът толкова ли е голям? Какво подразбирате под думата *квадрат*? – „Една фигура, която има четири равни страни и четири прави ъгъла“. В квадрата тези ъгли какви са? В този квадрат могат да се съберат милиони други квадратчета. Той има четири действащи динамични точки. Това е място, в което могат да се съберат само четири динамични, безпространствени точки – едно динамично съдържание, и това пространство, в което те действат, се нарича квадрат. В един квадрат кои са действащите сили? Кое е дало повод да се прояви квадратът в Умствения свят? Това е все същият въпрос.

Кое ви дава повод да искате да живеете? Кое ви дава повод да искате да ядете? Кое ви дава повод да искате да дишате? Казва някой: „Трябва да се живее“. Какво да подразбирате под думите *човек трябва да живее*? В най-обикновения смисъл, за да се разреши един въпрос, той трябва да се разгледа от много страни, от много точки – най-малко от четири страни трябва да се разгледа. Представете си, че сте едно същество на физическия свят и във вас

има желание да се движите. Желанието ви представлява условие на физическия свят. Представете си, че краката и ръцете ви са вързани; имате желание да се движите, но не можете. Кой ви е вързал? – „Чужда воля.“ Какво пък е заставило тази чужда воля да те върже, да ѝ дойде наум да те върже? Ти си я предизвикал да те върже – как? Имал си един килограм вълна, направил си от нея въже и го държиш вкъщи; после си работил на нивата и си забогатял. И на едно същество, което нито е прело въжето, нито е работило на нивата, му хрумва идеята, че иска да вземе твоя труд; то намира въжето и гърнето с придобитото богатство, взема гърнето, а теб оставя вързан. В дадения случай кой е виновен – вързаният или този, който го е вързал? Разбойникът ли е виновен, или обраният? – „Обраният, понеже е предизвикал тези условия.“ Какво трябваше да направи той?

Да допуснем, пак на същото основание, че някой ви занимава с бъдещия живот и казва, че има такъв. Може ли да има бъдещ живот, ако няма настоящ, и може ли да има настоящ, ако няма бъдещ? Кой от вас е виждал бъдещия живот? А настоящето вижда ли се? Настоящият живот в какво седи, казано философски? – „В мъчение.“ Какво представлява мъчението? – „Безизходно положение.“ Мъчение има онзи, който е прел. Работливият е орал с ралото, но дошъл някой и му взел парите – къде е мъчението? В това, че са сложили въже около него, но какво мъчение може да има в това? Или парите са му взели – какво мъчение може да има в това? Той се е освободил физически.

Представете си, че са сложили на гърба ви 50-60 килограма камъни. Или представете си, че това е злато – богатство е, но сте вързани и то ви измъчва. Ако ви взема богатството, давам ви едно условие да не се мъчите, освобождавам ви. Нямам ни най-малко намерение да ви освободя, но без да искам, ви освобождавам. Каква е идеята, за да ви освободя? По какво стечение на обстоятелствата вземам този товар от гърба ви? На физическото поле как се вземат камъни? С ръце. Е, добре, представете си, че на вашия духовен гръб има някакъв товар. Как се снемат

тези камъни в Духовния свят? – „Мислено.“ Представете си това, което е нищо. Вие имате едно лошо състояние, обезсмислил се е животът ви, мислите да се удавите някъде. След като сте мислили, мислили, искате да се удавите. Откъде е дошла тази идея? Казвате: „Едно време, като бях риба, във водата ми беше много добре. Я да отида да се гмурна, може да намеря живота в нея“. Този, който отива да се дави, по атавизъм отива да живее като риба – това положение хората наричат удавяне.

Сега на въпроса. Ти искаш да се давиш. В теб е залегнало едно чувство, имаш някакво недоволство и каквото и да е то – *X*, не го знаем. Имаш един *X* и този *X* е във втора или в трета степен – това неизвестно е степенувано. Има нещо, от което си недоволен. Идва някой при теб, но ти си неразположен, искаш да отидеш да се давиш – искаш да станеш риба, нищо повече. Като отидеш да ставаш риба, освен че не ставаш, но и се удавяш; значи удавянето е, когато не си могъл да се превърнеш в риба – несполучливо е извършен опитът, това е давенето. Отиваш при реката, но един човек ти прошепва една дума и ти се отказваш. Каква е тази дума? *X* – неизвестна е. Отива *X* при реката, при водата. *XPB* – тази неизвестна дума каква е? Не знаем причините, поради които този неизвестен *X* е недоволен от нещо. Иска да стане риба, но не може да стане и се дави. Някой му казва една дума и вече не иска да стане риба. Какво може да му е казал?

Ще направя превод. Представете си, че един професор в съвременен университет отива да се дави в реката. Дойде някой и му каже нещо, професорът се отказва и се връща при катедрата си. Какво му е казал? Или представете си, че един проповедник отива да се дави, казва му някой една дума и той се отказва – какво му е казал? Или представете си, че този, който иска да се дави, е инженер; като му кажат една дума, той се отказва и се връща. Представете си, че е един войник – генерал, но и на него му казват една дума и той се връща. Какви са тези магически думи, казани на професора, проповедника, инженера, генерала? Кой е начинът, по който могат да се открият думите? Ще

ви кажа думата. Представете си, че един млад момък е гладувал 7-8 дена и никой не му дава да яде. Той отива да се дави, но едва върви, пъпли с последни сили. Някой му казва една дума и той се отказва. Какво му е казал – от това да започнем. Казал му е: „За теб има малко хляб, той е в торбата“. Младият момък казва: „Така ли?“, сяда и започва да яде, не се дави. Какво е казал на професора – за хляб ли му е говорил? Професорът не се нуждае от хляб, проповедникът, инженерът, генералът – също.

Това са въпроси, които ежедневно разрешавате. Понякога отивате да се давите за много малко, като професора, проповедника, инженера, генерала. Казва някой: „Не ми се живее вече, дотегнало ми е“; това са несполуките, които съществуват. Каква дума му е казал онзи? Професорът е бил уволнен, но му казват: „Ще си върнеш длъжността, увеличава се заплатата ти“; досега е бил третостепенен, сега става първостепенен и се връща на работа. Проповедникът е бил обикновен проповедник, сега му дават хубаво място, първокласно; инженерът е бил третостепенен, сега става първостепенен; генералът е изгубил едно сражение, но сега той става изцяло генерал.

Мислите ли, че професорът е разрешил всички въпроси, като се е върнал в катедрата си? Не е, той не е разрешил същественото. Какво ще кажете сега? Професорът не се удавя само заради една дума, която му е казана. Каква е тя? Как трябва да му кажете тази дума? Ако ви пратят при него, да му кажете една дума, за да не се дави, как ще му я кажете? Може да му кажете, че ще му се върне службата, но това са няколко думи, а трябва да му кажеш една. Мислите ли, че този професор може да се върне само по един начин? И по този начин може да се върне.

Ще ви приведа един пример. При един голям безверник, един безбожник, който не вярвал, отишли двама души да го убеждават. Той казал на единия: „Ти си диване, глупак, идиот. Какво ще ме убеждаваш? Завършил съм четири факултета. Да се махаш!“. Онзи си отива. Идва другият, казва: „Остави го на мен“. Пита го: „Ти вярваш ли?“. Започва да го бие, налага го и той казва: „Вярвам –

и в Евангелието, и във всичко вярвам“. Бие го онзи, но убеждение ли е това? Защото с бой може да те накарат да вярваш, но може да те накарат и да се обезвериш. Да допуснем, че идва някой безверник след това. Безверникът започва да бие вярващия и му казва: „Ти вярваш ли?“, а онзи отговаря: „Не вярвам“.

Сега всички сте дошли в областта, където има двама проповедници – единият проповядва за Господа, а другият Го отхвърля. Ако ти имаш една отлична глава на раменете си, глава, която може да мисли и да работи, на нея ли трябва да разчиташ, или на хората отвън? Как мислите вие? Представете си, че някой казва: „На хората трябва да разчитам“, но също си представете, че тези хора са без глави и вие сте единственият човек с глава. Питам: ти, човекът с глава, трябва ли да разчиташ на хората? Основната идея е: всякога разчитай на своята главата, която е на раменете ти – нищо повече. Казва се, че ние живеем и съществуваме в Бога – тогава ти разчиташ на това, в което живееш. Никога не разчитай на онова, в което не живееш – не го знаеш какво е. Ти искаш да живееш – какво разбираш под това? Аз съм реалист.

Представете си, че тук имаме едно малко езеро (фиг. 2), което е пълно с вода, и вие имате желание да направите нещо в него. Езерото желае да се прояви, то е един канал, от който водата излиза навън. Защо трябва да изтича? Законът е такъв, че ако нещо не изтича от езерото, нищо не може да се влее в него. Ти трябва да живееш – животът ти е изтичане на нещо от теб. За да има и втичане, трябва да има изтичане. Ако не се проявиш в света, ако нямаш желание да се проявиш, да дадеш нещо от себе си, не можеш да живееш – това е кръгът, от който ние изтичаме, това е общият живот, това е Божественото, Бог. Всеки човек е едно изтичане на Бога, следователно всеки от вас трябва да се прояви, понеже това е Волята на Бога.

Фиг. 2

Допуснете сега, че тази река не иска да тече. Какво ще стане с кръга? Когато един човек не иска да живее, когато казва: „Не искам да живея“, значи не иска да тече. Било ли е време да не искаш да живееш? – „Не е било.“ Някой път да ти е дошла мисъл, да ти е хрумнала мисъл за това? – „Не, не.“ На кого е идвала тази мисъл?

Правата идея е тази, че трябва да се живее. Животът е непрерывен. Тази река може да измени своето направление. Там, където има езеро, има и река и там, където има река, ще има и езеро – езерото показва реката, а реката показва езерото. Основната причина, която подбужда всички хора към живота, е една и съща. Всякога трябва да бъдете проводници. Носете идеята, че трябва да бъдете проводници на Божественото, а не на човешкото. Какво мислят хората е второстепенно, всеки човек трябва да бъде проводник на онова, което е вложено в него и което трябва да изтича навън; в това изтичане животът се осмисля.

Следващият път ще развиете тази тема. Аз развих половината, другият път вие ще развиете другата половина. Вижте къде е грешката ви. Вие слагате във вашия автомобил повече хора, отколкото можете да поберете. Сложете 4-5 души, а следващият път другите – в автомобила да има място за всекиго. Щом някой е без място, той ще гледа да те измести и ти ще останеш без място. Носете документ, който никога не губи силата си. Казвате: „Побеля ми главата“. Една свята идея струва много повече, отколкото много идеи, които никъде не можеш да сложиш на работа. Дръжте настоящето, никакво бъдеще. Вие имате много чекове за изтегляне, но по много банки има да се лутате.

Отче наш

28. лекция, 27 април 1934 г., София, Изгрев

СЛУГА НА ДОБРОТО

Добрата молитва

Размишление върху глава 6 от *Притчи*, стих 6: *Иди при мравката, о, лениви, прегледай пътищата и стани мъдър.*

Ние можем да кажем сега: „Иди при мравката, о, човече!“. Думата *лениви* може да се замени с *човече*. Кой да отиде при мравката? Кой е правият път? Бих ви загатнал да напишете кой е. Поетически кой е? А за един инженер кой е правият път? Най-късият е правата линия. Под *прав път* се разбира една работа, извършена с най-малко разности от чисто практическо гледище.

Сега другото положение: от какво произтичат съвременните мъчнотии на хората, на какво се дължат? Могат да се дадат много отговори. Ако мъчнотиите се увеличават или намаляват, какво заключение може да си извади човек? Щом влезеш в един тунел и светлината намалее, какво означава това? Най-после светлината може свършено да се изгуби. Като излизаш, тя се увеличава – какво показва това? От условия на светлина влизаш в тунел – това външни или вътрешни условия са? – „Външни.“ Тогава светлината вътре ли е, или вън? Във физическия свят светлината къде е? – „Вън.“ А в Духовния? – „Вътре.“ Защо на физическия свят светлината е отвън, а в Духовния е отвътре? Пилето, когато е в яйцето, къде е? – „Вътре.“ А като се излюпи, къде е? – „Вън.“ Значи всички неща, които са вътре, в майките, са неизлюпени, а всички, които са излюпени, са вън, в движение.

Съвременните учени вървят по един неразбран път. Хубаво е да бъдеш в яйцето – нямаш страдание, нямаш нужда от ядене, но има една възможност яйцето да се развали. Хубаво е да бъдеш извън яйцето, но ще бъдеш гладен, жаден, мъчнотии ще имаш. Тогава кое положение е

по-хубаво – вътре или вън? И в яйцето има мъчнотии, и извън него има мъчнотии. Кой са повече? – „Вътрешните.“ Добре, допуснете сега друго изяснение. Представете си, че бият един човек, но той няма съзнание, не чувства болка, колкото и да го бият. Другите могат да го съжаляват, могат да казват: „Убиха този човек“, но той не чувства болка. Питам тогава кой е пострадал – този, когото бият, или този, който гледа, че бият друг? Кой страда повече? Този, когото бият, нищо не казва, не чувства болка. Това правят съвременните лекари: поднасят едно упоително вещество под носа на човека и му правят операция. Ако съзнанието му е в тялото, ще чувства голямо страдание, но съзнанието го няма. Как се нарича това състояние, в което човек не чувства болка? – „Анестезия.“

В своето развитие човек минава във втора фаза. Първите 7 години на своя живот човечеството е минало и вторите 7 е минало; значи човек минава в областта на Космическия астрален свят. Цялото човечество е нагазило в някои мочурища, изгубило е пътя; доста мочурища има. Всички вие се намирате в тях – наляво, надясно, направо, нагоре, надолу, и всички търсите пътя, търсите един път, по който да излезете навън. Всички страдания седят там. Гледаш едно голямо страдание – голямо мочурище. Краката са малко влажни – това обяснение задоволява ли ви? – „Не.“ Не ви задоволява и да ви дам обяснение защо. Вземам гледището на един съвременен човек, който едва сега е стъпил на границата на света на човешката мисъл – до известна степен е влязъл в областта на Умствения свят.

Представете си една модерна ученичка на 19 години. По естество тя има вкус за хубава шапка, за хубави обувки. Да кажем, че е от средното съсловие. Баща ѝ няма пари, но иде Великден. Тя си представя хубава дреха с колан, лачени обувки и как се показва, като излезе навън. Радва се, че ще има нещо за Великден, но баща ѝ не може да ѝ купи и тя е неразположена, не ѝ се яде. Къде е страданието ѝ сега, какво ѝ липсва? Хляб ѝ дават, има легло, където да спи, но я мъчи нещо – не може да си сложи шапката и да се облече с дрехите, които иска. Кажете ми какво е из-

губила – само това, че не е могла да си сложи умствените дрехи, умствената шапка. Кажете ми какви страдания има тя сега – не ѝ дерат кожата от гърба.

Казвам, че всички страдания се дължат на естествени положения. Това е свързано с друг психологичен закон, когато човек е влязъл в областта на Духовния свят, аз го наричам *Свят на човешкото сърце*. Има едно опущение някъде, първият човек го е направил и както и да говорят, то е причина за много неприятности, които стават в живота – защото всички неприятности, които сега стават, произтичат от света на човешкото съществуване. Ти пожелавах нещо, което не е разумно, а мислиш, че е необходимо; това желание произвежда смърт в съзнанието на човека, хвърля сянка в него.

Нека вземем за изяснение следното: да допуснем, че ти желаяш да бъдеш силен, да имаш дарби, да бъдеш музикален. Не е лошо желанието да бъдеш силен, но за какво можеш да употребиш тази сила един ден? Говорите с някого по научен въпрос, той ви казва, че нищо не разбирате, и вие, без да се аргументирате повече, повярвате му и го набивате. Казвате: „Как така не разбирам!“ Питам: тази сила намясто ли е? Какво иска да каже приятелят ви с думите, че нищо не разбирате? Понеже той разговаря философски, вие го набивате. Като ви казва, че не разбирате, това значи, че не знаете къде да сложите нещата. Всички красиви неща имат общ център, имат отношение, а безобразните нямат общ център. Питам: това трябва ли да се случи? Някой казва: „Непременно трябва да се случи“. Аз седя и разговарям с него, знам му характера, по-умен съм – седя на два метра разстояние и между нас има едно препятствие. Казвам му: „Ти не знаеш нищо“. От два метра той може ли да ме засегне? Не – ще направи движение с ръка, но за да ме засегне, трябва да съм много близо до него. Близо ли трябва да бъдеш до силния човек, или далеч? Далеч, да има една преграда – като му кажеш: „Ти не разбираш“, да не може да ти направи нищо.

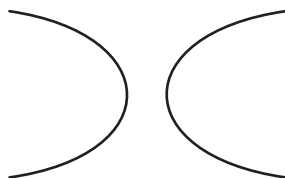
Същият закон е, когато в една фабрика се движи колело – нали трябва да бъдеш далеч от него? То приближава

и му казваш: „Ти не разбираш нищо. Кой ти е дал право да се въртиш?“. Това колело ще те смачка, то ще ти каже: „Не те пита никой“. Сега друго положение: постъпвате, да кажем, в първи клас на една прогимназия¹³. Какво се постига в първи клас? Или да вземем първия клас на нисшата академия. Знаете ли кой е първият клас на нисшата академия? Това е първо отделение. Кое е единственото знание, което се добива в първия клас на нисшата академия? Буквите на човешката писменост и съчетанието им, за да можеш да четеш онова, което е писано, да можеш да разбираш човешките мисли, желания и постъпки, описани в книгите. После в първо отделение ще се научиш и малко да смяташ. До колко смятат в първо отделение? – „До двадесет.“ Това е голяма наука. Първата десетица е начало на живота, две десетици има в двадесет. За мен е важно, че е дадено начало. Имате числото 1 и щом прибавите 0, нали става 10? От това аз виждам условията, при които единицата може да се прояви.

Ако дам на един човек 10 стотинки, какво би направил? Или какво би направил с 10 лева? Какво би направил с десет хиляди, с десет милиона, с десет милиарда, с десет трилиона, с десет квадриона лева? Докъде може да спре с това количество? Първо, да кажем, имате 10 стотинки. Като ги погледнете, можете да ги сложите някъде. После имате 10 лева, после десет хиляди, но десет милиона златни лева можете ли да носите? – „Могат да ги носят.“ „Могат да ги носят“ е външната обстановка. За да можеш да разбираш числото 10, трябва да разбираш закона на двойката. Движението ѝ не е като движението на единицата. Ако поставите на кръга всички части на единицата, те еднакво отстоят от центъра, но при двойката вече имате елипса – точките на периферията ѝ не седят на еднакво разстояние от центъра.

Да кажем, че има нещо в живота, което трябва да постигнете. Трябва да знаете по кой път ще стане това. Има известни желания, които са елиптични, други – параболични, има хиперболични и пр. Постижението на

човешките желания при един център е едно. При елипсата имате поляризиране, два центъра. При параболата колко центъра са? При хиперболата нещата пак са постижими, само че там едно нещо се среща със своето противоположно (фиг. 1). Две тела, които вървят по

Фиг. 1

един хиперболичен път и са еднакво положителни, ще се отблъскват; вземете двама души, които са еднакво честолюбиви – всеки иска да постигне нещо невъзможно, по хиперболата. Следователно ние казваме: нещата могат да се мислят, но в един живот желанията в хиперболата са непостижими.

Какво нещо е злото и какво – Доброто, научно как ще ги обясните? По какъв път вървят – по хиперболичен. Сега да дам едно правило на класа, да видим дали ще можете да го приложите. Що е Добро? Кой човек е добър? Всеки, който е господар на злото и слуга на Доброто, е добър човек. Всеки, който е слуга на злото и господар на Доброто, е лош човек. Има един стих от Писанието, който казва: „Побеждавай злото чрез Доброто“. Как? Ти не можеш сам да победиш злото; като станеш слуга на Доброто, то ще бъде господар и като господар ще победи злото. Следователно чрез Доброто, което е в теб, Любовта ще стане господар на злото. Ако ти не станеш слуга на Доброто и Доброто не ти стане господар, не може да се победи.

Да допуснем, че имаш една мъчнотия – в училище не разбираш нищо. Какво трябва да приложиш? Ще учиш. Като станеш слуга на учението и учението стане господар в теб, то ще победи невежеството. Сега можете да приложите закона, той е все същият: ако ти не станеш слуга на Обичта, не можеш да победиш омразата. Ти искаш Любовта, нали? Не можеш да имаш общение с нея, ако не си ѝ слуга. Трябва да ѝ станеш слуга, нищо повече; тогава тя ще действа в теб. Ако искаш да станеш неин господар, тогава ще бъдеш на противоположния полюс и тя ще те отхвърли. Противоположният полюс – това е злото в света.

Да искаш да станеш господар на Любовта, това е омраза. Затова всички работи сега са така объркани – и в младостта, и в старостта. Хората се намират в един свят, който и младите, и старите не разбират. Стариият, който казва, че има разумност, също много малко знае; той е остарял, защото не е разбрал света. Младият е изгубил силата си, понеже и той не разбира този свят. Щом губиш, не си разбрал света; щом остаряваш, не си го разбрал. Щом губиш любовта си, не си я разбрал; щом осиромашаваш, не си я разбрал. Осиромашаването е един резултат.

Другите разсъждения са следните. Вие приближавате един извор с празно шише, наливате вода в него, затваряте го и си тръгвате. В какво седи вашето щастие – в шишето ли, което носите? Така е, но същевременно и в идеята, че като се изпразни, можете да отидете при извора и да го напълните. Значи две неща стоят в ума ви. Докато ходите при извора и пълните шишето, вие сте радостни, но допуснете, че той пресъхне. Ще ви стане мъчно, но защо? Защото няма какво да вземете. По същия закон животът, Любовта не е ли един извор, от който постоянно черпите? Следователно дотогава, докато ходите при извора, вие вземате правилно – добро е това. Но един ден вашият извор на Любовта пресъхва. Знаете ли кога пресъхва изворът на Любовта? Той си отива; не пресъхва, а отива на друго място и се проявява.

Сега във вашия ум остава една идея, пак старата философия – защо светът е нареден по този начин. Коя е причината да се явява този въпрос във вас? Причината е, че вие не искате да слугувате – нищо повече; страх ви е от слугуването, искате да бъдете господари, не слуги. Казваш: „Не мога ли аз да бъда господар?“, а законът е, че двама господари на едно място не могат да живеят. Когато единият е господар, другият ще е слуга; после могат да се сменят, но един господар трябва да има. И двама слуги на едно място не може да има. Вие събирали ли сте двама слуги на едно място? Съберете и ще видите, че единият ще стане господар. Стариият слуга ще стане господар на новия слуга. Стариият ще каже: „Тази работа така не става,

а така става“. Двама души на едно място няма. (*Учителя поглежда часовника, поглежда и своя часовник.*) Часовникът ви не е точен, много е прогресивен – има четири минути разлика, но за светлината четири минути са 45 милиона мили.

Сега ще заключа само с едно: ще ви представя какво разбирам под думата *реалност*. Ще взема реалността в най-простата форма, а вие може да я облечете в по-строгата научна форма, да ѝ сложите такава, каквато искате. Представете си, че един благодетел е смлял в модерна мелница един чувал брашно, носи ви го и вие казвате: „Благодаря“. Как ще се отплатите на този благодетел? Ето какво ще направя аз. Веднага щом донесе брашното, ще извадя два килограма от него, ще взема точилката и ще започна да точка баница. Ще взема един килограм сирене – шопско сирене, най-хубавото, което правят. Ще сложа по малко сирене на всеки лист, после прясно масълце, в една голяма тава ще сложа един лист, после втори, трети, четвърти, пети и т.н. След това ще напаля печката хубаво, ще оставя само жаравата, ще сложа тавата и баницата ще се зачерви. Като се опече, отрязвам едно парче и само опитвам. После отрязвам друго парче и давам на този, който е донесъл брашното, а той казва: „Радвам се, много хубаво брашно съм донесъл. Хубаво наточи баницата“.

Сега ви пожелавам, като ви донесат брашно, да си наточите баница. Законът е: първо опитвайте и после давай-те на другите.

Отче наш

29. лекция, 4 май 1934 г., София, Изгрев

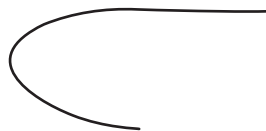

ВЛИЯНИЕТО НА МУЗИКАТА

Добрата молитва

Ще прочета няколко стиха от глава 14 на *Притчи*, от стих 23 нататък.

Колко източника на страданията за човека има, от колко места произтичат човешките страдания? Всички сте опитали страданията, произхода им. Гладният ли страда повече, или ситият? Как бихте нарисували човешкия език? Може да го нарисувате като една риба. Ето един уд (фиг. 1). Ако не знаеш как да го мръднеш или как да го свиеш, или какво да кажеш

Фиг. 1

с него, можеш да си създадеш голяма неприятност. В какво например седи доброто говорене? Трябва да знаете, че на човека на Земята е дадено едно голямо предприятие. Вземете човешката глава – на човека е дадено да управлява едно голямо предприятие и той е негов председател.

Казвате, че този човек е здрав. На какво може да служи здравето на човека? Здравето зависи основно от храната. Храненето спада към онези чувствания, които са отчасти чувствания, отчасти мисли, защото при него човек трябва да започне да мисли. Най-елементарният подтик към каквато и да е мисъл е гладът, първият подтик към мисълта е той. Преди да е бил гладен, човек е бил във вътрешен покой, но след като идва гладът, започва да мисли. Защо е мисълта? Без мисъл, без това голямо предприятие, нищо не може да се постигне.

Да допуснем, че вие искате да бъдете поет. Колко качества са необходими за поета, кои са те? Виждате в литературата, в христоматията, в естетиката кои са качества на поета, на ученика, на философа. По какво се отличава поетът? – „Широк ум, чувствително сърце.“ Как поетът

схваща живота? „О, хранице, моя мила сестрице“ – така ще каже той. Как трябва да посрещне храната? Той казва: „О, сестро моя!“ и като дойде тя, веднага си слага най-хубавата дреха, придружава я, после я поизмива, дава ѝ хубаво облекло и най-хубавото легло – устройва най-хубавото посрещане, става много добър слуга на гостилничаря. Ако искаш гостилничарят да има много добър слуга, трябва да му предложиш за слуга един поет. Съгласни ли сте с това? Той има обхода. Къде е гостилничарят – в устата. Този гостилничар си има музиканти; без музика не се работи. И после тези зидари са музиканти; и шивачите са музиканти. Първо е ръката, после е машината. Напреднало е това изкуство. На какво може да уподобите работата на шивача? За да имате една ясна представа за живота, трябва да го уподобите, на живота трябва да дадете една линия на движение.

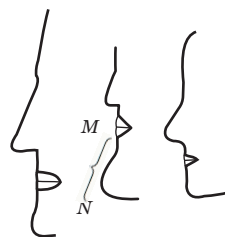
Хората искат да дават морал, но какво е моралът? Моралът е правилната линия на движение. Ако не можеш да дадеш на живота една правилна линия на движение, как ще му дадеш насока, цел? Това е линията, по която нещата вървят строго определено. Винаги, когато човек не може да даде една правилна насока на живота, той се обезсърчава. Ако един инженер, да кажем, иска да прекара един път, да го трасира, той трябва да сложи линия, която е необходима за движението, защото може и да я сложи, но просто да не може да се мине по този път.

За да дадете каквато и да е линия, трябва да дадете линия на езика си. Може да изучавате човешкия език. Вие не сте изучавали езиците на добрите и на лошите хора, не сте изучавали езика на един музикант и на един обикновен човек, не сте изучавали езика на поета, на философа, на светията – те се различават. Ти не можеш да бъдеш светия и да имаш най-простия език. Ако е прост, и ти ще бъдеш прост. Не можеш да бъдеш учен, ако езикът ти е прост.

Ако ви дам една голяма греда, да кажем 100-килограмова, едно дебело дърво, какво бихте направили? Ако ви дам задача да направите писалка, какво бихте направили

и как бихте я направили? Каква тежест трябва да има езикът? На един добър човек езикът е определен. Съвременните моралисти не знаят колко тежи той. Може би в бъдеще, когато умре някой праведен, грешник или поет, ще определят теглото на езика му. Как ще определите колко тежи езикът? От говора му – например как въздействат тежки думи, произнесени от него? Нали сте опитвали тежка дума – когато ви кажат такава, тя пада на слънчевия ви възел; минават ден, два, но продължава да ви е тежко там. Това е така, защото дадена мисъл, възприета от ухото ви, се предава през ред мозъчни центрове, преминава през много други органи и се спира в слънчевия възел. Как премахвате дума, която ви тежи – направили ли сте наблюдение защо ви е тежко, като ви обидят, и как минава обидата ви?

Понякога линията на челото и носа до горната устна е по-голяма (фиг. 2). Оттам енергията минава през долната устна и отива до брадата. Ако известна енергия минава през челото и достига до брадата, тя ще има един характер, но ако е минала през задната част на главата и после – през полуинтелектуалните способности на човека, енергията, достигнала брадата, ще има съвсем друг

Фиг. 2

характер. Така вашият език понякога може да говори чрез полуинтелектуалните чувства, а друг път може да бъде под пълния контрол на мисълта ви. Този човек, първият от чертежа, какъв е, как предполагате? Както виждате, неговата брада – неговата воля, е развита повече. В такива хора волята е по-силно развита, те са по-работливи. Ако увеличите тази страна на брадата, ще дадете съвсем друг характер на човека. Тази линия, *MN*, показва едно съвсем друго устройство на човека в неговите мисли и чувства.

Сега искате да преустроите живота си – във вашето съдружие искате да живеете един щастлив, разумен живот. В какво седи щастието на човека? От чисто физическо гледище то зависи от следното: когато храната се въз-

приема и смила добре, когато чрез дробовете въздухът се приема добре и когато кръвообращението става правилно, няма никакво противоречие – това е едно здравословно състояние. Но къде е дефектът на този човек, има ли той някакъв дефект? В какво направление трябва да се сложат очите, ушите? Между тези две лица (последните две) каква е разликата? Вторият върви по мъжка линия, а третият – по женска. Линията е крива в третия, а е права във втория – той има доста честолюбие. Първата фигура е недоизработена. В живота има много хора недоизработени, много лица има недоизработени. Не харесваш лицето си, то не е доизработено – трябва да се работи. Необходимо е да работиш на физическото поле, в мисълта си, в чувствата си – трябва големи усилия. При първия човек (от чертежа) брадата е по-издадена, от нея може да се съди как е устроена задната част.

Много пъти човек прави разлика, но се съмнява дали е прав. Той трябва да знае това. Тази кривина по долната устна е различно устроена в двете рисунки. Всички тези тънкости показват цял един свят за онзи, който разбира. В този случай малката кривина е от голяма важност. Ако направите една малка корекция на вашата уста, ще направите цял преврат в своя умствен свят. Вашите вежди, уши, уста са резултат на хиляди векове и ако направите една малка корекция в това, вие имате разбиране. Най-мъчно се правят корекции в човешкото лице, но всеки може това. Например вие седите и не знаете какъв ъгъл, какъв наклон да дадете на очите си. Понякога мърдате очи нагоре и надолу, без да знаете, че си създавате цяло нещастие. С мърдането на очите човек прилича на малко дете, което, като му дадеш едно яйце, го чука, докато го счупи. Вие мърдате очите си нагоре-надолу, докато счупите нещо. Не е въпрос само да движим очите си. Човек поглежда нагоре, поглежда надолу и какво постига? Не трябва да се правят глупави работи.

Един български свещеник купил две кошници яйца, за да ги боядисат за Великден – 200 яйца, по 100 във всяка кошница. Той искал да си избере едно кораво яйце и

счупил всичките в едната кошница. Намерил едно яйце и след това счупил всичките и в другата кошница. Накрая останали две яйца и едното от тях счупил, но и на борещата задницата се счупила. Като удряш едно яйце с друго, нищо не се постига. Кой е истинският начин да познаете, че едно яйце е яко, има ли начин? Якото яйце, като го пипате, е ръбесто. Трябват известни наблюдения.

Казвам: когато разглеждате изкуството, може по същия начин да си преведете музикалните тонове. Вие не сте правили наблюдения в музикална зала – какво впечатление произвежда свиренето в слушателите. Според влиянието на тоновете се създават известни движения на очите на слушателите, защото всеки тон, който прониква във въздуха, може да повлияе по един или друг начин. Вие не знаете начина. Ако изпеете *до*, какво ще произведе? (*Учителя пее до.*) Това *до* правилно ли е? Музикантите да кажат това *до* правилно ли е. Или вземете *до*, *ми*; или *ре*, *фа*; или *ми*, *сол*. Терца имате. Ако вземете *до*, *фа*, вие ще произведете различен резултат; ако вземете *до*, *сол*, ще произведете друг. Вие не сте правили такива опити за самовъзпитание. Какво влияние имат тези работи в музиката? Терците за какво се употребяват? Някои песни започват с терца. Например някоя песен започва с *до*, от *до* минава в *ми* или във *фа*. Ако построим една песен в терца, какъв ще бъде резултатът? Това са специални работи.

Най-първо трябва да се приеме философията, че музикалният живот е живот на движението; той внася известна мекота. Без музика животът не може да се омекоти, корав е. Всички същества, които не са музикални, са много жестоки. Проявлението на музиката в живота е вече едно омекотяване на онези първични сили, които са действали. Под думата *музика* ние всякога разбираме едно омекотяване на човешките чувства, едно малко омекотяване. Има същества, животът на които е започнал с червените лъчи – това е *до*; на други е започнал с портокалените лъчи, на трети – със зелените, на други – с жълтите или със сините лъчи. Всеки лъч е зачатък на известен живот. Значи животът, който започва с червените лъчи, има на-

пор само отвътре; той е едно движение в кръг. Червените лъчи са движение в кръг, от което човек иска да излезе и да вземе известна посока, а *ре* е движение в права посока. Но ако човек не разбира закона, той може да катастрофира, там движението е силно. Когато слизате от високо място, трябва да имате много спирачки.

Казвам: музикант, който разбира донякъде от философия, може да изрази едно интензивно чувство във възходяща или низходяща степен, да изрази едно движение, което излиза нагоре по планината. Искаш да изразиш нещо във възходяща степен – ще се качиш нагоре. Там трябва да махнеш всички спирачки, там *ре*-то е намясто – ще го сложиш, то е един подтик. Но дойдат ли чувствата в низходяща степен, трябва да се слезе, защото това, което излиза, трябва да слезе. Това аз ви привеждам за обяснение.

Музиката трябва да служи в живота като възпитателно средство. За да се самовъзпитате, за да произведете някакъв ефект, вие непременно трябва да си наложите да пеете. Някой път си неразположен; потананикай си нещо криво-ляво, колкото знаеш, може да пееш и с много грешки. В пеенето няма грешки – както и да пеете, все е правилно. Кривото седи само в това, че когато минаваш от една гама в друга, смесваш гамите и тогава става дисхармония. Но в живота има много гами, и най-дисхармоничното пеене е хармонично – зависи как го разглеждаш. (*Учителя пее: „Ха, хи, хе“.*) Това е хармонично, понеже се минава правилно от една гама в друга. На вас ви се струва дисхармонично – има смесване на отделни тонове. Тонът е дисхармоничен, понеже е в дисхармония с други, но сам по себе си, като го вземеш, той представлява ценност.

Каго казвам „Еди-кой си не пее правилно“, подразбирам едни тонове по отношение на други тонове. Когато се намирате пред музикант, той първо трябва да пее пред вас. Ако вие пеете, той трябва да ви коригира. (*Учителя пее тона до.*) Прав ли е този тон? Ако го вземем за основа, какво ще бъде? Всички пейте! (*Всички пеем следните тонове: до, ми, сол.*) Сега как ще коригираме? Виждам, че този тон е по-висок, трябва да се снеме.

Как ще намерим правилното отношение на основния тон? Най-малкият усет, който имате в дадения случай, това е *до*, то е първият усет; най-малкото трептене, което може да схванете, е *до*. Това е един подтик, философски казано, за музиката. Що е основният тон? Най-малкият усет, който можете да имате в дадения случай. Следователно музиката е едно моделиране на онази първична сила. Най-малкият усет, с който можете да моделирате известна сила, е основният тон, с който можете да работите. Някой път може да се спра върху това. Когато се разгневи един човек, трябва да можете да му изпеете известни тонове, от които той веднага да утихне, но трябва да знаете кои тонове да съчетаете и как да ги съчетаете.

Отче наш

30. лекция, 11 май 1934 г., София, Изгрев

ОСНОВНИЯТ ТОН

Добрата молитва

Важно ли е човек да помни какво е ял вчера? Могат да те питат какво е било яденето. Представете си, че сте художник и рисувате – имате известна идея, която вашият ум трябва да нанесе на платното. Ако идеята е само в ума ви и мислите за нея, тя е само във вашето съзнание, но искате да я реализирате. За един ден една картина не се завършва, но някоя скица може да се завърши. По какво се отличава скицата от картината?

Някои неща могат да ви се видят разхвърляни, други – събрани. Кога нещата се събират? Когато са в малък мащаб. Представете си едно лице на човешка глава, която има диаметър 10 км. Какво съотношение ще забележите между ушите, после как ще бъде поставен носът, очите на какво разстояние ще бъдат? Можете ли да направите изчисление? Ако диаметърът е 10 км, очите на какво разстояние ще бъдат едно от друго – на 5 км. Понеже Природата е крайно икономична в материалите си, тя не намира за практично такова нещо, рядко прибегва към такова грамадно лице.

Това са отвлечени въпроси, които не могат да интересуват вашето съзнание – поне сегашното. Сегашното ви съзнание е погълнато повече от друго (дали е важно – това е друг въпрос), повече, отколкото от всички философски въпроси. Например мислите как ще прекарате живота си или откъде ще добиете своята храна. Има някои неща, които в своето съзнание хората считат за почти второстепенни. Понякога човек разчита на себе си, но не знае какво да направи, а друг път разчита на Провидението и не знае как да иска от Него. Да допуснем, че някой от вас е виртуоз – поканят го да свири на пиано, поканят и друг, обикновен пианист. Вторият се извинява, че 4-5 дни не е

свирил, че малко е неразположен, че не е проучил това, което е свирил. Питам: защо този музикант се извинява? Или кои са съображенията на някой певец да се извинява, да се притеснява? Един добър певец може ли да се притеснява? Кой се притесняват – слабите, на силния всякога му е приятно и преди да поискате, той ще ви запее. Слънцето няма да ме чака аз да му кажа да изгрее; то ще си изгрее на общо основание и който иска, да го гледа.

Сега основната мисъл: какво разбираме ние – че животът не е разумен или че светът е разумен? Когато някой направи нов хотел, каква е целта – дали да седи като някое украшение, или да го посещават пътуващите и да си плащат? Стаите са определени по размери: някои са първоразредни, после има второразредни, треторазредни и т.н. Най-богатите, като дойдат, ще кажат: „Имате ли първостепенни стаи?“, онези, които имат по-малко пари, ще кажат: „Имате ли второстепенни стаи?“, а бедните ще кажат: „Имате ли третостепенни стаи?“. Защо търсите първа класа – защото имате много пари. Защо търсите втора – защото имате малко пари. А защо търсите трета – защото сте бедни. Който има много знание, търси първокласни стаи; който има средно, търси второкласни.

Мнозина могат да говорят върху здравето, но каква е основната му идея? Кой човек е здрав? Ние можем да кажем, че който мисли добре, чувства добре и действа добре, е здрав, но кои са правилата? Коя е отличителната черта на един човек, който мисли правилно? Едно изяснение – кое е отличителното качество на твърдата материя? – „Устойчивостта.“ А на течната? – „Няма форма.“ На въздухообразната? Твърдата материя стои, течната тече, а въздухообразната се разширява. Да допуснем, че имате една идея, която има състоянието на твърдата материя. Вие казвате: „Устойчива“ – какво подразбирате под *устойчива идея*? Две неща може да се крият в това: устойчива, защото при всички изпити тя не изневерява, може да разчитате на нея; или е устойчива по отношение на вас – тази идея не се дели от съзнанието ви.

Може да се зададе такъв въпрос – ако Природата е разумна, каква цел е имала, за да създаде всички тези човешки форми с голямо разнообразие? Дали тези, които е създадала, са целесъобразни, или това са нейни опити и тя не е достигнала до една форма? Природата е направила първия опит, втория, третия, четвъртия, петия; продължава и още не е достигнала до целта, защото хората, които съществуват, не са завършени картини. После, по отношение на вътрешното съдържание – човешката мисъл постоянно се мени, има противоречия. Вземете идеята за добрия живот. На младини това се разбира по един начин, на средна възраст – по друг, а в напреднала възраст – по трети. Ако съберете тия три възгледа, кой е по-верен? Ако попитате едно дете кой е добрият живот, то ще каже; и възрастният, и старият ще кажат, но имат ли нещо общо, една вътрешна връзка?

Предметът, по който сега ви говоря, е отвлечен и не ви интересува. Представете си, че сте гладен – 4-5 дни сте гладували, краката ви са слаби. Някой идва и иска да направи с вас 10-20-километрова екскурзия. Вие нямате разположение и казвате: „Слаби са краката ми, уморен съм“. Кое е онова, което уморява човека? Например има хора, които, като са работили дълго, са уморени. Слушал съм някой да казва: „Уморен съм вече от живота“. Той мисли, мисли и като не може да разреши проблема, най-после се уморява. Например хлопаш 20 пъти на едно място за пари и не ти дават; предлагат ти разни условия, но пари не идват. Искаш да построиш едно триетажно здание, но нямаш пари. Как се нарича тази работа, която не върви? Когато една търговска дейност не върви, как се нарича това състояние? Когато продават на половин цена, казвате, че цената е спаднала. Например вие сте овощар, цената на овошките е спаднала наполовина и ви се завърта умът. Ябълките вчера бяха по 20 лева за килограм, а днес са по 5 лева. Имаш 10 000 килограма ябълки: от 20 лева за килограм цената е спаднала на 5 лева и ти губиш 15 лева – колко е загубата ти? Ти губиш 150 000 лева. Какво е загубил този човек? Тези 150 000 загубени ли са? Пред-

ставате си, че съм написал едно число, една цифра – 5676. Представете си, че съм написал първите три цифри – 567, а последната не съм – тази цифра изгубена ли е? Кои цифри са изгубени? Ти пишеш числото, но това са 5676 стъпала, които са наредени. Да допуснем, че последните 6 стъпала са изгубени и казвате: „Без 6 стъпала може“. Ако тези стъпала, наредени едно под друго, изведнъж изчезнат, как ще минете по стълбата; можете ли да вървите по нея, като липсват? – „Не.“ Какво трябва да направите? – „Трябва да се направят.“ Вие казвате: „Какво от това, че липсва една цифра“, но работата не върви – не можеш да се качиш, ако нямаш тези 6 стъпала.

Отивате вие при огнището и казвате: „Липсва дилафът“, а искате да вземете огън от огнището. В човека всяка идея има свое предназначение и когато има нужда от нея, тя трябва да е намясто и да работи – на тази идея трябва да разчиташ. Представете си, че минавате през река, която има 10 метра ширина. Имате един лодкар, който иска да прекарва пътници с лодка, направена от захар; има и втора лодка, направена от здраво дърво, има и трета, направена от злато. Какво ще стане с лодката, която е направена от захар, ще можете ли да минете с нея от единия до другия край на реката? Най-малко ще се образува една дупка, ще има авария. Всички параходи, които са претърпели катастрофа, са направени от захар; с тези, които са направени от дърво и от злато, нищо не се случва. Ако не разбирате, вие може да ми кажете, че златото не е толкова твърдо, ще кажете, че желязото е по-устойчиво; не е практично да се направи параход от злато и най-сетне – няма златни параходи. Но в Умствения свят всички параходи са направени от злато. Ние говорим, че там са направени от злато, а тук, на Земята, не са. Ти имаш една идея и я наричаш свята. От какво е направена тя? Може да считаш, че е направена от някаква проста материя или поне външната форма на идеята.

Сега минавам към друго. Вие имате двама приятели: един, който винаги е готов да ви обслужи, ще направи каквото трябва, и друг, който ще ви обещае много, но все ще

се извинява, че е станало това и онова. Единият ще направи къщата ви както искате, а при другия все ще има някакъв дефект. Как ще си обясните това? Защо единият е точен и изправен, а другият е немарлив и се извинява, че условията били такива? – „Според Любовта.“ Който обича повече, той върши, но когато обичаш и не можеш да направиш нещо – тогава? Например всеки обича да бъде учен, знатен, но не всеки може да бъде такъв.

Представете си, че сте поет и искате да бъдете знатен – кои са условията? Първо, поетът трябва да бъде богат в думите, в речта, после трябва да бъде богат с идеи и да знае начин да ги изрази. Кажете ми сега едно изречение, което никой не е казвал, дайте ми една нова форма – ще ми бъде приятно да чуя форма, която никой не е казвал. Можете ли да ми кажете? В Америка има премия за онзи, който даде една идея, която не е давана, но и досега няма кандидати. Откъде ще я намериш, нали трябва да я извадиш отнякъде? Имате ли нова идея? Във вас се крие една мисъл, но дали тя е нова – такава, която никой друг не е имал, или е мисъл, която хиляди други са имали?

Фиг. 1

Представете си, че един художник рисува нос и го прави малко вирнат (фиг. 1). На този нос можете ли да разчитате и защо? Ако е златен, не можете да разчитате на него. Допуснете, че художникът е нарисувал портрет и носът е направен толкова хубаво, сякаш е от злато. Ще забележите ли, че е малко крив? Ако не харесвате портрета, продавате го и вземате пари. Важно ли е как е направен носът в един портрет, важно ли е, ако е направен от злато?

Ако носовете ви са направени от злато, има опасност да ви продадат – това не е износно. Носът трябва да бъде направен от най-хубавата материя, която да не се продава, да няма пазар за нея. Знаете ли от какво е направен човешкият нос? Той се отличава по своя строеж, качества има.

Какъв извод ще направите сега от числото 5676? Шестцифрата се повтаря. Допуснете, че в едно семейство едно име се повтаря, че са ви кръстили с името Иван или Димитър. Колко букви има името Иван (*Иванъ – по стария правопис – бел. ред.*)? Пет. На френски Jean има четири букви; на английски John и на немски Johann с колко букви са? На еврейски как е? – „На еврейски е Jokanan.“ Кои са буквите на еврейски? Първата е във вид на запетая, втората е във вид на печатно *П*, само че не е съединено в единия край, както е съединено *П*.

Вие изучавате първо себе си, но в дадения случай не сте се спирали да мислите какво представлявате. Вашата идея за самите вас не е много определена, нямате ясна представа. Каква представа за себе си има човек? Всякога трябва да имате поне три неща, на които можете да разчитате. В дадения случай трябва да разчитате на ума си. Всичките нещастия произтичат от това, че в даден момент не можеш да разчиташ на ума си. Трябва да разчиташ на ума си, на своето сърце и на своята воля.

Някой път ти става тежко на сърцето; не можеш да разчиташ на ума си и вследствие на това сърцето има двойна работа. Понякога умът ти ще се пръсне от работа – не върви; тогава сърцето не взема участие, а понякога и волята не взема участие. Следователно, когато не можете да разчитате на своите ум и сърце, казваме, че няма морален устой, тогава вашата воля не е в сила да издържа.

Когато започнете каквато и да е работа, бъдете напълно уверени, че можете да разчитате на своите ум, сърце и воля. Ако не можете, добре, но не предприемайте работата, няма да се завърши сполучливо. При всяка несполука ще търсите причината или в ума, или в сърцето, или във волята. Ако волята не може да издържи, причината е в ума и сърцето; когато сърцето не може да издържи, причината е в ума и волята; когато умът не може да издържи, причината е в сърцето и във волята.

Сега заключението и продължението. Вземете основния тон *до* и после *ми*. Аз представям *до* така: във всяка гама има един любим тон, който за теб е основният. По

отношение на пробуждането на човешкото съзнание музиката играе важна роля. Основен тон е центърът на една окръжност – там, откъдето излизат всички радиуси. Основният тон е там, където започва да функционира вашето съзнание. Но този тон трябва да има спокойствие, да не се мени, да е устойчив. Ако центърът на една окръжност се мени, тогава няма да имате ясна представа за всички точки, които се намират по периферията.

Ако не можете да вземете вярно основния тон, и другите не можете да вземете вярно и ако му липсват някои вибрации, то ще липсват и на другите тонове. Вземете една кибритена клечка – кой е основният ѝ тон? Запалването. Първият път клечката просветне малко, но не се запали, вторият – също. Значи основният тон е онзи, който може да я запали.

Основният ви тон може да даде подтик на всяка мисъл във вас. Ако пееш, но нямаш вдъхновение, като дойде основният тон, ще имаш разположение да пееш, да свириш и т.н. – този основен тон ти дава подтик, отваря ти известни перспективи. Водата всякога обича тези тръби, които не ѝ препятстват, а онези, които ѝ препятстват, пука.

Отче наш

31. лекция, 18 май 1934 г., София, Изгрев

ПРАКТИЧЕСКО ПРИЛОЖЕНИЕ НА МУЗИКАТА

Добрата молитва

Аз в живота ще благувам (песен)

Като тема за следния път ще имате песента *Аз в живота ще благувам*. Всеки да се научи да я пее – това ще ви бъде като тема. Ще видим как ще я изпеете.

Има една практическа, една непозната страна в живота. Вие не можете да обясните противоречията, които възникват, и недъзите, които всеки носи в себе си. Човешкият живот си има свои недъзи както растенията си имат паразити, от които страдат. Човекът е едно, а животът му – друго. Да вземем дървото на някого – понякога, като страда дървото, страда и човекът. Да допуснем, че ако вашата нервна система страда, страда и вашият ум и не може да се прояви. Много пъти нервната система е обвита с известен род паразити, една елементарна енергия, която окултистите наричат *ларви*. Има мисли и желания, които са паразити по естество. Някоя паразитна мисъл може да влезе, но тя нищо не ползва човека – ще изчерпи соковете му и ще замине. Някое желание, някоя постъпка може да е паразит. Вие се спирате върху философията – „Как така постъпката е паразитна?“. Ако изхраните и измътите едно змийско яйце, едно яйце на боа, как ще постъпи тази боа с вас?

Казвам: когато говорят за греха, за дявола, мнозина говорят за неща, които са верни, но трябва да се сложат на една научна основа, чрез която човек да може да работи. Говорите за дявола, но имате ли ясна представа какво нещо е той? Това е портрет на един светъл дух, на един ангел. Под думата *дявол* разбираме едно същество, на което сърцето, умът и волята са изопачени. Това същество доброволно е изопачило своя ум, своите желания, изопа-

чило е своята воля. Ще попитате: „Защо, как е станала тази работа?“. Не отивайте далеч, погледнете от чисто научно гледище. Някой път отивате до една философия, която не се отнася до вас. Например имате едно прекрасно състояние, но минава ваш познат и ви казва обидна дума – тогава състоянието ви се изменя и вие сте готови да направите цял скандал. Какво е внесъл той и защо не сте господари на себе си? Какво е казал? Ако бяхте глух, щяхте ли да се обидите? Да допуснем, че той казва: „Вие сте голям невежа“, вие се обиждате и влизате в спор. Питам: защо се измени вашето състояние? Когато той каже, че сте невежа, станали ли сте невежа? Или ви казва, че сте учен, и на вас ви става приятно, но като каже така, ставате ли учен? Той може да каже, че разбирате много от окултни науки, но какво разбирате от тях?

Може аз да ви обяснявам положителните и отрицателните сили в Природата, може вие да обяснявате положителните и отрицателните сили, потенциалната и кинетичната енергия в Природата, но важно е да знаете законите, приложението. Например имате безсъние – лягате на леглото и се стряскате. Ще повикате лекар, ще ви направи една инжекция, втора, трета и т.н., но после се съмнявате и се плашите. Нали сте окултисти, защо не можете да се справите с този страх? Или да допуснем, че искате да пеете, но не можете – срам ви е, стеснявате се. Какво ви коства да се справите с това чувство? Така не може, човек трябва да знае правилата и законите.

Сложете в мисълта си един интервал от долно до горно до. Колко ноти има? Седем. Да кажем, че знаете първия тон; тогава последователно можете да вземете всички следващи по-лесно. Но ако ви кажа да вземете изведнъж сол или ре, или фа, или си? Ако в първата октава може да ги вземете по-лесно, във втората, която е по-висока, ще можете ли? Колко от вас могат да вземат две октави в пееенето? За в бъдеще всеки окултист трябва да взема четири октави: една за баса, една за тенора, една за алта, една за сопрана. Засега най-видните певци се стремят да вземат четири октави. Колко октави има цигулката? Онези, ко-

ито свирят на цигулка – колко октави има тя? Аделина Пати е вземала четири октави, три тона по-високо е вземала от цигулката: от *сол* до *сол* една октава; от второто *сол* до горното *сол* втора октава.

Трябва постоянно да практикувате пеене. Ако на физическото поле не можете да пеете, поне наум можете; направете една репетиция – може да правите репетиции не само физически. Вие не сте правили умствена репетиция на три или четири октави. Разбира се, в този случай музиката ще бъде само едно условие за тонизиране, трябва да я използвате като средство; не да ви отнеме цялото време, но първо се тонизирайте с музика, за да можете да работите в каквато и да е област.

Онези, които се занимават със занаят, например дърводелство, нали си имат брус, за да наточат брадвата и инструментите? Тези, които се занимават с писане – стенографите, постоянно си острят моливите; ако не си ги острят, не могат да пишат. В това отношение в сегашната култура, в сегашния свят, на хората не им върви, защото не са толкова музикални. Те обичат музиката, но като мода. Казват за някого: „Много хубаво пее“, но той трябва да развие този център в себе си. Той е музикален, но трябва да вземе музиката присърце, да не мисли, че е само за музикантите – тя е качество за всички.

За да можете да разрешите една задача, трябва да имате хубаво разположение. Без добро разположение нищо не можеш да решиш. В сегашната култура хората винаги са поощрявани по един механичен начин – сложили са за поощрение парите, а не музиката, сега парите са главният стимул. Любовта към парите спада към полуинтелектуалните способности. Тя има особен център в главата. Казват на някого: „Ако ти изобретиш нещо, лесно ще забогатееш“ и като сложат за стимул парите, той прави усилие. Не е лошо човек и за пари да работи, но казвам: средствата, с които си служи, са чисто механични, физически, оказват много лошо влияние върху него и неговият прогрес не е постоянен. Много даровити музиканти, след като забогатяват, престават да свирят; същото се отнася за пианисти,

за учени. Докато са бедни, докато нямат пари, работят, а щом забогатеят, казват: „Друг да работи вече, ние доста работихме“. Този възглед е само за този краткотраен живот.

Сега ще се натъкнем на друго противоречие. Допуснете, че аз разбирам теориите на един кон, с когото разговарям; казвам му, че той трябва да научи някои неща, понеже ще му бъдат потребни, когато стане човек. Като ви се говори за другия свят, във вашия ум може да се прояви същото както когато говоря на коня. Конят трябва да се измени: вместо да ходи на четири крака, трябва да ходи на два, после трябва да се измени и неговият череп. Той живее толкова години при човека, познава го, но не знае как да стане човек и дълго време трябва да учи това. Има начин, по който може да стане. Ако вземете една жица, която не е опъната, от нея може ли да произлезе тон – не. Но ако тази жица е опъната между две точки, между две витла, тогава можете да образувате какъвто тон желаете.

Питам сега: каква е разликата между хората и животните? Хората живеят индивидуално, те имат съзнание, а животните още живеят групово на Земята. Едно животно не може да се отдели от своята група, никак не може да прогресира. В някои има едно малко различие, един прогрес, но в тях няма това индивидуализиране, както в човека. Аз искам да ви наведем на практическата страна. Дали конят може да стане човек, или не, това е въпрос, който иска да се докаже. Не е необходимо сега да ви се доказва, защото има теория, че конете са изостанали хора и поради това могат да станат пак такива. Както един затворник, като излезе от затвора, може да се освободи от своя халат, така и човешката душа може да се освободи от една конска форма, след като излезе от нея – защото в дадения случай конската форма е затвор за човешката душа, за да научи тя нещо; всички животински форми са затвор за нея. Когато някой човек прегреша, ще го пратят във формата на кон, лъв, заек, прасе, тигър, вълк.

Вие ще кажете: „Как, може ли този човек да влезе в тялото на животно?“. Човек трябва да се върне в една конска форма, за да изправи морално своя живот. Обек-

тивният ум на коня и неговата прозорливост са отлични. Човек трябва да се върне назад, да научи нещо от него, той е много умно същество. Тук, на Земята, не е, но по естество, като живеят групово, те са много умни. Човек има много да учи от конете, но ако остане дълго време при тях, няма да може да прогресира – също както някой пианица, който се е влюбил във формата на една чаша и постоянно я пълни и изпразва. Питам: след като е живял 20 години в кръчмата и е изпразвал чаши, какво ще придобие? Нищо. Морално ще придобие – след като дойдат при него страданията и загуби всичко, може да се просвети морално, да излезе нещо много добро от него – един отличен светия, възможно е. Има много светии, които от пианица са станали светии. По-лесно е светия да стане пианицата, отколкото онзи, който не е пианица, защото пианицата, за да стане светия, е имал воля да се справи с този лош навик.

Вие трябва да се пазите от известни паразити, които сега ви атакуват – например има паразити на индиферентността. Ти се обезсърчаваш и казваш: „Празна работа. Като изучавам окултизма, какво ще ме ползва? Ако стана музикант, какво ще ме ползва? Ако стана доктор, какво ще ме ползва?“. Ти стани музикант, после ще видиш. Не си станал още – какво ще разсъждаваш? Казваш: „Като обиколя света, какво ще придобия?“. Ти обиколи света, после ще видиш. Стани доктор, музикант, обиколи света и след това ще имаш едно вътрешно схващане дали трябва да бъдеш доктор, или не. Когато човек има тази негативна мисъл, той е недоволен и казва: „Не си струва да живееш“. Какво схващане имате вие за това чувство – че не си струва да живееш? Защо не си струва да се живее и какво трябва да се прави тогава? Защото в Природата не можеш да излезеш извън живота – какво ще правиш в такъв случай? Какво седи във вашия ум? По отношение на другите не си струва да се живее. Не си струва да се живее по този начин, по който мислим, чувстваме и постъпваме, но по друг – може. Това не показва, че сегашните условия са единствените. Когато Природата е създала човека, е наредила

той постоянно да влиза във все нови и нови области и да му се дават все нови и нови възможности; така че неприятният момент, който сега имате – едно разочарование, в следващия момент ще се замени с по-светла мисъл.

Питам: от това гледище в какво седят мъчнотиите? На един силен човек му е приятно да носи известен товар, той съзнава това с удоволствие, но за един слаб човек това е нещастие. Онова, което спъва слабия, не спъва силния. Лошото не спъва добрия. На един лош човек злото му е неприятно, той не може да се справи с него сам; на добрия злото му е приятно, той може да се справи с него. Ако си ял една храна, която е вредна за организма, тя ще ти причини вреда. Злото, което човек прави, е несъвместимо с човешката душа. Щом човек влезе във връзка със злото и щом злото влезе в неговата душа, той започва да страда.

Вземете например идеята за безверието. Това е паразит, един умствен паразит и не само това. Ако разгледате човек, който е безверник в правия смисъл на думата, ще видите, че в неговата нервна система, в областта на неговите центрове, много нишки са осакатени от този умствен микроб. Неверието е една болест в теб. Според сегашното схващане на хората, според просветения ум, не може да се вярва в едно заблуждение. Тогава в какво може да се вярва? В картините ли ще вярвате, или в художника? Ако проучвате картините на някой художник, тях ли проучвате, или художника? Художника проучваш, защото в тези картини е вложил себе си. В поезията поетът влага своята душа; той не може да пише за нещо, което не знае.

Сега да дойдем до лекарството. Да допуснем, че този микроб се е загнездил: имате известно безверие, не вярвате, че можете да направите нещо. Например казвам ви, че можете да се научите да пеете, но вие казвате: „Празна работа, всичко мога да науча, но да пея – не!“. Как може да се цери това ваше неверие, по кой начин? Кое е доброто пеене? Човек, който не може да пее, има един голям дефект в себе си. Дяволът много се страхува от пеенето – започнеш ли да пееш, той казва: „Свърши се моето царство“. Ако бях на ваше място, ето какво щях да кажа: „Колко

съм слаб музикант, колко съм слаб музикант, колко малко зная да пея, малко зная да пея, да пея, да пея“. (*Учителя пее тези думи.*) Оттам ще започнем, ще започнем с негативната страна и след това ще минем към позитивната и ще кажем: „Научих се малко да пея, най-първо ще пея, че не мога да пея, а после ще кажа, че съм се научил малко да пея“. (*Учителя пее.*) И който дойде, ще му кажа: спри се, почакай! Ще му изпея следните думи: „Понаучих се малко да пея, понаучих се малко да пея“. Това музика ли е? Разбира се. Така се слага основа. (*Учителя пее: „Научих се да пея, едно време аз не знаех как да пея, но сега се научих и зная добре да пея“.*) Някой ще каже: „Така пее ли се?“. Казвам: сега се научих да пея. Как се пее? Той казва: „Тактът трябва да се спазва“. Както искаш можеш да пееш – и бързо, и бавно, и с ударение, и без ударение, и с легато, и без легато. Ти казваш, че пеенето не е класическо. И не класически, и класически гами – както искаш, по който начин искаш можеш да пееш. Ти казваш: „Ние само класически песни пеем“. Ако разгледате един плод, той не е еднакво узрял навсякъде, не е еднакво сладък – пеенето прилича на един плод.

Всеки да си направи едно малко куплетче от интервали, направете една песен от три-четири думи. Например: „Сега аз се научих да пея и ще ви пея“. (*Учителя пее: „Сега се научих добре да пея, сега се научих добре да пея, за в бъдеще още по-добре ще мога да пея. Знаете ли вие това – ще мога още по-добре да пея, отколкото сега аз пея. Трябва да знаете, че аз ще мога повече да пея“.*) Ще научите това – по този начин може да се освободите от вашето неверие, така ще се лекувате. Ще хванете неверието, ще го раздрусате и ще кажете: „Мога да пея, ти кога се научи да пееш?“.

Отче наш

32. лекция, 25 май 1934 г., София, Изгрев

ТРИТЕ ПРАВИЛА

Отче наш

Размишление 15 минути.

Ще прочета *Второ послание на апостол Павел до Коринтяни*, глава 1, от стих 1 до стих 9.

Фиг. 1

Имате ли някоя зададена тема? – „Не.“

Представете си, че първата топка е от сняг, втората – от олово, а третата – от злато (фиг. 1). Искате да знаете при каква температура ще се стопят и трябва да направите някаква проба – каква? Нагряване. При каква топлина ще се стопи първата топка? Снегът при колко градуса се топи? – „При нула градуса.“ При каква температура се топи оловото – при 333 градуса, а златото се топи при 1086 градуса. Възможното при един градус е невъзможно при 333; възможното при 333 е невъзможно при 1086 градуса – защо? Ако топлината е две единици под нулата, може да носите снежната топка, но ако измените топлината, тази топка няма да остане. Ако сложите втората при един градус, тя няма да се измени, но при 333 в какво състояние ще бъде? – „Течно.“ При колко градуса тази течност ще се превърне в пара? – „При по-висока температура.“

Сега вие имате известни теоретични познания и казвате, че температурата на Слънцето е 6000 градуса, 7000 градуса, 10000 градуса – учените така са казали. Най-последните научни теории казват, че Слънцето има вътрешна температура 35 милиона градуса, а други – че е 45 милиона градуса; някои пък казват, че е 6000 градуса. Кои са доказателствата, че Слънцето има температура 6000, 25

милиона или 45 милиона градуса – как го доказват научно? Вие как доказвате научно нещата? Например може да преведете следните думи: *Една научна теория има своя научна основа*. Трябва да знаете, че научната теория има основа в самия мозък на човека. Аз казвам, че за да може да разбере науката, един човек трябва да има ценности в съзнанието – ако нямаш в съзнанието си ценност, ти не можеш да имаш наука. Едно малко сравнение: представете си, че един художник няма платно, на което да рисува – къде ще рисува тогава? Или ако той не живее в Природата, ако няма простор пред себе си, как ще се явят идеите в него? Благодарение на външния свят процесите отвън стават ценности на съзнанието вътре.

Какво е съзнанието за вас сега е смъртно. Съзнанието е един малък вътрешен свят, в който става отражение на външния и виждате нещата ясно. Вие изучавате това, което се отразява във вашето съзнание – следователно трябва да има някакъв обект, някаква форма, която да изучавате. Например градината може ли да се изучава без форма?

Ти казваш: „Отвлечени идеи“. Кои идеи са отвлечени? Една отвлечена мома къде е? „Отвлечени пари“ – казваме. Отвлечените идеи имат двояк смисъл и не изразяват положителна идея. Казвате, че нещата са достъпни за човешкия ум. А кои са недостъпни? Които нямат никаква форма. Каквато и да е идеята, тя седи в нейната форма. Тогава, според законите, колкото по-променлива е формата, толкова повече ценността ѝ намалява. Например в сегашния икономически свят златото минава за ценност. В какво отношение – нали като разменна монета? В икономическо отношение колкото повече злато има на разположение една държава, толкова повече е ценна; този запас е потенциална сила – сила, с която човек може да разполага.

Следователно всеки трябва да има ценности – трябва да има известни идеи, които да са установени, формата им да не се мени. Коя е сега ценността на тази идея? Вие ще кажете: „Любовта“ – нали така? Коя според вас е най-ценната идея за сегашния човек? Вън от Любовта коя е

най-ценната? – „Животът.“ Животът е ценен, той е това, което ще даде цена на човека, но повечето живот на какво се основава? – „На здравето.“ В какво е ценността на здравето? Нали за да бъде здрав един човек, трябва да живее порядъчен живот? В какво седи порядъчният живот? Ние определяме, че човек трябва да мисли добре, да чувства и да яде добре. В какво седи доброто ядене? Това са вече подробности, но казвам: здравето зависи от доброто мислене. В какво седи добрата мисъл? Най-простото определение: ако никога една добра мисъл и едно добро желание не се поставят в противоречие, това значи здраве. Как ще ги поставиш в противоречие?

Едно малко обяснение. Представете си, че сте завършили университет и сте чиновник. Всички хора имат много добро мнение за вас като професионалист, но имате една малка слабост: не знаете как да се отнасяте към парите, не ги оценявате или пък може да обичате парите повече, отколкото трябва, може да се престаравате. Някои хора се престарават – имат към парите по-голяма любов, отколкото трябва, но какво става тогава? Изгубват своята честност. Един ден някой види парите и се влюби; погледне ги, започне да разговаря с тях и казва: „Може ли да дойдете с мен?“. Парите в касата казват: „Не, ние сме пари в касата на господаря“. Той казва: „Аз мога да ви взема с мен“, а парите отговарят: „Не може“. В преносен смисъл се изразявам. И след като този чиновник е извадил парите от касата и е изгубил своята честност, в него ще влезе друга идея. Тогава какво става? Като научат обкръжаващите, този човек губи своята цена, те не му вярват. Представете си, че има съд – казват му: „Къде са парите?“. Той е отговорен, ще се доказва по някакъв начин, че е употребил тези пари. Тогава доверието на обкръжаващите спрямо него се изменя и той изгубва своята ценност – хората не му се доверяват.

Представете си, че можете да изгубите своята цена и без да сте направили престъпление. Един ден помислете така: „Как да задигна златото?“. Отивате при касата, но господарят е умен, не иска да ви излага – извадил е всич-

кото злато и сребро от нея, вие отивате и виждате, че е празна. Никакво престъпление не извършвате, но в съзнанието си вашият господар знае, че сте отворили касата. Вече минавате за нечестен човек – макар да не сте взели никакви пари, той казва: „Този човек е неустойчив, в знанието му няма ценност“.

Сега някои хора, които искат да извършат нещо, което не е позволено в Природата, ще отрекат някой закон. Например когато някой иска да мисли зло, казва: „Като човек умре, всичко свършва“ – така разсъждава. Доказано ли е научно, че когато човек умре, всичко свършва? Не е доказано – това са неща, които се предполагат и не могат да се докажат. Дали след смъртта всичко свършва? Това се взема като един научен факт. Някои дават известни доказателства, че след смъртта няма никакъв живот. Сега няма да се занимаваме с този въпрос. Вие вярвате, че има задгробен живот. Предполагам, че всички вярвате, но нямате една конкретна опитност, не сте ходили в онзи свят. Според сегашното си съзнание можете да кажете, че в миналото сте ходили, но какво е състоянието на онзи свят – не знаете. Някои от вас имали ли сте опитността на ходенето там? Какъв е сегашният ред и порядък на онзи свят, дрехите на жителите му каква форма имат, приличат ли на нещата от този свят? Все приличат на нещо. – „От друга материя са.“ Донякъде има известна прилика.

В какво седи ценността на съществата от онзи свят? В степента на тяхното съзнание. Едно същество от другия свят много рядко може да си позволи да направи съзнателна грешка, докато тук, на Земята, в този живот, грешки се правят по няколко пъти на ден. Понякога вие разсъждавате – искате да бъдете господари на живота, господари на вашата съдба, но как можете да бъдете господари, ако не разбирате ценността на съзнанието си, ако не сте господари на тези вътрешни сили, които действат във вас, ако не можете да правите разлика между това какво може да направи злото и какво може да направи Доброто? Как можете да бъдете господари? Доброто повдига ценности-те на вашето съзнание, злото винаги ги помрачава – всяка

една ценност се изгубва при него. Дарбите при злото се изгубват, а при Доброто се усилват. Много пъти са правени възражения и се казва: „Този човек е даровит. Пианиста е и пак е даровит“. Това са криви изводи, защото една дарба не се е родила само за 10 години или само за 100 години; тя произхожда от далече, от миналото, и ако разглеждате човешката дарба, ако разглеждате човешката честност, трябва да имате предвид, че тя има произход в далечното минало.

Аз съм правил наблюдения: в лицето на човека се показва честността, показва се и колко пъти я е опетнил. Как наричате тези белези на лицето? Например ако се изгориш някъде по тялото, като станеш възрастен, пак може да остане белег. И когато човек изгуби ценността си и своята честност, колкото пъти направи зло, все остават белези. Понякога човек може да се срамува от тези белези, но те трябва да му служат като една наука, трябва да знае какви са последствията при изгубването на ценността, да знае какви страдания е претърпял.

По някой път вие страдате, но защо? Като общо правило всяко страдание се дължи на нарушението на основен закон в Природата, който е неизменен сам по себе си. Колкото по-голямо е нарушението, толкова по-голямо е страданието и колкото по-малко е нарушението, толкова и страданието е по-малко; и обратно: колкото по-голямо е изпълнението на закона, толкова по-голяма е радостта и колкото по-малко е изпълнението на закона, толкова и радостта е по-малка. И скръбта си има свои ценности, свои възможности, както в математиката. Каква разлика има между тези две числа: -1000 и $+1000$? На единия, освен че е празен, джобът е и съдран; на другия, освен че е здрав, джобът му е и пълен. В един съдран джоб какво можете да сложите? В един здрав джоб, макар и празен, може да сложите нещо. С един съдран какво можете да направите? Трябва да се закърпи. Как се закърпват джобовете? – „С парче плат.“ Когато честността се продере, как се закърпва? С парче – с постъпка.

Има три неща, които могат да спасят човека: ако имате Любов към живота, да имате правилно разбиране за него; ако имате Любов към Знанието, да го разбирате; и ако имате Любов към Свободата, да я разбирате. Това са три правила и ако ги разбирате добре, можете да живеете и да поправите всичките си грешки.

Под думите *да обичаш живота* се подразбира следното: да го обичаш не само за себе си, но и като го обичаш в другите хора, да ти е приятно; еднакво да се радваш, когато животът се усилва и в другите хора, и в теб. Усилването на живота седи в ценността на съзнанието в човека; другояче казано, колкото по-добри са условията, толкова по-добре ще се прояви животът и колкото по-лоши са те, толкова по-малко ще се прояви. Колкото по-добри са условията за Знанието, толкова повече ще се увеличава то и колкото са по-лоши, толкова повече ще намалява. И за Свободата законът е същият. За да спазите първите три правила, които са ценни, вие може да ги приложите в живота. Който не ги знае, може да се подхлъзне.

Авторитет за любовта към живота е Любовта; авторитет за любовта към знанието е Мъдростта; авторитет за любовта към свободата е Истината. Ако не разбирате тия три авторитета, вие не можете да приложите трите правила: не можете да приложите любов към живота, ако Любовта не е авторитет за вас; не можете да имате любов към Знанието (аз взимам Знанието като сила, която води към освобождение), ако Мъдростта не е авторитет за вас; не можете да опазите правилата на Свободата, ако Истината не е авторитет за вас.

Може да питате какво нещо е Истината. Истината е авторитет за Свободата. Всеки, който има този авторитет, е свободен. Що е Истина – Истина е това, чрез което можеш да бъдеш всякога свободен. Някой иска да определи какво е Истина, но той я взема като нещо материално. Ти на Истината не може да дадеш никаква форма, освен една – ако имаш този авторитет, ще бъдеш всякога свободен, няма да бъдеш ограничен. Всички въпроси могат да се решат по закона на Свободата. Ти казваш: „Изгубих сво-

ята Свобода“, понеже си изгубил авторитета на Истината и следователно нямаш любов към Свободата. А щом не прилагаш това правило за Свободата – щом нямаш любов към нея, не си свободен човек. Щом не си свободен, оттам насетне ще се нареждат всички неприятности в живота.

Според вас кои са най-големите постижения на Земята? Олга, ти кажи, според теб кои са най-големите постижения? Но да не дадеш някое богословско или модно тълкуване. Кое е за теб най-ценното, до което си дошла в своето разбиране? Поставям те малко на изпитание. – „Не мога да отговоря.“ Това е скромност – „Не мога да отговоря“. Има неща, които не могат да се кажат – защо? Някои не трябва да се казват, понеже понякога думите произвеждат голяма светлина, а и голяма топлина, и нещата се разтопяват – затова човек трябва да мълчи. Златото също се разтопява. Един пример: ти минаваш някъде – свободен, облечен скромно, мълчалив; ако имаш другари наоколо и кажеш една дума, веднага ще се намериш в трудно положение. Представи си, че имаш другари, които обичат да обират. Те приспиват човека и като се събудиш, виждаш, че в джоба ти няма нищо – парите ти ги няма, палтото ти го няма; оставаш без палто и без пари. Ако кажеш, че си богат и носиш нещо в себе си, няма да бъдеш свободен; говориш ли така, тогава трябва да бъдеш много умен. Ако кажеш, че имаш 2-3 милиона в банка, това е друго, но ако кажеш, че носиш това богатство със себе си, се излагаш на известна опасност.

Аз говоря сега докъде е дошло съзнанието на човека. Някой ще ти каже: „Мога да ти услужа, да пренеса парите ти, за да си починеш малко. Много ще бъда щастлив, обичам да услужвам“, но после, като се събудиш, няма да го намериш никъде. Питам: този, който е завършил университет, но е занесъл торбата ти някъде и не я връща, учен човек ли е? Сложи ти торбата на гърба, ще те кара да я носиш и да се извиняваш, че не си я занесъл. Как наричат това църковниците? – „Разкаяние.“ Хубаво нещо е разкаянето. Снежната топка може ли да се разкайва, ако не се разтопи?

За да се разкае, човек трябва да промени своята култура, да промени своето съзнание. При едно обикновено съзнание една грешка не може да се изправи, не може да има разкаяние. Една неизправена грешка в един живот, в следващия живот, в третия, в четвъртия, в петия – и тази грешка може да се увеличи, да спре цялото развитие, целия ход на човешкия живот. Сега вие се интересувате от много неща, но се спъвате в сегашното си положение – усещате, че сте беден, че някои ваши дарби не са развити, без да можете да си дадете отчет кои са причините, поради които те не са развити. Например казвате: „Аз не съм някой талантлив художник или поет, или музикант“. Кои са причините да не сте даровит? – „Не е работено.“ Кое е онова, което може да застави човека да работи? – „Любовта.“ Сега, как може да се предизвика Любовта – кои са законите за това? Много е трудно да предизвикаш Любовта в един човек – трябва да го разтопиш. Ти не можеш да предизвикаш Любовта в него, ако не го разтопиш. Ако не можеш да разтопиш снега, оловото, златото, не можеш да предизвикаш Любовта. В духовно отношение как разтопявате златото?

Представете си, че някой има да дава 20 английски лири. Той е честолобив – има да дава, но като няма възможност, намисля да се самоубие. В дадения случай вие схващате неговата мисъл, цените неговия живот и му давате парите. Колко български лева са 20 лири? В своето съзнание този човек цени услугата, която сте му направили, за него вие се повдигате, ставате ценен предмет и оттам насетне между вас се образува една връзка. Досега човекът не е имал добро мнение за вас, може дори да е мислил много лошо, но в този случай вие сте го спасили и той се е стопил. За 20 английски лири вие сте купили един човек; привеждам ви един пример.

Един човек искаше да се самоубие – имаше да дава. Попитах го:

– Продаваш ли ми живота си?

Той отговори:

– Продавам го.

Казах му:

– Аз го купувам. Колко пари ти трябват?

– Две хиляди лева.

Дадох му ги, купих душата. Казах му:

– Ако си платиш парите, ще ти върна душата, ако не ги върнеш, душата ти е заложена.

И досега не ги е платил. Имам една купена душа. Може би в този век това е единственият случай, когато човек е продал душата си. Той казва: „Продавам я, нищо не ми коства“.

Купувайте човешките души, не бойте се! Хубаво е всякога, когато ви се отдаде случай, да правите услуги, много услуги – с това давате подтик на вашите най-хубави способности, на вашите най-хубави чувства и така растете. За в бъдеще ще ви дам известни правила. В живота, във физическия, в Умствения и в Духовния свят има известни правила, които трябва да се знаят и да се приложат, за да вървят работите.

Добрата молитва

37. лекция, 6 юли 1934 г., София, Изгрев

СТРЕМЕЖ И ПОСТЪПКА

Отче наши

Ще прочета първите 6 стиха на глава 18 от Евангелието на Матей.

Царството Небесно – това е жилище, или място на човешката душа, където тя може да прояви това, което желае, да придобие най-хубавите условия, при които човек може да се намери. Влизането в Царството Божие е състояние. Човек трябва да бъде подобен на детето, да има най-хубавото възприятие на човешката душа и в това отношение можем да кажем, че онова, което възприемаме, е Истината. Който не възприема Истината като малко дете, не може да влезе в Царството Божие. Малкото дете не е външното дете. Може да вземете едно дете и да го отгледате, но ако мислите, че така се влиза в Царството Божие, означава, че всички хора ще влязат, понеже няма някой, който да не е отгледал деца. Какъв смисъл има, ако се разбира така?

Дете е всеки човек, който носи Истината в себе си – това е красивото. Когато той чувства, че възприема Истината, усеща, че има нещо, което не се мени – това е възвишеното, благородното, то е Истината. При сегашното си състояние човекът, понеже има много желания, които са достъпни за неговата душа, почти е забравил Истината, не може да я разбере.

Много неща съществуват в човека – всеки има антураж; всеки носи работи, които не му трябва, мислейки, че са му потребни, ала те са един товар. Например при сегашните условия, за да бъде човек щастлив, колко неща са му потребни според неговото разбиране? Вие ще кажете, че му трябва къща, пари, знание. Много добре. Да допуснем, че имате пари, но някой ви хване за гърлото, стисне ви, не ви дава да дишате; питам: какво ще ви ползват вашите пари? Тук кое е същественото?

Вие се нуждаете от светлина, от въздух, от вода и храна – това е същественото. Всички други неща са постижими, а останалото е преходно. Щом имаш съществено, всичко можеш да постигнеш, въпрос на време е – да знаеш само как да определиш времето. Богат можеш да станеш моментално, ако знаеш колко богатство ти трябва. Трябва ти толкова, колкото можеш да носиш. Колко килограма злато може да носи всеки от вас – най-много 100 и може да го пренесе на едва 100-200 метра разстояние. Колко можете да носите на 100 или на 1000 километра? Да кажем, имате пътешествие от 1000 километра – колко злато можете да носите?

Разбирането, което имат хората, е самозаблуждение, това са само специфични условия. Когато затворникът влезе в затвора, за него се грижат специфично: неговите възлюбени го хранят, гледат го, пазят го да не излезе през прозорците; после го пускат, но временно, като пансионер – половин час навън, после пак вътре и пак го извеждат. След години, като се възпита, може да го освободят. Мислите ли, че светът трябва да бъде така неустроен? Това е самоизмама.

Представете си, че пътувате на Земята в един свят, където всички хора са приложили Истината, носят я в себе си. Тези хора постъпват с другите така, както със себе си. Ако вие тръгнете като екскурзиант и имате нужда от пари, всеки ще смята за привилегия да може да ви направи услуга. Тогава вие ще носите ли със себе си пари? Не, ще носите Истината. Като тръгнеш, ти ще бъдеш добре дошъл навсякъде.

Сега другият въпрос: кога ще бъде това? То вече е. Всички разумни същества в света живеят по този начин. Има същества, които живеят така – където и да ходят, са свободни. Понякога съм привеждал примера за магическата тояжка – когато мръдне, всичко става. Това е забавление за деца. То не е само да си мръднеш пръста, Природата е жива и разумна; това, което вие виждате, е живо и разумно, но някой път спрямо вас тази Природа няма никакво отношение, като че ли е мъртва. Ако знаете

нейния език, само като изречете една дума, ще видите, че всичко оживява – тя ще ви каже: „Какво искате, какво заповядвате?“.

Има една малка басня. Един пътник спрял при една чешма и казал: „Ох“. Изведнъж излязъл един старец и попитал:

– Какво обичате?

Пътникът казал:

– Аз извиках само „ох“.

– Моето име е Ох. Какво искаш?

– Аз само въздъгнах.

– Кажи какво искаш от мен!

Какво трябва да каже пътникът, кажете ми. – „Уморих се.“ Старецът казал:

– На теб ти трябва един кон.

Дал му кон, качил се пътникът на коня, поблагодарил и тръгнали заедно, но се явява проблем – няма с какво да нахрани коня. Освободил се е от Ох, но пак казва „ох“ – не е уморен, но мисли как да реши въпроса. Питам: кое е по-хубаво – „ох“ или да нахрани коня? Според вас кое е за предпочитане? Ние сме предпочели коня и всички имаме по един. Сега има „ох“. Щом кажеш „ох“, нямаш кон; като престане „ох“, конят е там. Трябва да го храниш, защото ако не се храни, няма да върши службата си.

Сега реалното. Човек може да няма вътрешни страдания, но да има външни мъчнотии. Кое е за предпочитане – вътрешните страдания или външните мъчнотии? Външните мъчнотии са за предпочитане. Животът на Земята сега е така устроен, но това е временно положение. В дадения случай ние сме в епохата, в която трябва се освободим от вътрешните страдания и да останат външните мъчнотии. Как ще се справим с тях? С ума си, а със страданията се справяме със сърцето си.

Страданието не можеш по никой начин да изпъдиш от себе си, то е закон на сърцето. Ти си богат човек, имаш всичко – и къща, и ниви, какво ли не, но страдаш. Имал си един приятел, когото си обичал, но е умрял, заминал си е и ти страдаш за приятеля, когото си изгубил. Питам:

с какво може да се замести той? Можеш да го замениш с нещо.

Ще ви дам друго сравнение. Представете си, че някой си е счупил крака и го ампутират – с какво може да се замести? Слагат му дървен крак, но дървеният може ли да замести истинския? Ще тропа, където стъпи, ще се отрече от него, но то е тропане: троп, троп. Веднъж слушах един пионер, който ходил на бойното поле – върви с единия крак и тропа, тропа. Казвам си: този човек не се е научил да ходи; после разбрах, че кракът е дървен. Следователно когато човек не знае как да ходи, единият му крак е дървен; когато не знае как да мисли, единият му крак е дървен; когато не знае как да работи, единият му крак е дървен. Човек е изгубил нещо съществено и има страдания; изгубил е нещо, което е пластично, което дава подтик. Като се изгуби, наставка едно материалистично състояние, на което не е пълен господар.

Днес всичките страдания в света произтичат от онзи основен закон – от една загуба. Нещо си изгубил – има причина за това. Майката на страданията са загубите. Майката на нещастията е майка, на която децата са измрели. Майката на радостите е майка, на която децата са живи. Коя според вас е майката на човека? Нали имате две майки? Като дойде едната, ще плачете и ще скърбите, ще сте недоволни; при другата сте щастливи. На ваш език казано, първата майка коя е? Аз наричам първата *разумната майка* – нейните деца не умират. Другата е неразумна, но имаме и друг термин – *глупава майка*.

Всички страдания са това, което индусите наричат *Майя* и от което искат да се освободят. *Майя* в живота са всички идеи, с които се заблуждаваме. Човек търси щастието там, където го няма. *Майя* казва: „Всичко е заблуждение“. Заблуждението е като някоя високопоставена дама, която се обвива с воал – през воала я виждаме красива и мислим, че без него е още по-красива. Сега всеки от вас носи воал – това са страданията. Вътрешните страдания са воал и те са намясто; ще дойде време, когато няма да ги има, но засега са потребни. Страданието произтича от

простата причина, че си изгубил нещо ценно, или от това, че искаш нещо, което не можеш да придобиеш. Всички учители в древността казват: „Лесно можеш да се освободиш – мисли, че можеш без това, което искаш“.

Представете си, че в света има този ред: за да станеш чиновник, от теб искат да скочиш 9 метра дължина. Ти по 8 метра скачаш, но 9 не можеш. Представи си, че 10 години скачаш по 8 метра, но като не можеш да прескочиш 9, не можеш да вземеш службата – нали това е нещастие? Значи още 1 метър е потребен, за да дойде щастието. Какво трябва да се прави тогава? Мисля, че след 10 години можеш да се научиш да скачаш 9 метра. Има диви котки, които скачат 19 метра, за да хванат своята жертва.

Някой път може да се направи конкурс. Как ще определите с конкурс какво знае един човек? Зрелостните изпити, които държите, също са конкурс. Не зная дали някой, който не е учил, може да издържи зрелостен изпит. На него човек иска да му се падне това, което знае, но ти трябва да знаеш цялата материя, която си проучвал; щом искаш да ти се паднат само някои работи, не си научил всичко. Може някой да ви каже: „Защо страдате?“; страдате, защото не можете да издържите зрелостния си изпит.

Например дадат ви темата *Методи и начини за освобождаване от страданията*. Какви методи ще дадете вие, ако трябва да пишете по тази тема? Какъв метод ще дадете, ако жената на някого е умряла? Какъв метод ще дадете, ако някой изгуби крака си? Ще кажете да си сложи дървен крак. В това отношение морските звезди са разрешили въпроса – те си създават нов. Ти може и министър да станеш, но щом си слагаш дървен крак, когато изгубиш своя, какво знание имаш? Морската звезда може сама да си направи крак, а ти, човекът, който си направен по образ и подобие на Бога, не можеш. Питам тогава: ти образа Божи ли носиш? Ако не можеш да удължиш крака си, какъв образ Божи носиш? Аз наричам *образ Божи* този човек, на когото крака никога не може да се отреже; той по никакъв начин няма да го позволи.

Сега може да цитирате думите на Христос: „Ако те съблазнява окото, извади го“, но това, което е казал Христос, се отнася за слабите хора, които искат да грешат; ако искаш да грешаш, по-добре си отрежи крака, но това ни най-малко не се отнася до съвършения човек. Съвършеният винаги е господар на онова, което има. Когато ви говорят за съвършенство, подразбирам не външната страна, не постъпките – човек по постъпки не може да бъде съвършен, а по стремеж. Стремежът ви да бъде съвършен, не постъпката. Постъпването е наука. Външният живот ще се изрази според вътрешния стремеж. Ако вътрешният стремеж е съвършен, външният живот ще се нагоди съобразно вътрешната страна, затова пазете идеала си! Стремежът ви да бъде съвършен – тогава нещата са постижими. Има известни неща, които човек трябва да знае как да прави.

Разказвах ми един анекдот. Един свещеник отива в Румъния на гости и пътува през Гюргево за Букурещ. Като се качва във влака, иска да погледне навън и подава глава през прозореца, но шапката му пада. Той казва: „Падна шапката ми“; отговарят му: „Изтегли тази дръжка, за да спре влакът“. Той хваща дръжката и влакът спира. Всички идват да видят какво нещастие се е случило там, а свещеникът казва: „Шапката ми падна“. Глобяват го. Той мисли, че се е случило голямо нещастие, като е паднала шапката му, и спира целия влак, а трябваше да я свали и тогава да подаде глава навън.

Ние всякога страдаме, когато спираме влаковете не навреме, защото шапката ни е паднала някъде. Глобяване ще има. Че може да спреш влака – може, но разумност трябва и едно хубаво разбиране за живота. Не си причинявайте страдания! Падне ви шапката – носете две шапки. Знаете ли колко са глобили този свещеник? Толкова, колкото струват 20 шапки. Изгубиш ли си шапката, не спирай влака; като слезеш на гарата в Букурещ, все ще намериш някоя.

Сега ще се спрете върху мисълта, че трябва да научите един начин на разсъждение, който е съществен: да разбираме живота и пътищата в Природата, да влизаме

в нейното положение, понеже тя е създала нещата; ако влизаме в нейното положение и от нейното положение разрешаваме противоречията, не от нашето, тогава ще я разберем и тя ще ни разбира. Когато живеем в Природата, трябва да разбираме тия неща.

Следователно, когато сте в Природата, уреждайте работите според нейните закони и когато Природата дойде във вас, оставете я да урежда работите така, както тя ги разбира. Има един Господ, Който живее вътре в човека, и един Господ вън от него. Има един, на Когото само давате, а външният Господ дава подаръци на Вътрешния. Ти носиш подаръци на Господа и взимаш все за Него; лъжеш се, че взимаш за себе си – то е за твоя вътрешен Господ. Ти внасяш подаръците, мислиш да се осигуриш, после този вътрешен Господ започва да дава на външния. Ти си слугата, който ще носи тия блага навън, ти си едновременно слуга на двамата – ще носиш от единия Господ към другия.

Вие всички сте раздавачи. Как ще наречем това състояние? Аз ще ви дам друг образ: вие сте асистенти. Това не е нещо лошо. Вие сте асистент на вашия Господ отвън и на вашия Господ отвътре, Който помага и на единия, и на другия. Ще си изпълните службата. Ако не я изпълните, ще ви уволнят от вашето асистентство и тогава ще останете без служба.

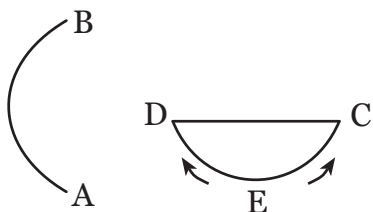
*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

38. лекция, 13 юли 1934 г., София, Изгрев

ОТНОШЕНИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ СЪСТОЯНИЯ И ВЪНШНИТЕ УСЛОВИЯ

Отче наш
Размишление 15 минути.

Ще прочета няколко стиха от глава 4 на Посланието на апостол Павел до Филипяни, от стих 4 до стих 10. Да изпеем упражнението. (*Направи се дихателното упражнение с пеене, което бе дадено на 11 юли 1934 г., сряда.*)

Представете си, че имате външни и вътрешни пречки. Представете си, че се намирате в точката А (фиг. 1) и искате да се качите отвън, нагоре по тази повърхнина. За вас това ще бъде една мъчнотия, която трябва да преодолеете. Представете си, че сте в центъра, при точката *E* – около вас има една вдлъбнатата площ *CD*. Ако от *A* дойдете до *B*, тогава работите ще се улеснят и слизането ви ще бъде лесно, ала в каквото и направление да се движите, ще имате мъчнотии. Казвате, че между злините трябва да се избере по-малката, но при две мъчнотии къде са големите – отвън или отвътре? – „Отвътре.“ Да живеете на повърхността или във вътрешността на една сфера е по-добре? – „Във външността е полесно.“ Значи мъчнотиите отвън са по-леки. Човек трябва да изучава първо своите вътрешни състояния. Имате една мъчнотия – първо трябва да знаете външна ли е, или вътрешна.

Според вашите опитности по какво се отличават вътрешните мъчнотии на живота? Можете ли да ми дадете пример за една вътрешна мъчнотия, която да е свързана с вътрешните състояния, но да не е свързана с външните,

материалните условия? – „Например съзнанието на човека, че се е отклонил.“ Представете си, че един човек обича да се дразни. Представете си, че у него вкусът към яденето е толкова развит, че е станал крайно взискателен, като някой голям аристократ – като вкуси малко от супата, като близне и намери, че няма толкова сол или масло, колкото трябва, веднага ще хвърли чинията. Питам: в дадения случай може ли да намерите коя е причината за добиването на такъв навик? Някой път може да каже: „Вземете си чинията“, а друг път може да я хвърли. Казва: „Такава супа да не ми се дава!“. Питам: този човек, след като хвърли супата, какво добива? – „Ще остане гладен.“ Но той има сила. Донсят му друга супа, наяжда се и в него се проявява друго престъпление. Когато ред поколения са хвърляли супата, този човек е добил чувството, че работите се оправят само като се хвърля, и донякъде може да е прав, понеже има сила.

Представете си, че един сиромах има този навик. Да допуснем, че този човек е хвърлял супата, когато е бил богаташ, но външните условия са се изменили и вече не е богат. Състоянието му не се изменя, но той, предишният богаташ, вече няма пари и пак хвърля супата. Какво ще стане? Веднага ще се яви едно противоречие. Той ще хвърли супата и ще се чуди защо отвън не искат да оправят грешката. Питам: ако постъпи по този начин, какъв ще бъде отговорът? Външните условия ще се влошат.

Ако понякога не можете да разберете въпросите, това е по единствената причина, че сте богат отвътре, а сиромах отвън. Тогава трябва да се измени вътрешното състояние на човека, той трябва да стане сиромах и отвътре, не трябва да бъде взискателен. Като видиш супата и разбереш, че не е такава, каквато искаш, няма да я хвърлиш, няма да се сърдиш на никого. Какво ще бъде състоянието ти, ако не се сърдиш? Допуснете, че оставяте супата, не я ядете. Ще дойде законът на самоотричането. Човек трябва да се отрече, но от какво? Защото има два вида самоотричане: едно е да се отречеш от лошите постъпки, които си добил от миналото, а друго е да се отричаш от добрите

постъпки. В единия случай се отричаш и придобиваш, а в другия губиш, отричайки се от своя добра постъпка. Законът е: когато се отричаш от придобитите лоши навици, ти се отричаш, за да спечелиш външно; ако се отречеш от едно лошо вътрешно състояние, ти печелиш отвън, а ако не се отричаш от него, губиш отвън. Схващате ли каква е мисълта?

Да допуснем, че имате да давате на някого, имате задължение. Ако изплащате задълженията си навреме, вие печелите отвън. Онзи, който ви е дал средствата, ще ви кредитира, ще бъде ваш приятел. Но ако 4-5 пъти не сте изпълнили това, за което сте дали дума, в дадения случай губите отвътре.

Всеки ден по същия закон вие си давате обещание да бъдете добри, нали така? Ти казваш на себе си: „Аз искам да бъда добър“. Към кого сте се задължили в дадения случай? Да кажем, че ставате добри, или да кажем, че не ставате добри. Вие говорите на себе си, няма никого около вас, но усещате, че в живота си всеки ден губите по нещо – значи се намирате в един свят, който не познавате отвътре. В този свят обещавате и не изпълнявате, втори път обещавате и не изпълнявате. Започвате да се чувствате унижени – пред себе си се унижавате и чувствате, че това, което обещавате, не изпълнявате. Казваш: „Аз искам да бъда добър, да се отнасям благородно“, а като дойде до обноси, се сърдиш на общо основание. Като останеш сам, казваш: „Не си струва това, не го направих както трябва“. Днес така, утре така и се образува един лош навик.

Вземете един кон и го побутнете малко по задния крак; той веднага ще ритне, а понякога може и да убие човек. Когато човек бутне друг, действа като кон. Ритането не съдържа никаква мисъл, това е едно чувство, което е взело надмощие. Ако има остро желязо срещу копитото, колко пъти ще ритате?

Един американец се обзаложил да укроти един кон. Той укротявал диви коне с лоши навици, които обичали да хапят и господарите си, и слугите. Конят бил хубав и този американец се обзаложил, че за 25 минути ще го ук-

роти. Щели да му платят 1000 долара, за да го отучи от лошия навик. Укротителят имал практичен начин: сварява един голям чукундур и го държи горещ; приближава се към коня, който гледа да го ухапе, и когато се разсърди, слага чукундура в устата му. Като го изгори с чукундура три-четири пъти, оттам насетне конят не хапе – за 25 минути го отучва.

Такава роля има страданието в живота. Понякога се питате защо съществуват тези страдания. Те са методи, чрез които хората се отучват от някои лоши навици – като ухапете горещия чукундур три-четири пъти, вие се отучвате. Конят се отучва; той не разбира закона, но не може да търпи горещото. И Природата някой път употребява известни методи. Вие протестирайте срещу големите страдания, но имате такъв конски навик – да хапете. Допуснете, че искате да се отучите. Ако същевременно сте пълен господар, представете си, че грешката е във вашия ум – той е конят. Представете си, че имате един навик: като се разхождате и намерите някоя кесия с пари, вземате я и я слагате в джоба си – не я връщате, а казвате: „Намерих я“. Считате за привилегия, че сте намерили кесията, въпреки че някой е плакал и е дал обявление във вестниците. Какъв метод ще употребите, за да се отучите от този навик? Допуснете, че има закони, които го преследват, хванат ви някой път и лежите в затвора няколко години; тогава ще станете малко по-внимателен. Представете си, че няма никакъв затвор, а искате да се отучите – с какво може да се замести затворот? Трябва да има някакъв повод. Ако сте учител и в класа имате едно малко дете, което има наследен лош навик да бута, какъв метод ще употребите, за да го отучите? Периодръжки изчезват, моливи изчезват, много работи изчезват някъде.

Аз съм гледал как някой се навежда и си слага носа в някое цвете, а друг откъсва цветето и го слага на носа си – този навик откъде е останал? От далечното минало. Едно време вие сте били буболечка, пчела, влизали сте в цветята и обонянието ви е било развито; ходили сте от цвят на цвят и сте събирали мед. Тогава сте научили това, било е

в реда на нещата да посещавате цветята и като сте се връщали богати с мед, са ви похвалвали. А сега несъзнателно, вместо да извадите мед, откъсвате цяло цвете. Тогава сте вземали само излишното от цветето, само сока, а сега се опитвате да го откъснете. Ако влезете в една градина, където не е позволено да се късат цветя, и откъснете, ще влезете в противоречие с околните и ще ви направят забележка. Ще попитате: „Откъде е този навик?“. Навикът иде от това, че пчелата е обичала да взема, и ти по същия начин искаш да вземаш. Но тогава пчелата е знаела какво да взема и какво да не взема, а ти казваш: „Аз ще откъсна цялото цвете и ще го мириша, в цвета има нещо приятно, което ме привлича“. Виждал съм как дете откъсва цвете, за да го изсмуче, после откъсва второ и т.н. Сега ли се е научило на това? Не, в далечното минало.

Необходимо е да изучавате вътрешните си състояния. Когато дадеш едно обещание, ти си вече пред един Съзнателен свят – това, което ние наричаме Божествен свят. Казваш на Господа: „Ще поправя еди-коя си грешка и ще внеса в себе си еди-коя си добродетел“. Казваш и не внасяш; казваш каква грешка ще поправиш, а не я поправяш. Тогава нещо ти казва, че не постъпваш добре, и идват лоши условия. Каквото кажеш на себе си, направи го – силата на човека е там. Силата на човешкото възпитание е в следното: каквото обещаеш, направи го; щом обещаеш в себе си, каквото си обещал, да направиш! Не казвай: „Не мога!“ – това е относително, не можеш само при известни условия.

В дадения случай тук, на този чертеж (фиг. 1), имате две мъчнотии. В каквата и посока да вървите, какъвто и път да изберете, все имате мъчнотии. Вие се намирате в точка *A*; това е вътрешно вдлъбнатата страна. Представете си, че този кръг е в зависимост от някакво друго съзнание. Ако той се извърти навътре и точка *E* се обърне, тогава работите стават лесно. Понякога вие имате известен устрем да добиете нещо, но трябва да се въздържате – например намерите се пред някой джебър с мед, но трябва да се въздържате да ядете много. Джебърът е достъпен за вас,

топите пръстите си, ядете, мъчнотии няма. Но ако той е горе, а вие сте долу, при точка *E*, тогава не можете да го достигнете и казвате: „Непостижими са нещата“.

Затова, когато казваме, че в закона на Любовта нещата са постижими, подразбираме връзката с едно съзнание извън нас, което е във връзка с нашето вътрешно състояние. Това съзнание влиза в нашето положение, подобрява заедно с нас външните условия. Това става, ако подобряваме вътрешното си състояние. Когато един човек работи отвътре, Бог подобрява условията отвън – ти действаш отвътре, за да действа Бог отвън. Действай в съгласие с Него. Бог действа отвън, подобрява отвън условията, а отвътре само дава един малък съвет, една подбудителна причина, един малък устрем и те оставя да направиш онова, което си обещал.

Силата на вътрешното самовъзпитание седи в това: когато се зародят, не отлагай всяка добра мисъл, всяко добро желание, каквито и да са те; не отлагай нито една добра постъпка – в това седи силата ти. Така ще развиете условията на вашия външен свят, така ще се образува една връзка между външния Божествен свят и вътрешния ваш свят.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

39. лекция, 20 юли 1934 г., София, Изгрев

СЯНКА И РЕАЛНОСТ

Отче наш

Ще прочета няколко стиха от Втора глава на *Послание на апостол Павел до Коринтяни*, от стих 5 до стих 26. Колко положения имаше в миналата лекция?

Действителните неща наричаме реални, а недействителните – нереални. По какво се отличава реалността? Качеството ѝ е нейната неизменност. Представете си, че имате 10 изображения на 10 вида хора. Изображенията представляват сенките на тези реалности. Може да събирате, да слагате където искате тези портрети – те няма да протестираат. На всеки от тези образи може да давате такива качества, каквито пожелаете. Може някой от тях да оставите сам или да ги съберете заедно, да съберете бюстовете им – законът е пак същият. Но 10 писатели можете ли да съберете? Може ли при вас да дойдат 10 писатели, както когато имате техните портрети? Вие за два, три, десет лева може да имате портрета на един първокласен писател, но самия писател не можете да купите.

Понякога във вашия ум се заражда мисълта „Искам да зная реалността, да я пипна“. Вие искате да бъдете господари на реалността. Можете да бъдете господари на сянката на нещата, но на самите неща не можете; в това отношение реалността е недостъпна за човека. Какво подразбирате под думата *недостъпна*? Не можете да я овладеете. Този писател може да седи у вас – вие да искате да ви говори и после да си замине, но не можете да му Наложите онова, което искате. Някой път може да има изключение.

Понякога се спирате и питате какво нещо е Бог, понякога правите опити да Го заставите да измени хода на Своите действия и да ви послуша. Например молите се и искате Той да измени известни работи, но какво се под-

разбира под думите *да измени своя ход*? Представете си, че съдят някого и адвокатите му искат да го спасят. Той е извършил престъпление и адвокатите искат да убедят съдиите да не го осъждат. В дадения случай това зависи от самия човек. Ако беше умен, нямаше да има нужда от адвокати, които да го защитават, а той да седи и да чака да го съдят. Значи щом се влияеш от хората, щом имаш нужда те да те защитават, докато те съдят, ти си от слабите хора, не познаваш реалността – ти си един портрет, който може да се сложи навсякъде. Портретите на великите хора свободни ли са? Можеш да сложиш портрета в джоба на палтото си и той няма да протестира, но самата реалност – великият човек, не можеш да сложиш в джоба си. Някои казват: „Аз мога да го сложа в джоба си“. Ти можеш да сложиш портрета в джоба си, но самия автор можеш ли – не можеш.

Живата реалност в света е достъпна за човешкото съзнание по три начина: по пътя на Истината, по пътя на Мъдростта и по пътя на Любовта. Единственият път, по който хората могат да имат достъп до реалността, е Любовта; вън от него тя е недостъпна за тях. Някой от вас може да каже: „Аз зная нещо за реалността“. Може да знаете. Представете си, че имате слънце, нарисувано на една картина. Ако имате това слънце вкъщи, ще имате ли всички придобивки, които реалното Слънце дава? Каква полза ще принесе това слънце? И най-после това слънце отговаря ли на същинското Слънце? Даже Слънцето, което виждате на небето, отговаря ли на самата действителност? Не отговаря. Вие го виждате, но колко пъти трябва да го увеличите, за да съответства на самата реалност?

Това е закон на съзнанието: колкото по-невеж е човек, толкова по-малки са предметите за неговото съзнание. Слънцето виждаме като малко, защото нашето съзнание не е в състояние да схване по-голямата му форма. По-голямата форма ще даде по-голяма енергия, по-голяма светлина, които нервната система на човека не може да възприеме. А ако дойдете до мравките, те даже не виждат Слънцето – за тях то е микроскопично. Някои хора

разказват, че в сънно състояние са виждали Слънцето голямо и много красиво. Това показва, че насън са имали разширение на съзнанието. Като се събуди, човекът пак го вижда малко. Този закон действа навсякъде, във всички хора.

Някои имат смътни понятия за Бога, други – по-ясни представи, но това е вярно не само по отношение на Бога, а и във всяко отношение. Вие имате един приятел и схващате известни негови качества. По какво се отличава вашият приятел? Например по какво познавате, че ви е приятел? По какво отличавате, че вашата ръка е ваша; по какво я отличавате от чуждата? Вашата ръка е скачена чрез хиляди нишки с известни части на тялото ви и тия хиляди скачени нишки определят положението ѝ, за да я познавате. И вашият приятел, когото познавате, има известни нишки, които свързвате с известни качества. Това, което в дадения случай, в дадения момент ви свързва с вашия приятел, с неговото съзнание, е онова, което наричате *чувство за приятелство*. Казвате: „Ние сме привързани, запознати“.

По някой път вие сте в противоречие. Казвате: „Аз познавам реалността“. Някои мислят, че имат понятие за Бога, но какво е то? Може да нарисувате Бога като едно божество, да Го носите като един портрет. Често носите Христа, разпятието Христово и мислите, че това е Христос; целувате го, молите му се, като се намерите в трудно положение, пак го извадите, пак се молите. Питам: тези понятия правилни ли са? Този портрет, който носите в джоба, реалността ли е? Като го извадите, той се отпечатва в мозъка ви. След години, ако изследват вашето съзнание, ще видят колко пъти сте погледнали един образ. Образът е отпечатан вътре, в съзнанието ви има наредени еднакви образи, които показват колко пъти сте го погледнали и сте го сложили в джоба си. Това вие ще наречете голяма привързаност – много сте обичали. Кого обичате? Като изваждате този портрет, казвате: „Много го обичах“. Кое обичате, портрета ли? Вие обичате това, което го няма никъде; обичате една реалност, която не познавате. Пи-

там: всеки път, когато извадите от джоба си портрета на един ваш приятел и го погледнете, вашият приятел знае ли това? Той даже не подозира колко пъти сте погледнали портрета му, колко пъти сте помислили за него, защото в дадения случай той си има друг портрет, който гледа; всеки гледа някого. Обаче когато самата реалност дойде в съприкосновение с него, вие никога не можете да го видите по един и същи начин.

Да кажем, че една майка има дете. Все същото дете ли вижда тя? Първо то е на един месец, а на втория месец същото ли е? Ако го претеглите, вече се различава по тежест. На четвъртия месец се различава, на петия, на шестия, на осмия месец, на една година, на две, на три, на четири години се различава – ако съберете всички образи, ще видите, че има различие. Има растеж в реалността, растеж в нашето съзнание. Това, което не расте в съзнанието, не е реално, а сянка на нещата. Ако имаш една реалност в себе си, която не дава никакъв подтик за мислите, никакъв подтик за чувствата и никакъв подтик за постъпките, това е сянка, това е образ, който носиш в джоба си. За него не можеш да се самозаблуждаваш, че е реалност, че може да ти помогне, на него не можеш да разчиташ. Можеш ли да разчиташ на един образ в джоба си? Нападне те една мечка в гората. Ако ѝ покажеш образа на приятеля си, тя ще те нападне и приятелят ти не може да ти помогне.

Следователно това, което може да помогне на човека, е реалното; това, което не може да му помага, не е реално. Това е като правило. Ако една мисъл в даден случай не може да ви помогне, тя не е реална; ако едно желание в даден случай не може да ви помогне, то не е реално; и ако една постъпка в даден случай не може да ви помогне, тя не е реална – тя е реална като картина, но не е нещо, на което ти може да разчиташ. Това са психологически процеси, но неразбрани и спъват сегашното човечество, сегашните учени.

Някой ще говори за реалността, за някоя реалност в света. Реалността има отношение към човешкото съзнание. Щом сте в съприкосновение с тази реалност, тя вся-

кога може да ви помага, ако имате право отношение към нея, но ако нямате право отношение, няма да ви помага. Може да имате само сянка, само фотография на Слънцето, но неговата фотография не може да ви помага така, както прави самото Слънце. Казвате: „Аз мисля за Бога“. Мисълта за Бога не може да ви помага, тя е само външно условие. Моите крака не могат да ми помогнат да ида на Слънцето, могат само да ми помогнат да изляза навън, да видя изгряващото Слънце, да се ползвам от него.

Сега трябва да имате други, прави понятия. Кривите понятия в света, които сегашните хора имат, които са имали в миналото и които в бъдеще ще имат, всякога образуват кепенци, които затворят прозорците. Вашите понятия за нещата ще бъдат кепенците, които, като се затворят, ще ви лишат от реалността. Ако имате кепенци, тогава светлината не може да влиза през прозорците и вие ще се лишите от нея.

Да допуснем, че имате идея за Бога: че Той е грамадно същество, което е създало света, но което не мисли за вас; вие вече имате капак, който затваря вашия прозорец. Питам: какво ще ви ползва да мислите за едно същество, което е толкова голямо и никак не се интересува от вас? Може и обратното да мислите – че едно същество е толкова малко, че не можете да го видите с просто око. Питам: какво ще ви ползва да знаете за това малко същество? И грамадното, и малкото, което не можете да видите, какво ще ви ползват?

Цялото ви нещастие седи във вашите понятия – в големите бръмбари, които имате в главите си, и в малките бръмбари, които не можете да видите. Вие седите и мислите дали някой ваш приятел ви обича, или не. Целия ден разрешавате един въпрос: обича ли ви, или не ви обича. Целия ден седите със затворени прозорци и мислите дали Слънцето грее, или не грее. Представете си, че доказвате, че Слънцето грее, но кепенците са затворени. След като докажете, че е изгряло, какво се ползвате от него? Когато се търси Истината, онази Велика истина, едновременно с този процес трябва да се отворят всички кепенци.

Човек трябва да дойде в право отношение с реалността. Такова самовъзпитание на ума ще даде вече друга конструкция на човека и друг подтик, той няма да има сегашните илюзии. Защото при сегашния живот един ден мислиш, че можеш да направиш нещо, а на втория мислиш, че не можеш да направиш нищо.

Един опит, който всеки може да направи – и вие можете да го направите, и друг може да го направи с вас. Да си представим, че сте слуга при един господар. Този господар три дни ви храни хубаво и можете да направите всичко, каквото той поиска, но ако ви държи три дни гладни, не можете да го направите. Човек, който не се е упражнявал, не може да издържи три дни в пост. Ако господарят му каже да иде на Черни връх и да донесе вода, слугата казва: „Краката ми не държат“. Къде е причината – в слугата или в господаря?

Сега искам да ви обясня. Когато вие се храните добре, всичко можете да направите. Следователно щом мислиш, че можеш да идеш на Черни връх, нахранен си, краката те държат – гладен не са те оставили; щом мислиш, че не можеш да идеш, гладен си стоял. Какво трябва да направите? Не трябва да се нападате. Господарят да каже: „Стояне, я се нахрани хубаво. След три дни можеш ли да идеш на Черни връх?“. – „Може.“ Щом се е нахранил, може да иде.

Заключението е следното: не можете да постигнете каквото и да е, докато нямате едно правилно разбиране, едно правилно ядене. Когато Христос казва: „Аз Съм Живият хляб и който Ме яде, има живот“, разберайте вътрешната реалност. Ние трябва да бъдем в съприкосновение с реалността. Отношенията трябва да бъдат такива, каквито са между живото същество и хляба. Христос казва: „Който Ме яде, може да бъде жив“.

Казвам: онова разбиране, което не носи сила в човешката душа, не е реално разбиране. Ти вярваш в Бога, но си обезсърчен. Ако не обичаш Бога, не можеш да обичаш хората. Човек, който обича Бога, може да обича всички други същества – това е качество на Божията Любов. Когато на един човек кажат, че имат вяра в Бога и любов към Бога, а не показват тази любов към другите, това е

заблуждение. Първо различавайте реалността. Когато в живота ви се дават изпитания, вие може да направите със себе си един малък опит. Да кажем, някой път ви нападне тъжна мисъл. Нали сте имали такива тъжни мисли – през целия ден ти е тъжно, скръбно. Причината може да е много малка. Ако си гимназист и си очаквал учителят да ти постави шестица на матурата, а ти е сложил тройка, през целия ден не можеш да се събереш в кожата си – тази тройка е постоянно в ума ти. Казвате: „Няма нищо“. Как няма нищо? Питам: кое е онова, което те безпокои? Този ученик не познава учителя си, не е за знанието, а е за формата на нещата. Учителят, като му постави тройка, казва: „Тази е най-добрата оценка, която един учител може да сложи на един ученик“. Този учител казва: „Ако искаш да имаш шест, ще обичаш Бога с всичкото си сърце, ще обичаш баща си с всичкото си сърце, ще обичаш майка си с всичкото си сърце – само така ще станеш човек“. Шест е повторение на нещата. Като има три, той може да ги събере, може да ги фотографира и да направи шест, а може да направи и девет. Шест е разширение, растящо дърво. Ако съм учител, никога не бих сложил шест на ученика, три бих сложил. Шест е процес на растене, то е илюзия, то не е реално. Едно семе може да израсте, да стане голямо дърво, но това дърво не е реално; като изсъхне, пак ще се събере в семка. Семката е по-реална от самото дърво. Дървото е развита семка.

Сега ще ви попитам какво разбрахте. Това, което разбрахте, как ще го резюмирате? Кажете сега. Ти искаш един твой приятел да те обича. Той досега никога не е обичал – как може да обича теб? Този твой приятел Бога, от Когото е излязъл, не обича, а ти искаш теб да обича. Ако той към Първата причина няма отношение, мислиш ли, че може да има отношение към теб? Не може.

Сега вие често говорите за вашата изгубена любов. Да ви представя на какво прилича тя. Аз съм чел много книги за изгубената любов, написани са цели томове, които я представят. Има един окултен разказ от миналото, един мит; в сегашния живот има много форми, в които разказът е минал.

Един велик учител повикал своя ученик и му показал едно гърне. Напълнил гърнето с мляко и казал на ученика: „По пътя ще се ползваш от това мляко. Като те срещнат други хора, ако ти дадат мляко, може да вземаш и от тяхното“. Ученикът тръгнал по пътя и мислел, че това мляко е толкова свещено, че не може да близне от него. Носил го ден, два, десет дни, но законът бил такъв, че ако в първия ден не близне от млякото, то се вкисва. Носил го десет дни и то се вкиснало. Когато срещнел някого, ученикът му казал: „На мен не ми трябва вашето мляко, аз имам по-хубаво“. Срещнал го един човек и поискал да му сложи мляко. Ученикът вече бил изгладнял и мислел какво да прави – да ближе ли, или не; смятал, че ще наруши велик закон. Тъкмо да разреши въпроса, препънал се, гърнето паднало и всичкото мляко се разляло. Казал си: „Отиде млякото, какво нещастие! Да го пазя толкова, а сега се разля на нечистата земя“. Погледнал към млякото, вече попило в земята, и пак не смеел да го бутне – още мислел, че е свещено. Накрая си тръгнал. Посрещнал го приятелят му, а той му казал: „Може ли да ми сипеш от твоето мляко?“. Като му сипал, взел лъжицата и го опитал. Казал си: „Хубаво мляко, но колко ли по-сладко беше това на учителя, което не опитах?“.

И вие досега опитвате чуждото мляко. Препънахте се и изсипахте вашето, което трябваше да опитате. Казвам: това е сравнение за онова, което човек носи в своята душа. Той трябва да го опита, не трябва да го държи, защото ако не го опита, то ще се вкисне. Той ще се препъне някъде и то ще иде напразно.

Всичко, което е вложено в теб, трябва да работи за теб. Днес да опиташ тази реалност, която Бог е вложил в душата ти. (*Учителя поглежда часовника.*) Този часовник също не показва реалността.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ПРАВА ОБХОДА И ПРАВА ПОСТЪПКА

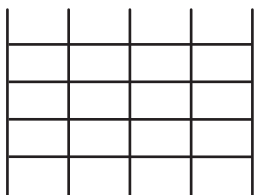
Ще прочета само стих 18 от глава 4 на *Притчи Соломонови*: „Но пътят на праведния е като виделото на разсъмване, което свети повече и повече, доде стане съвършен ден“.

Има няколко начина за разбиране на живота. Всички вие живеете, но не разбирате защо. Чувствате, че живеете, но какво е вашето предназначение, какво можете да постигнете и какъв ще бъде крайният резултат – това ви е непознато. Ако ви запитат каква е програмата ви за днес, не знаете. Всички мислите, като излезете от клас, да закусите. Някои от вас няма да закусят. Те ще постъпят като войника: той става сутрин и първата му работа е да вземе оръжието и да чака да извърши това, което му се заповяда. Който не е войник, той няма да пипа пушката, а ще чака за друга работа.

Сега искам да обърна вниманието ви върху обходата и постъпките в живота. Какво разбирате под думите *Човек трябва да се обхожда добре и да постъпва добре*? Разликата е такава, каквато е между един цвят и един зрял плод. Кое е за предпочитане: цветът или плодът? Може ли плодът да дойде, преди да е дошъл цветът? Вие предпочитате плода, но плодът зависи от цвета. Тогава в какво седи цената на плода? В това, че плодът има опитността на цвета плюс нещо отгоре – значи плодът е научил нещо от цвета. Цветът е възприел всичката енергия, а плодът я е обработил. Цветът носи и възприема енергията, а плодът я обработва. Какво трябва да научи цветът от плода? Кой от кого трябва да се учи – бащата от сина или синът от бащата; учителят от ученика или ученикът от учителя си?

Сега ще се спра върху някои много елементарни работи. Това, което начергах тук, трудна работа ли е? Всеки от вас може да го направи. Има ли някой, който не може? Има ли нещо невъзможно за човека, има ли нещо, което не може да направи? Тук всичко е възможно.

Сега второто положение. Можете ли да обясните какво се крие в този чертеж (фиг. 1)? Какво се крие в тези линии?

Фиг. 1

Налучкайте сами! Това са рафтове на библиотека, на която са поставени книги. Как са поставени – на отдели по автори или по стойност? От какво зависят цените на рафтовете в библиотеката – от книгите, които са поставени на тях. Докато са на рафтовете, рафтовете струват милиони, но щом книгите се извадят, сами по себе си рафтовете нищо не струват. Следователно, ако извадите мислите и чувствата от човека, какво съдържание ще има той? Ще е подобен на рафтове без книги. Човек без добри мисли, чувства и постъпки не струва нищо.

Друго сравнение. Имате една книга; от какво зависи цената ѝ – от броя на листовите ѝ? Една книга може да има няколкостотин листа, до хиляда. Цената ѝ зависи от съдържанието. Ако откъснете листите от книгата и оставите само двете ѝ корици, какво струва вече тази книга? Една книга от хиляда листа колко може да струва? Около сто лева най-малко. Ако вземете от библиотеката една, две, три и повече такива книги и не ги връщате, какво мнение ще имат в тази библиотека за вас? След като библиотеката ви е услужила най-малко десет пъти със своите книги и не сте ги връщали, как трябва да постъпи тя с вас?

При един добър християнин идва съседът му да иска пари назаем. Християнинът казва: „Аз не съм свикнал да давам пари назаем, но ето ключа от моята каса. Вземи го и когато ти потрябват пари, взимай си колкото искаш“. Съседът взел ключа и не го върнал. След две години той донесъл ключа и казал:

- Няма повече пари.
- Няма нищо, защото само си взимал, а нищо не си внасял и касата е обедняла.
- Ами сега?
- Ако не се научиш да слагаш нещо в касата, тя ще си остане така празна.

Сега вие от кои сте – взимате пари и не слагате нищо в касата, или взимате и слагате? Ако само взимате, а нищо не давате, за какъв човек можете да минете?

Следователно, ако и вие по същия начин само взимате от книгата всеки ден по нещо, а не прибавяте нищо, ценността ѝ ще се изгуби. Знаете ли къде е вашата доброта, къде е нишката на вашата добродетел? Знаете ли къде е нишката на вашата разумност, на вашето безстрашие, на вашите Вяра, Надежда и Любов към Бога? Казвате, че имате Любов към Бога. Това не е вятър работа; да имате Любов към Бога не е лесно. Това, което вие наричате Любов към Бога, е само състояние на чувствата – и то е ценно, но не е Любов. Всяко нещо си има свой център.

Сега ще ви питам къде се намират очите ви, на кое място са те? Ще кажете, че се намират в основата, в корена на носа. Къде се намира носът, къде се намират ноздрите, с които дишате? Ще кажете, че носът се намира над горната устна. Къде се намира устата? Сега ще ви питам защо Природата е поставила очите под челото, а не над него, защо е поставила носа над устата, а не под тях.

Питам: когато искате да махнете нещо от себе си, накъде движите ръката си? – „Навън.“ А когато искате да вземете нещо, накъде я движите? – „Навътре.“ Следователно, за да се разбере една мисъл, трябва да изучавате нейната практическа страна – тогава и мисълта е ценна. Когато хлебарят има хляб на тезгяха си, той е ценен; когато няма хляб, изгубва цената си – какво прави тогава? Замесва нов хляб и започва да го пече. Всичкият хляб ли изяжда? Не, той оставя за себе си само един килограм, а останалите 999 задържа за своите ближни. При това положение минава за много добродетелен – оставил е 999 хляба за ближните си и всеки ближен, като влезе във фурната му, ще остави своето препоръчително писмо, срещу което ще си вземе хляба. Кое е препоръчителното писмо? Като отидете при фурнаджията, как ще ви кредитира той? Какво му казвате? – „Моля, дай ми килограм хляб.“ Той ще отговори: „Моля, дай си препоръчителното писмо!“. На препоръчителното писмо отгоре има печат – какво пише

на него? – „Пет лева.“ Книжни или сребърни? Колко струва един сребърен лев? Седем лева? А един златен?

Значи вие имате един хляб, но колкото и да го гледате, каквито и разбирания да имате, трябва да разрешите един въпрос, за да можете да се ползвате от него. Ако вземете част от този хляб и го сдъвчете, веднага ще се ползвате от неговата сила. Ако не направите опита, ще имате едно неразположение. Неразположението показва, че сте направили нещо, което ви е било неприятно, а разположението – че сте направили нещо приятно. Всяко неразположение показва, че или не сте яли, или не сте мислили, или не сте дишали. Щом сте неразположени, ще знаете, че не сте изпълнили едно от тия три положения.

Гладният е неразположен, защото не е ял. Работата лесно ще се поправи – дайте му четвърт хляб и неразположението ще изчезне, ще се смени с разположение. Ако сте обезсърчени, трябва да знаете къде се крие причината – в стомаха, в дробовете или в мозъка; това значи: умът ли е причина за обезсърчението, волята ли, или сърцето? Според вашата философия, как намирате причината за обезсърчението си? На какво се дължи то? Често човек се обезсърчава, когато не може да свърши дадена работа. Не можеш да мърдаш ръката си – обезсърчаваш се. Следователно от слабостта на волята произтича обезсърчаването, от слабостта на ума – обезверяването, от слабостта на сърцето – безлюбието. Ако искате да усилите вярата си, ще мислите как ще я повдигнете. Учениците Христови казвали на Христа: „Придай ни Вяра!“ По кой начин ще я придаде?

Ще ви приведа ред разсъждения. Ако гладният дълго време не е ял и ръцете и краката му не държат, не може да работи и се обезсърчава, по кой начин ще се възстанови неговата надежда? Ще му дадете време да се съвземе, да си почине и веднага ще започне да се съвзема. След време той ще се окуражи малко и ще почувства, че може да работи. Сега ще ви дам друг пример за човек, който се е обезверил. Представете си един човек, очите на когото са превързани. Той върви, но се страхува. В страха има обез-

веряване. Той ходи внимателно, едва крета. Какво трябва да направите, за да спасите този човек от страха? Трябва ли да го хванете за ръка и да го водите? Ако го водите, ще минете за добродетелен. Като го водите ден, два, три, най-после ще заспите. Кой ще го води тогава? Значи въпросът се разрешава само частично. Какво трябва да направите? Ще му снемете превръзката. По кой начин ще снемете превръзката на вашето обезверяване? Мъчно може да се снемем, понеже е сложно вързана. Тя е толкова сложно вързана, че само кармично може да се развърже.

Сега да дойдем до рафтовете на библиотеката. Всяка книга трябва да се върне, да се постави на мястото ѝ. Всяка ваша идея, всяко ваше чувство, всяка ваша постъпка трябва да се поставят точно на мястото им, където са били първоначално. Ако разместите книгите, вие ще започнете да се лутате, няма да знаете коя книга къде сте поставили.

Понякога вашият живот така се обезсмисля, че не го разбирате. Например искате хората да ви почитат. За колко неща могат да ви почитат? Искате хората да имат високо мнение за вас, но как се добива това високо мнение? Какви черти трябва да има човек, за да бъде почитан? Трябва да има добра воля, добро сърце – никого да не обижда и сам да не се обижда, и добър ум – всякога да дава добри съвети, да не дава на никого лъжливи сведения. Той не трябва да разнася кой какво е казал, за да не скарва хората помежду им, никога не трябва да разнася непроверени слухове. Често вие, младите, се поддавате на такива непроверени слухове. Казвате: „Еди-кой си е неразположен спрямо мен“. Защо? Откъде знаете? Нищо не ви е казал, но ви е погледнал накриво, а не така, както трябва. Това е едно лъжливо впечатление. Как трябва да се поглеждат хората? Кажете ми сега: кой е най-добрият начин, по който хората могат да се поглеждат? Как трябва да се погледне добре един човек? Когато става въпрос за добро поглеждане, човек първо трябва да даде отчет на себе си какво значи добрият поглед.

Представете си, че се молите на Бога и в това време мислите нещо лошо. Смятате ли, че Бог ще отговори на

молитвата ви? Вие се молите, но сърцето ви е нечисто. Мислите ли, че ще се отговори на молитвата ви? Молите се, но не постъпвате добре. Мислите ли, че молитвата ви ще бъде послушана? Отивате при някого да го молите да ви даде нещо, защото сте гладен, но си казвате: „Този човек е професор, но надали ще ми даде и пет лева. Той ме оставя да гладувам“. Мислите ли, че такава молитва ще бъде чута? Че вие още нищо не сте свършили за Господа! За да ви послуша Господ, трябва да сте свършили нещо за Него. Вие досега само сте яли и пили и нищо не сте платили. Божествената книга е пълна само с ядене и пиене, цялата книга е пълна с обещания, които аз наричам *бели лъжи*. Ето сега, като боядисаха през лятото салона, дошъл някой, задигнал една от картините и на нейно място поставил друга. Той мисли, че не го зная. Кажете ми: защо му е тази картина? Знаете ли коя картина е изчезнала? – „Свършената девица.“ Това показва, че тъкмо това ви липсва: майката, Девата. Между вас още няма Любов. Любовта ви е задигната. Питам: кои са съображенията на този, който е задигнал картината? Който е взел тази картина, той няма да хароса. Целият му живот, от единия до другия край, ще бъде едно нещастие за него. Когато от сърцето ви изчезне майката – Любовта, кой е взел тази ваша картина? Когато вие изгубите Надеждата си, кой е взел тази ваша картина? Който е взел картината от салона, направил го е по две съображения: от една страна, искал е да продаде оригинала, да спечели нещо от него; от друга страна, може да се предположи, че иска да я нарисува – тогава нека я прерисува, а после да върне оригинала. Защо не е взел друга картина, а именно *Майката*?

Но да се върнем сега към същественото в живота. За да имате правилна обхода и правилни постъпки, отношенията между ума, сърцето и волята ви трябва да бъдат нормални. Нормални състояния са тези, в които умът функционира както трябва. Права мисъл е тази, която всякога може да помага на човека. Право чувство е това, което всякога може да помага на човека. Всяка постъпка е права само когато помага на човека. Под *права мисъл* разбирам

онази, чрез която действа едно разумно същество. Когато говоря за правата мисъл, аз разбирам колективен процес, в който е взела участие мисълта на 10-20 хиляди души едновременно. Ако стотина или двеста души мислят да ви направят едно добро, хубаво ще бъде, но какво ще почувствате, ако също толкова хора мислят да ви направят зло? Вие ще изпитате едно лошо разположение. Следователно ще знаете, че когато се намирате в едно натегнато състояние – не можете да се търпите, някой мисли да ви направи някакво зло. Когато пък се чувствате радостни, весели, много души мислят едновременно да ви направят някакво добро. Тогава как трябва да се обхождате с тия, които мислят да ви направят някакво добро?

Представете си, че един фурнаджия иска да ви даде един хляб. Какво трябва да направите? Ще му дадете пет лева. Да, но той иска да ви даде този хляб даром – какво ще правите? Ще трябва да му благодарите – това е пак един начин на плащане; ще му кажете: „Крайно ви благодаря. Един ден ще ви се отплатя за хляба, който ми давате“. Значи или ще му платите, или ще му благодарите и ще останете с мисълта, че един ден и вие ще му се отплатите по същия начин. Това е правилна обхода, правилна постъпка.

Следователно, когато някой ви направи едно добро, вие трябва да вземете под внимание неговото добро и да сте готови при случай да му отвърнете по същия начин. Ако някой ви обича, а вие не отвърщате на тази обич, какво ще бъде вашето положение? Когато обичат някого, а той не обича, в края на краищата става егоист и започва да мисли, че всички хора са длъжни да го обичат, и само ходи надут като пуяк, да слуша песента му. След като е тракал с перата си с години, професор станал ли е? Когато опашката на пуяка окапе, той изгубва своето достойнство – това показва, че достойнството не е седяло в неговия ум, а в перата му. Докато перата му израстват, той се крие, но щом израснат, показва опашката си, а не главата. Същото правят и глупавите хора – когато някой глупав човек направи едно добро, той показва задницата си, а не главата

си. Хората, които обичат да се хвалят, също показват задницата си – като пуяка.

Казвам: има един начин за самовъзпитание, от който зависи вашият бъдещ живот. Самовъзпитанието седи в задоволството човек да знае, че постъпва правилно. Като постъпвате правилно, където и да се явите, хората са готови да ви услужат. Ако правите добро на много хора и един ден изпаднете, осиромашеете, всички тия хора ще ви се притекат на помощ, ще ви помогнат. Обаче ако сте им правили зло или някакви пакости, един ден те ще откажат да ви помагат и ще постъпят спрямо вас така, както и вие сте постъпили към тях.

Казвате: „Това е кармичен закон“. Знаете ли какво нещо е кармата? Обяснението на индусите за това, което те наричат *карма*, е съвсем детско. То е все едно да вземете обясненията на математиката за числата и да казвате, че това са истинските обяснения. Какво казват математиците за числата от 1 до 10? Ето какво обяснение може да се даде: с първия подтик на Природата този център се е завъртял два пъти около себе си и е образувал числото 2; когато центърът се е завъртял три пъти около себе си, образувало се е числото 3; когато се е завъртял четири, пет, шест и повече пъти около себе си, той е образувал четворката, петицата, шестницата и т.н. Това показва известно движение около себе си.

Ние казваме, че двойката е два пъти по-голяма от единицата. Значи единицата, която е причина за всяко действие, е направила две усилия, завъртяла се е два пъти около себе си. Колко пъти трябва да се завърти радиусът, за да образува кръг? Когато той дойде до противоположната страна, от която е излязъл, същият ли е? Не, става двоен, удвоил се е. Следователно, когато радиусът дойде до противоположното на онова положение, от което е излязъл, той се удвоява. Всяко нещо, което се удвоява, се движи, а това, което не се удвоява, намалява и видимо спира. Всички неща, които се движат, се увеличават и всички, които не се движат, намаляват. Всеки човек, който мисли, чувства и постъпва, се движи, а същевременно се и увеличава.

Всеки, който не мисли, не чувства и не постъпва, намалява и не се движи.

Сега остава едно, на което не обръщате внимание и вследствие на това правите следната грешка. Всички имате свещ и кибрит, но когато трябва да излезете навън, в тъмнината, не вземате свещта и кибрита със себе си, казвате: „Кой ще си губи времето да пали свещта? Аз и така ще си намеря каквото ми трябва“. Излизате и веднага се блъскате в нещо, удряте се. Не, като излезете в тъмното, първата ви работа е да запалите свещта си; щом сте я запалили, ще знаете откъде да се върнете. Ставате сутрин рано, искате да постъпите правилно – запалете свещилника. Казвате: „Кой ще пали сега свещта – да харча“. Вие мислите, че сте учен човек, че ще намерите всичко в тъмнината. Нищо няма да намерите. Това е неразумност, запалете свещта си! Какво представлява тя? Фитилът на свещта е умът, лойта е сърцето, а това, което гори, е волята на човека.

Умът трябва да мисли, а сърцето – да чувства. Ти не можеш да мислиш, ако едновременно не чувстваш и не действаш. Следователно трябва да имаш фитил, лой и вещество, което да гори. Ако свещта ви не гори, не можете нито да мислите, нито да чувствате, нито да действате. Щом умът ви не е запален и сърцето ви не се топи, нищо не можете да направите. Фитил трябва да имате, който да гори, и лой трябва да имате, която да се топи – тогава и пламъкът ви ще излиза навън.

Някой казва: „Аз се стопих“. Бих желал всички хора да се топят. Обичате ли захар, която не може да се топи в устата? Коя захар обичате – която се топи или която не се топи? Кои хора обичате – които се разпъват или които не се разпъват? Кои крака обичате – които се мърдат или които не се мърдат? Чудни сте вие! Във всяко движение трябва да виждате проекция на Божията мисъл. Това, което мърда, е за предпочитане. И най-малката мисъл е за предпочитане пред най-голямото богатство. Аз говоря за такова богатство, което може да се топи. Богатство, което не може да се топи, не може да се използва. Онова, което

ползва човека, е неговата мисъл, неговите чувства и неговата воля. Това е истинската философия на живота. Човек трябва да знае как да използва това, което Природата му е дала. Това значи права обхода и права постъпка.

Кажете ми каква мисъл остана у вас. Някой ще каже, че не постъпва добре. За мен това нищо не значи. – „Ама аз не мисля добре.“ И това нищо не значи. – „Не съм от надарените.“ И това нищо не значи. – „Нямам условия.“ И това нищо не значи; щом нямаш условия, върни се там, където са условията. Ние говорим за положението, в което се намирате в дадения случай. Когато говоря за известни положения, те съществуват, не говоря за неща, които не съществуват. Има ли някой от вас, който да няма ум? Има ли някой, който да няма сърце или тяло? Нали всички имате тяло? Ще кажете, че сте болни. Това, че сте болни, показва, че тялото ви е нечисто – причината е у вас. Пречистете тялото си, нищо повече. Ако някой има хляб, но не яде и изтощава тялото си, къде е причината – в самия него. Нека се наяде. Ако пък е сложил в стомаха си храна повече, отколкото трябва, къде е причината – пак в самия него.

Първото, което се изисква от всички вас, е отношението ви към Бога да бъдат нормални. В себе си всички сте големи мърморковци – ходите, връщате се, недоволни сте и постоянно мърморите на Бога: това нямате, онова нямате; и като ви се даде нещо, пак мърморите. Пазете се от това мърморене, от което произтича недоволството. Не можеш да научиш урока си – мърмориш на Бога. Скъсали са те на изпит – пак мърмориш. Беден си – мърмориш на Господа. Майка ти и баща ти не се отнесли добре с теб – пак мърмориш. Студено е – мърмориш. Според мен причината за всички нещастия на хората е в самите тях, а не в Бога. Бог няма желание да създава нещастия на хората. Ти излизаш навън с незапалена свещ, търкулнеш се някъде, удариш главата си и после започнеш да се сърдиш на този, на онзи, че е сложил някакъв камък на пътя ти – „Ако не беше този камък, нямаше да се ударя!“. Защо излязохте без свещ? Дадоха ви свещ, трябва да я носите със себе си и

да я запалите. Вие ще кажете: „Карма е това, така е писано, това е съдба“. *Карма* е неразбиране на нещата. Какво е съдбата? Съдбата и кармата са синоними. Какво значи *съдба*? *Сад* значи да садиш, а *ба* – каквото садиш, това ще ти платят. Съдбата не е нищо друго, освен разплата за това, което си свършил.

Има две положения в света: господар или слуга. Ако си слуга, какво трябва да направиш и какво, ако си господар? Като господари вие какво правите? Господарят трябва да дава, а слугата – да взема. Господарят трябва да заповядва, а слугата да върши, да изпълнява. И слугата дава нещо от себе си, а господарят му връща. Този закон съществува навсякъде в живота. Бог ни дава заповеди, понеже Той е господар, а ние сме дошли на Земята като слуги, които трябва да изпълняват. Като се върнем вечерта, Той ще ни плати точно толкова, колкото сме изпълнили. Колко ще плати? Два пеняза. Знаете ли на колко се равняват те? Ще ви се даде един пеняз за вашия ум и един пеняз за вашето сърце – толкова струват два пеняза. Като ги похарчите, пак трябва да отидете да работите.

Господ никога не осигурява хората. Той ги осигурява само за един ден, а на втория пак ги връща на работа. Като ви даде заповедта си, Той ви осигурява и като свършите зададената работа, пак ви осигурява. Който върши нещо за Бога, той е вече осигурен. Който нищо не върши за Бога, не е осигурен.

Да мислиш право, да чувстваш право и да действаш право – в това седи осигуреността на живота. Да се обхождаш добре и да постъпваш добре – в това седи осигуреността на живота.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ПЕРПЕНДИКУЛЯРНИ ДВИЖЕНИЯ

Отче наш

Да изпеем песента *Свобода е потребна за душата*.
Кой е основният тон? Изпейте я още веднъж!

*Свобода е потребна за душата (2),
за душата (2),
душата.*

Тя се намира само в Любовта (2).

Това е за душата (2).

Изпяхте ли я хубаво? Какво е състоянието на един човек, който губи от тона?

Знаете ли влиянието на числата? Какво влияние упражняват те? Сега говорим за влиянието на числата, не за техните сенки. Сянката на едно число е количество. Пет килограма захар – това е сянка на числото. От какво може да се произведе захарта? От цвекло, от захарна тръстика. От друго? Нали цвеклото е органично – захарта каква роля играе в цвеклото? – „Образува топлина в организма.“ При пет килограма захар вие влагате най-първо някакво чувство, някаква сладост. Всички неща, които са сладки, захар ли представляват?

Представете си сега влиянието на двойката – къде упражнява влияние? Човек има два крака. Ако единият не се подчинява, не иска да ходи, какво ще му кажеш? Ако той не се подчинява и казва: „Никаква заповед не слушам“, как можеш да се движиш на един крак? Представете си, че имате две ръце и едната не се подчинява. Имате един крак и една ръка, които са в съгласие, и един крак и една ръка, които не са в съгласие – какво бихте направили тогава? Следователно ходенето зависи от съгласието на числото 2. Кое е 1 и кое е 2? Ако вземете някой предмет, как го хващате? Когато предметът е деликатен, вие употребявате числото 2, хващате го като с щипци с числото 2 – с

двата пръста. Кога употребявате числото 10? Да допуснем, че си служите с двете си ръце и употребявате десетте си пръста. Вие хващате един човек с едната си ръка – с петте си пръста, или с двете си ръце и с десетте си пръста. Каква е мисълта ви, когато го хващате с едната си ръка, когато го хващате с двете си ръце, когато го хващате с петте си пръста и когато го хващате с десетте си пръста?

После гледате един човек с едното си око, гледате го с двете си очи, гледате го под ъгъл 45 градуса или го гледате направо. Какъв ъгъл е той? Когато го гледате с едното си око, каква е вашата цел и каква е, когато го гледате с двете си очи? Е, нали сте малко философи? Това са обикновени работи. Когато употребявате очите си и едната си ръка с петте пръста, каква е целта ви? Да допуснем, че едно дете минава покрай една ябълка, поглежда я и в него се поражда желание. То протяга ръка, взема ябълката, слага я в джоба си и после тръгва по пътя. Добре, за една ябълка, която ви стимулира, вие казвате *една ябълка*, но коя е първата ябълка на едно дърво? Коя считате за първа? Която първа е цъфнала и първа е завързала. Да допуснем, че на едно дърво има хиляда ябълки. Децата, като взимат ябълки, избират най-хубавите. Кои са най-хубави – тези, които цъфтят първи, или тези, които цъфтят накрая? Друг въпрос: коя хапка е най-сладка – първата или последната? Нали казват: „Първата хапка е най-сладка“. Следователно по този начин, по аналогия, първият плод, първият цвят, който е цъфнал, има предимство, понеже първите лъчи на пролетното Слънце са го грели. Понеже тогава Земята се намира в едно особено състояние, някои цветове възприемат повече енергия. Например плодни дървета, които цъфтят късно, тук, в умерения пояс, не могат да узреят и не могат да добият такава сладост, а и самото дърво не е така активно. Това са общи обяснения: как цъфтят дърветата, как се движите, как изглеждате; това са все резултати, резултати за човешката мисъл.

Например ако трябва да избереш един момент да извършиш някоя работа, необходимо е да избереш съответно време и съответна мисъл. Да кажем, че искаш да из-

вършиш една добра работа. Какъв е този процес? Можем да уподобим една добра постъпка на един плод. Следователно преди да извършиш добра постъпка, ти, като едно растение, ще имаш пъпка. Тя ще се повлияе от слънчевите лъчи, ще цъфне, ще завърже; след като се повлияе, след като узрее, само тогава тази мисъл може да се реализира. Защото и при растенията плодовете падат само когато узреят. Сега говорим за обективните условия. При изключителни по време условия плодовете падат преждевременно, падат, когато има вятър. И много от вашите мисли не се реализират. Като сте мислили, мислили, най-после, след като се реализира тази мисъл, пак не сте доволен – защо? Мисълта не е узряла – някой червей я е изял или вятър я е бутнал и отвял. Тя няма възможност да образува тази сладост, която е потребна. Ние сега съдим по аналогия.

Следователно, за да изучите великия закон на човешката мисъл, най-първо трябва да си помогнете с плодните дървета, да научите закона на тяхното оплодяване. Колко неща са необходими, за да бъде постоянна мисълта? Да допуснем, че имате една мисъл, имате една ваша приятелка или приятел от детството си и им направите услуга. Двамата сте ученици. Баща ви е изпратил пари и давате на приятеля си назаем – помагате му приятелски. Колко време можете да изтърпите в себе си да не ви дойде наум да искате парите, които сте му дали, да оставите на неговата добра воля? Докога можете да изтърпите? Ако баща ви изпраща доста средства и не се намирате в никаква нужда, вие имате изобилно и ще бъдете щедър. Но ако се намирате в утеснено положение, веднага ще се питате защо не ви даде парите – вие сте в нужда. Представете си, че този ваш приятел казва: „Нали ме обичаш? Нищо, че си в нужда, потърпи малко!“. Какви са съображенията му и подбудителните му причини? Кое е онова, което заставя вашия приятел да апелира към вашата обич? Кое е онова, което ви заставя да кажете, че трябва да му услужите? Защо апелира към вашата любов, какво общо има любовта с дадените пари? Любовта е любов, а дадените пари са

дадени. Защо казва: „Нали ме обичаш?“. Ти не трябва да искаш парите. Защо Любовта не търпи да искаш парите? Защо Любовта търпи да даваш парите, а не търпи да ги вземаш?

Сега да се върнем към онази идея, която се занимава с мисълта, или към мислите, които се занимават с движението на краката. В човека кое е онова, което се занимава с движението на краката или с движението на ръцете? Има особени центрове, които се занимават с тия движения; има особени центрове, които се занимават с очите, със слуха, с устата, с носа; има и такива, които се занимават с движението на пръстите. Това са все специалисти, учени авторитети вътре. Понякога този авторитет отказва да действа – казва: „Според моето положение не му е времето да работя“; на Главната дирекция казва: „Не изпълнявам никаква заповед!“. Вие питате защо. Трябва да разсъждавате дълбоко. Какво разбирате под думите *дълбока мисъл*? Първо трябва да разсъждавате. Вие искате да направите едно добро, нали? Но един ден упорствате и казвате: „На този никакво добро няма да му правя! На други може, но на този и да има нужда, няма да му правя никакво добро!“. От какво произтичат вашите съображения? Друг иска да му направите добро. Кой от двамата е прав? Какви са съображенията ви да не искате да му направите добро? Вие ли не искате да му направите добро, или вашите служещи не искат да му направят добро? Ти казваш: „Аз не искам да му направя добро“.

Ако една бучка захар влезе в устата ви и нямате слюнка, можете ли да я разтопите? Защо човек не иска да направи едно добро? Неискането не винаги е лошо. Някой път можеш да направиш едно добро, но не искаш да го направиш или можеш да направиш едно зло, но не искаш – в такъв случай неискането е минус (-). Защо не искате? Имате два знака – плюс (+) и минус (-). Ако тълкувате, ще разберете, че те са направени доста естествено. Минусът е противодействие и ти казваш: „Аз не искам да направя това“. Защо? Понеже тия противодействащи сили на волята са по-силни от теб, ти се отказваш. Представете си,

че сте затворени в един кладенец и отгоре е сложен голям капак – това е минус (-). Ако искаш да излезеш, какво ще направиш? Представи си, че силата ти е голяма, вдигнеш главата си, пречупваш този капак и излизаш навън – това е плюс (+).

Къде седи противодействащата сила в човека? Понякога човек действа в две направления – хоризонтално и перпендикулярно. Когато изгубиш посоката на хоризонталните движения, движиш се перпендикулярно. Ако хоризонталните движения са по-силни, отколкото перпендикулярните, ти ще бъдеш в застой. Ако едно хоризонтално движение представлява негативна сила във вашия характер, то на вашите перпендикулярни движения противодействащите сили са хоризонталните. Едните, хоризонталните, са на плътта, а перпендикулярните са на Духа. Перпендикулярните движения са на Духа от центъра на Земята към центъра на Слънцето.

В Природата Земята и Слънцето са два светли центъра, които се виждат, но едновременно с това има и една тъмна Земя, подобна на тази, която прониква, и едно тъмно Слънце, което също прониква. Някой път можеш да бъдеш под светлия център на Слънцето и светлия център на Земята, а друг път – под тъмния център на Слънцето и тъмния център на Земята. В дадения случай двата тъмни центъра действат хоризонтално, а светлите – перпендикулярно, отвесно, и тогава човек се намира в противоречие. В него има един устой, един устрем – перпендикулярните движения, и съзнание – висшето съзнание, от които се ражда светлината. Светлината в човека е перпендикулярно движение, а тъмнината – хоризонтално.

Тия работи не сте ги слушали друг път. Аз ви ги давам като аксиоми, които не са доказани. Най-първо може да мислите дали са верни, или не са. Всяко нещо, което влиза в човешкия ум, е вярно. Дали е истина – това е друг въпрос. Верните неща не са истинни и истинните неща не всякога са верни. Дайте ми сега един пример за верни неща. Не всякога нещата са истинни. Че един човек лъже, това е вярно, но истина ли е? Ще кажете: „Истина е, че

лъже“. Вие се заблуждавате. Може ли в лъжата да има истина? Вярно е, че лъже. Значи истина е, че лъже – това не е вярно. Вярно е, че лъже, но лъжата не е истина.

Сега аз забелязвам вашите състояния. Всички се намирате в едно особено състояние и то е следното. Представете си, че сте деца в едно училище; държа ви 10-15 часа, огладнели сте и после ви карам дълго време да се молите на колене. Във вас няма ни най-малко желание да се молите, искате да се освободите от молитвата, тя ви дотяга. Във вас ще се яви една реакция, ще кажете: „Сега ли му дойде наум това? Нека се наядем, а после да се молим“. Гладни хора могат ли да се молят? И представете си, че вашият учител каже: „Именно гладният човек се моли!“. Вярно ли е това? – „Вярно е.“ Но истина ли е? – „Не.“ В този смисъл за Истината трябва да имате една представа.

В Истината няма никакви противоречия. Тя е една максима за вас, за да се избавите от каквито и да е противоречия. Каквито и малки противоречия да се явят във вашето съзнание, вие не се намирате в областта на Истината – в нея няма абсолютно никакви противоречия. И когато кажем, че нещата са постижими, разбираме това състояние на човешкия ум – той е освободен от всички препятствия, които съществуват, той е господар на хоризонталните движения и всякога може да се справи разумно с тях. Онзи, на когото краката са здрави, може да измине всеки път, който му се даде, а парализираният ще каже: „Аз не мога да ходя, краката ми не държат“. Защо? Защото хоризонталните движения на тъмните центрове на Природата са взели надмощие.

Не искате да направите едно добро. Първо вие се заблуждавате – мислите, че можете да направите доброто, но няма да го направите, защото така желаете. Вероятно е така, но в дадения случай опитайте да видите дали е вярно, или не. Казвате: „Не искам да се пречупи моята воля“. Е, добре, но щом не искаш да направиш едно добро, твоята воля вече е огъната. Или да допуснем, че казвате: „Тази работа аз я зная, разбирам от музика, зная и да пея“. Добре, изпейте ми тогава думите на песента „Светъл

е всичкият Божествен ден“. Изпейте ми това нещо! „Светъл е всичкият Божествен ден“ – пели ли сте тази песен? Да изпееш една песен без никакви грешки, да направиш една работа без никаква грешка, да напишеш едно писмо без никаква грешка, да кажеш една реч, без да се запънеш някъде – речта ти да тече като по вода!

Сега се намирате в още едно противоречие. Вие сте като гимназисти, които ще държат матура. Учителите трябва да ви поставят още една, последна оценка. На 10, на 15 души и, на 40, на 60 или на всички е сложена оценка и вие се интересувате каква е тя: тройка, четворка, петица или шестица. Защо ви интересува? Интересува ви, хората се класифицират. Ако имаш 5, можеш да влезеш във факултета по естествени науки, можеш да следваш медицина; щом нямаш 5, вратата е затворена. Числото 5 значи *вратата е отворена за университета*. При числото 4 вратата за естествените науки е затворена, а е отворена за география и филология. Географията и филологията са сухи науки – това са кокалчетата на някоя кокошка: да събереш костите на предпотопни животни и да направиш техните скелети – как са произлезли думите, тяхното съчетание, после как се е изменила една дума, как е произлязла от друг език. Това е работа, доста интересна за някой учен, но за обикновен човек е голямо страдание.

Често майките правят така, когато искат да отучат децата си от голяма лакомия – дават им шийката на кокошката. Детето чопли шийката, а другите изяждат цялата кокошка. То чопли шийката, за да се научи добре да шие. Та и аз ви давам една шийка, за да се научите да мислите. Много малко месце има там, с игла трябва да изваждате тия работи.

Ще остане идеята: трябва да мислите! Може да кажете: „По-добре да е бутчето“. Вие трябва да изучавате философията на живота, да следите всяка поза, всяко ваше състояние и да знаете в даден случай дали имате хоризонтално, или перпендикулярно движение и кое от двете е взело надмощие. Като се поставите в едно пасивно състояние, можете по-лесно да прецените. Крайният предел на едно

перпендикулярно движение е това, което Христос казва: „Ако не се отрече човек от себе си“.

Какво е разбирал Христос под думите *да се отрече човек от себе си*? Да кажем, че искаш да бъдеш най-богатият човек в света или най-ученият, или най-красивият – ти да бъдеш център навсякъде и ти да ръководиш. Да допуснем, че имаш всичко това, но ти липсва едно – липсва ти Истината. Казват ти: „Трябва да се откажеш от всичко това“. Колко хора има, които могат да се откажат? На един цар, ако му кажат да се откаже от своя престол, лесна работа ли е – не. На една майка да ѝ кажеш да се откаже от децата си лесна работа ли е? Но ако майката не се откаже от децата си, децата ще се откажат от нея. Ако царят не се откаже, поданиците ще се откажат. Щом конят отслабне и не може да тегли каруцата, господарят ще се откаже.

Сега мислите, че нещата са много постоянни. Вашите приятели, които ви обичат, също могат да се откажат от вас – как? Когато отслабне вашата любов, и те ще се откажат. Щом приятелите ви се откажат от вас, какво трябва да направите? Какво правите обикновено – малко си поплаквате. Знаете ли на какво прилича вашето положение? Майката е оставила нещо за ядене на детето си, малко захар или друго, и е заминала. То, като стане и види, че я няма, надуе гайдата и плаче, плаче. Като не се върне майка му, забравя я, оглежда се, намира чинията със захар и казва: „Майка ми я няма, но аз ще се позанимавам малко с паничката“. Извадихте ли едно правило за себе си?

Устойчиво число ли е 2? От кои числа е то: от устойчивите или от неустойчивите? Да ходи човек с три крака е по-устойчиво; един крак да има в запас – двата да са отпред, а на третия отзад да се подпре. Животните имат четири крака, а човек има два – кое число е по-устойчиво: четири или две?

Кой е квадратът на числото 2? – „Четири.“ Следователно животните са квадрат на човека. Човек е с два крака, а животните са с четири – значи 2, умножено на себе си, дава 4. Какво число е 2? Кое число наричаме *корен*, кои са коренувани числа? Как ги преподавате на учениците?

Коренът на 2 кой е? 2 е корен на 4, 3 е корен на 9. 2 на 8 какво е? – „Кубичен корен.“ Значи квадратът има корен и кубът има корен, т.е. квадратът в дадения случай показва ширината, а кубът показва дебелината. В квадрата имате хоризонтални движения, в куба имате перпендикулярни, защото кубическите страни са перпендикулярни на квадрата. Страните се виждат в перпендикуляр. Значи щом се изучава квадрата, вие изучавате хоризонталните състояния, противодействащите на кубическите.

Човек е куб и затова животните вървят хоризонтално, а човекът върви перпендикулярно на техните движения. Това е едно приложение. Всяка мисъл има свое хоризонтално и свое перпендикулярно движение. При хоризонталното всички ще имате едни резултати, при перпендикулярното ще имате други – това е вече въпрос на съзнанието.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

42. лекция, 31 август 1934 г., София, Изгрев

ПЪТ НА БОЖИИТЕ БЛАГА

Отче наш

Ще прочета само три стиха от глава 13 на *Послание на апостол Павел до Коринтяни*, от стих 11 до стих 13.

Пишете върху темата *Пътят на праведния*. Песен: *Всичко в живота е постижимо*.

Когато бях младенец, като младенец говорех – това беше само цитат. Кой са нещата, които са младенчески? В един живот всякога стават промени във формата на нещата. Каквото и да е състоянието, каквато и да е промяната в човешкия живот, това се дължи на външния живот.

А ————— В

Имате една права линия АВ. Ако тази линия е дълга или е къса, какво показва? Ако представлява дълъг път, изисква повече време; ако представлява по-къс път, изисква по-малко време. Това, което изисква в живота по-големи усилия, какво представлява? Ако искате да се качите на някой планински връх, изискват се повече усилия. Ако отидете при някой планински извор – също. Може планинският извор по права линия да е близо, а може да изисква ден-два да се качите. Сега кои са причините, поради които Природата е поставила някои неща да бъдат трудни? Вземете например числата, които наричат *особени числа*.

Например числото 142 857 – това е едно цяло число, но е произлязло от единица, разделена на 7. Това число има такива свойства, че като го умножите по 2, дава пак същите цифри, но има една малка пермутация: $142\ 857 \times 2 = 285\ 714$. Ако го умножите по 3, ще даде пак същите цифри; ако го умножите по 4, 5, 6, ще даде пак същите цифри. Ако го умножите по 7, ще даде само деветки. Това е едно мистично число; математиците го определят като ключ,

тъй като има особени свойства, но защо? Ако числата се разглеждат като ключ, това е едно, но ако се разглеждат като живи, разумни числа, това е друго. 2, 5, 8 са отрицателни числа, а 1, 4, 7 са положителни. Имате три положителни и три отрицателни числа. Ако умножите 4 по 2, какво ще даде – 8, едно отрицателно число. Ако съберете 2 и 8, имате 10, но като съберете 1 и 0, ще имате единица – положително число.

От какво произтичат противоречията в живота? Те всякога произтичат от едно негативно число. Ти си гладен, нямаш хляб, недоволен си – това е отрицателната страна. Но може да имаш хляб и пак да си недоволен; ядеш го и пак си недоволен. В единия случай недоволството произтича от факта, че нямаш хляб – това, което искаш, ти липсва, а в другия случай имаш това, което искаш, но то не е такова, каквото желаш. Какъв трябва да бъде хлябът?

Някой, който е изучавал математика, ще каже: „Аз да се занимавам с такива работи, това са дребни неща“. Той ще счита, че това са аритметични процеси, с които децата могат да се занимават понякога. Ако едно число е окачено на твоя нос, какви ще бъдат резултатите? Ако дължината на носа ти е 2 см, какви ще бъдат резултатите; или ако е 6 или 7 см, какви ще бъдат резултатите? Ако дължината на твоя нос е 2 см, ако е, така да се каже, чип нос, завъртян, какви ще бъдат резултатите? Късият нос е резултат на определени сили вътре в човешкия мозък, това е един недоразвит нос. Щом имаш такъв нос, той е недоразвит, детински и следователно подлежи на развитие. Трябва да впрегнеш ума си на работа и носът ще се удължи. За една година, за две, за три, за четири години ще стане по-дълъг с един сантиметър – тогава ще имате един положителен нос. В първия случай щяхте да разсъждавате като дете, а във втория ще разсъждавате като възмъжал.

Сега детинските работи са в процес на развитие. Вие казвате: „Една детска песен“; казвате, че децата пеят много хубаво, но пеят ли много хубаво? Онези, които се занимават с това, какво казват? Децата вземат много невярно

тоновете, в тях има една пискливост. Коя е мярката за пеенето? Трябва да имаме мярка. Щом имате едно шише, коя е мярката, че шишето е пълно? Като го напълните, всичката празнина в тази форма трябва да е запълнена; щом една малка част остане празна, значи шишето не е пълно. Като казвате, че е пълно с вода, но остава един милиметър, значи има известно количество въздух, не е пълно.

Когато казваме, че един човек е умен, по какво се познава това – кои са основните белези на умния човек? Какви са бележите на красивия или на силния човек, по какво се отличават? Те си имат белези. Щом дойде един лекар, той ще пипне пулса на болния и по него ще разбере състоянието му. Щом дойде един физиогномист, по лицето ви може веднага да отгатне дали сте умен, или не. Ако ви разглежда един френолог, ще познае по главата. Един хиромант ще разгледа ръката ви и по нея ще познае дали сте умен, или не. Има външни неща, от които трябва да извадите заключение дали сте умен, или не.

Представете си, че един умен човек си сложи една изопачена маска и скрие своята разумност под нея. Физиогномистът не може да разбере, вижда, че лицето е глупаво, и вади своето заключение. Тогава той ще се намери в положението на онзи художник, който рисувал един американски милиардер, имащ изкуствен нос. Първият ден го рисувал, но на втория онзи побутнал малко носа си и художникът видял, че носът не съответства; поправил го и пак рисувал. На следващия ден милиардерът пак побутнал малко носа. Художникът се чудил и най-после казал: „Не мога да те рисувам – твоят нос се мени“, а американецът му казал, че носът му е изкуствен.

Изкуствените работи, създадени по-късно, не влизат в онези работи, които Природата върши. Изводът, който трябва да направите, е: от себе си трябва да отделите всички неща, които са изкуствени. Не си слагай изкуствен нос – може да го побутнеш и какъв извод ще направиш? Ако долната част на носа е завита така, както е завита човката на някои птици, например на орлите, какъв е характерът

на човека? Ако има орлов нос, физиогномистите за какъв го считат – за граблив. В какво седи грабливостта на човека? Той обича да пипа там, където не трябва. Орелът, като види славея или друга птичка, ни най-малко не мисли, че са създания на Бога – изяжда ги и пет пари не дава.

Човек може да е с характера на един орел, който само разрушава формите. В какво седи неговата разумност? Кой е разумният човек? Разумният е онзи, който пази формите на Природата както тя ги е създала и който твори и създава нови неща в съгласие с Природата, а неразумен е онзи, който разрушава природните форми и не създава нищо ново, който причинява страдание. Следователно всеки човек, който върви успоредно, паралелно с Природата, е разумен. Под думата *Природа* аз разбирам най-разумните Същества, които ръководят работите, и когато казвам, че човек не трябва да влиза в стълкновение с нея, подразбирам, че не трябва да влиза в стълкновение с тях. От многото опити, които са правени, те имат най-добрия път за което и да е живо същество. Те съдържат в своя път най-голямото благо, колкото може да се даде.

Природата има две страни. Висшата Природа подразбира разумността на тия Същества. Вие не ги знаете и трябва да ги приемете на вяра. Тези Разумни същества си имат своя форма, но вие не сте запознати с нея. Някой има ли ясна представа за тях? Вие, които сте тук, още нямате писмо, пристигнало по пощата, само са ви разказвали за тях. Има и друга, нисша Природа, която е от други същества, които имат качества, обратни на първите – и те са разумни, но не така, те имат свобода да разрушават; в Природата съществува един принцип, който руши, и ако попаднеш в досег с тях – например като стане едно земетресение или голямо наводнение, може хиляди и милиони форми да се разрушат. Хората казват, че Бог е направил това. Ако някой каруцар обърне колата или ако автомобил се обърне и всички пътници се контузят, казвате, че така е писано. Така ли е писано, или шофьорът е писал така? На някого се случил кракът и казвате, че така му било писано. Вие скачате от един метър височина и не си чупи-

те крака, но ако скочите от 15 метра и го счупите, кой го е написал? Вие – защо? Понеже беше дадена една награда от 20 хиляди долара за онзи, който скочи от 15 метра, без да си счупи крака. Вие скочихте и вместо да спечелите 20 хиляди долара, си счупихте крака. На колко души от онези, които се хвърлят от 15 метра височина, краката ще останат здрави? Каква е пропорцията? Вие не сте правили опит. Ако скочите на твърда почва, какво ще стане и ако скочите от 15 метра във водата, какво ще стане?

Сега аз ви навеждам на ред разсъждения. Човек трябва да бъде разумен. В света има разумни деца. А другите какви са? – „Неразумни.“ Сложете едно име, в което да няма отрицателната частичка *не*. – „Глупави.“ Глупавите деца аз наричам *куклечки*. Където и да сложиш куклата, тя от всичко е доволна – когато я купите, е доволна, когато ѝ счупите крака, е доволна. Кой би желал да има такива деца? Някой път искате да бъдете доволни като куклата – възможно ли е? Не. Ти ще бъдеш една кукла, в която няма никакъв прогрес.

Често вие искате да не страдате, да не идва никакво изпитание в живота ви, никаква скръб; искате всичко да ви е наред. Кое е по-хубаво? Когато човек слиза от Небето на Земята, казват му: „Какво дете искаш да бъдеш – кукла или дете, което иска да расте?“. Някой казва: „Кукла“. Много деца има като кукли – това са идиотите. Ако не искаш да страдаш, ти си един идиот. Ако искаш да бъдеш праведен, без да си страдал, ти си един идиот. Ако искаш да бъдеш богат, без да си работил, ти си идиот. Ако искаш да бъдеш силен, без да си работил, ти си идиот. Вие имате особени понятия. Как е възможно да добиеш известна сила, за която не си работил? Казвате: „Да се роди човек музикант“. Къде са родените музиканти? Някои деца били гениални. Раждат се гениални, но са работили. Това гениално дете е работило и страдало, едно гениално дете страда. То играе като малко дете, ала като започне да свири, заема една сериозна поза.

Какво значи думата *идиот*? Какъв е коренът на тази дума? – „Тази дума е гръцка.“ Кой знае гръцки? *Идиот*

значи недоразвито дете – не може да се развива. Идиота не можеш да измениш; за да го измениш, трябва съвършено да го съблечеш от неговата форма. Формата на един идиот трябва да се развие. Можеш ли във формата на една муха да сложиш интелигентността на човека? Ако на един човек дадеш формата на муха – на тези, големите мухи, формата на един золник, каква ще бъде човешката интелигентност? Няма да има и помен от интелигентност.

Тогава каква е разликата между един човек, който страда, и един, който се радва – как определяте вие? Аз не говоря само за радостта, която се мени. Там, където има смени, това са състояния, но съществува една радост, която има външна форма; има и една скръб, която има външна форма. Каква е външната форма на радостта в човека? Вие изграждали ли сте формата на един мъдрец? Понякога мъдрецът носи едновременно и радостта, и скръбта – носи ги така, сякаш се преливат, приятно е да ги гледаш, и гледа еднакво и на двете форми. Той постоянно ги сменя, на Земята не носи само формата на скръбта или само формата на радостта.

Според вашето гледище от какво произтича формата на страданието? Вие казвате, че човек страда. Защо страда? Представете си едно дете, майката на което е заминала и то страда. Коя е причината, какво лошо има в това, че майка му е излязла от къщи, че е заминала? След като се върне, детето е радостно. Чакало е час, два, три и е страдало. Кои са поводите? Да ви задам един въпрос за разрешаване; ако не разбирате тези прости работи в живота, как ще разберете по-сложните? Някой път може да страдате, че майка ви е заминала; казвате: „Ами ако не се върне?“. Едно ви казвам: майка ви непременно ще се върне. Слънцето е заминало и вие мислите, че е залязло. Казвам: Слънцето на другата сутрин пак ще изгрее, ще видите. Майка ви, която ви е родила на Земята, пак ще се върне, но като се върне, пак ще замине и после пак ще се върне.

Тогава философията седи в това: когато майка ви замине, да имате една тиха скръб, защото майка ви ще ви донесе нещо, ще имате някакво благо. Когато благата

вкъщи свършат, майка ви трябва да замине, за да ги намери, и като ги намери, ще се върне. Като плаче, детето помага на майка си – колкото повече плаче, толкова повече богатство придобива майката. Детето трябва да плаче. Аз го уподобявам на следното: то е гайдарджия, свири, а майката събира парсата. Ако плаче повече, майката ще събере повече блага. Следователно, като млъкне, майката ще донесе благата. Детето свири, значи то е музикант. Аз така тълкувам, но то не е точно така. Детето свири, но му е мъчно, че свири. Като свири, казва: „Не може ли без свирене, не може ли без да излезе вън майката?“. Ако детето не свири, майката няма да излезе вън. То намира, че майката е виновна – излязла е, а майката знае, че детето е виновно и затова повече плаче.

Кой е поводът да страдате? Кои са подбудителните причини на плача? Да оставим сега мистичната страна, в която има други причини, в обикновения живот кои са причините? Какво мислите вие за майка, която е оставила детето си да плаче, какъв е характерът ѝ? Често правят забележки на майката, че е оставила детето си да плаче. Какво трябва да прави тя? Вашите деца нали плачат често? Всеки от вас има по едно дете, което плаче. Някой път казвате, че сте скръбни и плачете – вашите деца плачат. Вие сте майката, детето е ваше желание – то плаче.

Може ли човек да не страда? Може, ако е кукличка. Всички нещастия си имат своя краен предел. Човекът, който расте на Земята, до каква височина може да израсне? Сега най-високият човек в света е един китаец, който е висок два и половина метра. Ако всички имате два и половина метра височина при сегашните условия, законът е същият. Вие имате едно неестествено желание, имате някое голямо желание, някоя голяма идея. В какво седи голямата идея? Или в какво седи щастието на човека? Това са философски работи.

От какво е направен човек? – „От ум, чувство и воля.“ Те са съставни части. Нямам нищо против това определение. Умът определя, че човекът е човек, сърцето определя, че човекът е животно, а волята определя, че човекът

е произлязъл от Бога – това са три положения. Човекът е човек, понеже мисли; човекът е животно, понеже чувства; човекът има воля – това е най-висшето в него, израз на неговата свобода, защото свободата му седи във волята. Човек трябва да има ум, трябва да мисли, за да бъде човек. Той трябва да има тази привилегия, за да живее в човешкия свят – там никой друг не живее. Освен човека никое животно не живее в човешкия свят. Човек живее в три свята: в Божествения, в своя човешки и в животинския свят. И всичките работи произтичат от животинския свят, от кукличката. Това състояние, което сега имате, е най-хубавото. Вие сте най-щастливите, по-щастливи хора от вас няма. Най-щастливи сте, но не знаете, че сте щастливи – нищо повече; считате щастието за нещастие. Според мен човек, който е нещастен, е щастлив или най-малко има шанс да бъде щастлив, а всеки, който е щастлив, има шанс да бъде нещастен, да стане нещастен – нещата се сменят. Щастие и нещастие – това са форми, зависи как разделяте нещата.

Беше определено Христос да слезе на Земята и да страда, но в това нещастие се криеше благо на цялото човечество. Заради човечеството някой път е определено да минете през нещастие. В това нещастие се крие вашето повдигане, цялото ваше бъдеще и ако не минете през това страдание, не можете да се повдигнете. Едно семе, за да израсте, трябва да го сложите в почвата – това е временен закон. За да израсте, да цъфне и да се запознае с цялата Природа, непременно ще мине през някое страдание и после ще се издигне. Ако не иска да мине през страдания, трябва да стои в хамбара. Значи първата форма трябва да се развали, да се разруши.

Тези размишления трябва да държите всякога в ума си. Ти казваш: „Защо са тези неща в живота, защо са тези страдания?“. В страданията се крие твоето повдигане и не само в голямото, но и във всяко най-малко страдание. В използването на страданието се крие благо, а в радостта се крие придобивката. Скръбта носи благо, а в радостта вече се ползвате от това.

Сега да се върнем на онази страна, която трябва да изучавате. Щом дойде една радост, вие трябва да знаете какъв е произходът ѝ: положителна ли е тя, или е отрицателна, негативна. Да вземем най-простата причина: заминала е майка ви и вие плачете; връща се майка ви и се радвате. Питам сега: колко време трябва да плачете, колко сълзи трябва да пролеете? Вие сте плакали за майка си и никога не сте си дали отчет колко сълзи са изплакани от вашите очи при нейното заминаване. Нямате една опитност да знаете колко сълзи са пролети от очите ви, а количество-то им е определено.

Направете следния опит: намажете ръцете си с мазнина, измийте ги с топла вода и вижте с колко топла вода можете да ги измиете до китките. Следващия път тези, които сте тук, направете този опит: какво количество вода най-малко е необходимо, за да измиете ръцете си, да бъдат чисти.

Някой път казвате: „Да се изчисти човек“. Как да се изчисти? Направете една грешка – колко време ви е необходимо, за да се изчистите от нея? Всяка грешка в човека произтича от следното: има известна течност, от която са направени грешките. Добрите неща имат формата на една трайна, организирана, ценна материя, а грешките са направени от калпава, неорганизирана материя и е нужно много време да се освободиш от нея. Злото, което съществува, е неорганизирана материя и може би години минават и понякога не можете да се освободите.

Ще ви приведа един пример. Игуменът на един манастир в древността, в християнската епоха, умира и оставя сметките на манастира неуредени. Следващият игумен бил обвинен, че е направил злоупотреба с парите. Той започнал да се моли да дойде старият, да си уреди работите, да ги оправи. И действително, онзи дошъл и уредил работите, но бил грешен човек и такава воня се образувала в манастира, че целият манастир трябвало да се вдигне от това място и да се премести на друго. Дошъл игуменът, но манастирът бил прокуден.

Ако искате да поправите една своя грешка, вие, както в този разказ, трябва да се вдигнете от старото място. Ще си оправите сметките, но манастирът няма да остане на същото място – законът е такъв. Щом направите една грешка в това тяло и дойде игуменът, който поправя сметките, манастирът трябва да се вдигне. Тялото е манастирът, понеже на същото място не се живее. Това е наглед малко мрачно.

Сега да дойдем на светлата страна. Казвам: светлата страна на живота седи в Любовта. Любовта е онази материална сила, с която Бог внася всичките блага в нас. Защо трябва да обичаме? Защото в пътя на Любовта идват всички Божии блага в света. Няма благо в света, което може да дойде по друг път. Някой от вас казва: „Защо човек трябва да обича?“. За да могат да дойдат Божествените блага по пътя на Любовта. Пътят на Любовта е път на Божествените блага – път за щастието, път за блаженството, път за всичко. Ако знаете как да се ползвате от Любовта, ще имате всички блага; ако не знаете, тогава ще плачете. Вие може да плачете при Любовта, както когато замине майка ви. Като замине майка ви, ако разбирате, ще се радвате и като се върне, пак ще се радвате. При сегашния живот вие ще се учите да не плачете, като замине майка ви, и да се радвате, като се върне.

Следователно единственото нещо, което трябва да остане в ума ви, е следното: всички трябва да използвате Любовта като път за постижение. И не само едно самочувствие да имате, но и онова хубавото, великото, което тя създава. Както казва апостол Павел: „Като станях мъж, напуснах детинските работи“. Значи има едно правилно разбиране: остава само Любовта; само Любовта е великото, постоянното нещо. Вярата, Надеждата и Любовта са големи, но най-голямата от тях е Любовта. Вие трябва да изучавате Любовта като сила, която носи всички блага; трябва да изучавате законите на Любовта, за да бъде вашият живот извечен.

Някой път казвате: „Ние сме опитали Любовта“. Това, което сте опитали, не е Любов. Когато един актьор играе

роля на сцената и представя някой, който умира, самият той още не е умрял; или когато представя един цар, самият той не е цар; или когато представя някой съдия, някой герой, той съдия и герой не е бил. Аз гледах, когато един актьор представяше Крали Марко, който минава за голям герой, после представяше Марковица. Но нито Марко беше такъв, какъвто трябва да бъде, нито Марковица. Крали Марко е едър и Марковица е едра, те са високи най-малко два и половина метра, но са далече и затова изглеждат малки.

Схващайте нещата в тяхната естествена форма, а не изопачени. Имайте една ясна представа. Какво нещо е разумният човек? Какво нещо е добрият и какво – силният човек? Когато сте умни, вътрешно да знаете, че сте умни; когато сте добри, да знаете, че сте добри; когато сте силни, да знаете, че сте силни в дадения случай и да имате един признак, в който никога да не се колебаете. Когато ви кажа, че не сте добър човек, по какво ще познавате, че сте добър? С какво захарта може да покаже, че е сладка, кои са нейните качества? Захарта нали се топи? Тя казва: „Разтопи ме във водата, близни ме и ще видиш, че съм сладка“. Представете си, че една захар не се топи и от нея не се отделя нищо. Под думата *сладко* ние разбираме това, което дава нещо от себе си. А това, което е горчиво, какво е? Горчивото в света винаги взема, а сладкото дава. Когато близнете нещо, което е горчиво, гълтате ли го? Изплювате го навън. Следователно горчивите работи в света са това, което всякога взема от вас, а онова, от което всякога вземате, е сладко. Това, което служи за вашия успех, за вашето повдигане, е винаги сладко, а онова, което ви сваля, което нарушава вашия живот, е горчиво. Много горчивини има в живота, но и горчивото си има своя полза – каква? Защо съществува горчивото в света?

Фиг. 1

Тази крива линия какви свойства има (фиг.1-А)? Оттам се разпадат нещата. Ако поставите горе вода, тя ще изтече навсякъде, но ако

я обърнете, ще се образува паница, която събира нещата (фиг. 1-В). Отвън раздава, а отвътре събира – това са свойства на кривата линия.

Някой път е необходимо да дадеш, а някой път – да вземеш. Когато даваш, какъв си? – „Щедър.“ Всички хора са щедри. Всеки човек, който изплюва водата, вече е щедър, той дава. Горчивината всякога се изплюва, а сладостта всякога се възприема. От горчивината се образува щедростта, а от сладостта – друго някое, лошо качество. Какво се образува? Човек, който постоянно взима, какъв е? Как наричате тези, които постоянно взимат? – „Алчни.“ Значи от сладките работи ти взимаш и ако не раздаваш от тях, могат да произведат едно състояние, което наричаме *отвращение*, *втръсване*. Най-опасното нещо е втръсването. Казвам: всяко нещо в света, което е допуснато, си има своите добри страни. Следователно трябва да бъдете разумни.

Колко неща остават от тази лекция? Колко работи остават? – „Когато майката си замине, детето да не скърби, и когато дойде, да се радва.“

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

43. лекция, 7 септември 1934 г., София, Изгрев

ВДЛЪБНАТИ И ИЗПЪКНАЛИ ЛИНИИ

Отче наш

Пишете върху темата *Влияние на човешката мисъл*.
Песен: *Аз в живота ще благувам*. Прочете се *Послание на апостол Павел до Галатяни*, глава 4, стихове от 1 до 11. Направи се следното упражнение:

1. Изходно положение: ръцете отпред на гърдите. Пръстите на всяка ръка са събрани като цвят. Пръстите на двете ръце са насочени едни срещу други, допрени.

Ръцете се отдалечават в хоризонтална линия настрани и постепенно се разтварят. После пак идват в първоначалното положение.

2. От първоначалното си положение ръцете се повдигат пред лицето до височината на челото и пръстите се обръщат нагоре, при което пръстите на всяка ръка са събрани на купчина като цвят. При такова положение на ръцете, без те да се местят, пръстите ту се отдалечават едни от други, ту се събират отново във форма на цвят (три пъти).

3. Ръцете се поставят на височината на долния край на гърдите с пръсти, обърнати надолу и пак събрани на купчина като цвят. При такова положение на ръцете, без те да се местят, пръстите ту се отдалечават, ту се събират във форма на цвят (три пъти).

4. Упражнение № 1 се повтаря само един път.

5. Упражнение № 2 се повтаря 12 пъти.

6. Ръцете се връщат в изходно положение и после веднага се спускат надолу свободно.

Ако ви се зададе такава тема: *Благоприятни условия при самота и оскъдни условия при множество*, как бихте я развили?

Да кажем, че имаме едно органично същество и то има простор, но е в самота и да предположим, че във от

условията има големи препятствия. Например представете си, че едно растение е посадено на полето, но има голяма суша. Влагата съдейства за растежа и ако тая влага отсъства с години, тогава младите дръвчета стават ниски – растежът не е нормален. При неблагоприятни условия в растението се заражда желание да спуска корените си надълбоко, а иначе се простират нашироко. При друг вид неблагоприятни условия растението постъпва другояче. Да кажем, че е посято в гъста гора – тогава в малките дръвчета има желание да растат нависоко. Ако малкото растение не може да стане толкова високо, че да долавя слънчевите лъчи, то е осъдено на големи страдания, става хилаво. Хора, които не са високи и чиито рамене не са широки, нямат съразмерност в развитието.

Сега ние взимаме пример от естествения свят. За да се обясни едно органично израстване в човека, трябва да се направи превод. В чувствата си човек може да се намери в тесни условия и да има неприятни преживявания, но може да има естествени условия в своята мисъл, в мисловния свят, и да има неприятни преживявания. Спънките на човешката мисъл зависят от следното: често стават наслоявания от животинското състояние на човека, от животинските чувства са оставени известни наслоявания в човешкия мозък. Мозъкът е един апарат, който функционира. Човек трябва да се справи с много неестествени положения в него, дълго време трябва да го организира, да го преработва. Както човек обработва земята, за да изкара нещо, така трябва да се обработва и човешкия мозък. Вие с всяко хубаво чувство, което можете да имате в сърцето си, обработвате кората на своя мозък, а тази кора служи на човешката мисъл, има влияние върху мисълта. В кората на мозъка мисълта се проявява така, както се проявяват растенията върху земната кора.

Това е по отношение на човешката мисъл, но ако разглеждаме човешките добродетели, те се развиват като скъпоценните камъни: не на повърхността, а дълбоко в земята, при съвсем други условия. За да се образуват скъпоценните камъни, Земята е минала през големи пертур-

бации в своя строеж. Скъпоценните камъни образуват една епоха и можем да мислим, че заради тях са станали много видоизменения. Някой път може да кажете: „Защо човек трябва да страда?“. Вие имате повърхностно понятие за страданието – считате, че то е нещо непотребно, но трябва да се изяснят работите. Могат да ви представят известен път като мъчен, с много препятствия по него; вие не сте минавали по този път, но си съставяте едно въображаемо страдание. При сегашните условия животните са свободни от тези въображаеми страдания.

Да кажем, че вие имате в банка „Губиделников“¹⁴ 200000 лева. Дойде някой и ви каже, че банката е фалирала, и вие цяла нощ не можете да спите. Мислехте да следвате в чужбина и казвате, че това пропада; мислехте къща да си направите. Цяла нощ сами се печете на ръжен. На другия ден виждате, че банка „Губиделников“ не е фалирала. Веднага идвате в едно възходящо състояние, започвате да мислите за чужбина. Какви бяха причините за вашата промяна – само няколко думи: „Банката „Губиделников“ пропада!“. Колко думи са това? – „Три.“ Само за три думи, които са достигнали до вашето ухо, вие 24 часа не можяхте да спите и казвахте: „Защо Господ допуска именно сега да пропадне банката? Колко бях глупав!“. Най-първо осъждате себе си, после хващате Провидението, а после и хората наоколо: „Този директор на банката какъв нехранимайко е!“. На другия ден намирате, че нито вие сте виновен, нито директорът на банката, нито външните условия, а просто думите. Банка „Губиделников“ не е пропаднала в своето здравословно състояние.

При сегашните условия много от вас нямат една критична мисъл. Като дойде някой при когото и да е от вас, може да ви каже няколко думи за един ваш приятел и вие, без да проверите тези думи, веднага му вярвате. Човек трябва да бъде находчив в своите разсъждения. Един, като обвинявал някого, казал за него: „Той е голям пияница, постоянно пие. Опропасти всичкото си имане, негодник е“. Другият му казал: „Аз го намирам за трезвен човек, честен, никога не съм го виждал да пие“. – „Как?“ – „Не

съм го виждал да пие, когато спи.“ Осем часа е трезвен. Когато спи, един пияница не може да пие. Тогава защо го укоряваш, че е постоянно пиян? Кажете, че три часа на ден е пияница, а вие казвате, че постоянно пие. Думата *постоянно* тук не е уместна.

Щом се каже, че някой е лош, тогава ние имаме в съзнанието си една философия за последствията. В един момент той е постъпил зле и казваме, че е лош, защото условията в бъдеще ще се изменят. Ето каква е идеята. Представете си, че едно дете слага малка запалка в една къща, налива газ и я запалва. Първоначално вие може да се смеете, когато ви кажат, че къщата ще пламне, но не се минават 2-3 часа и къщата пламва. Ние виждаме вече лошите последствия от една постъпка. Тогава какво се изисква? Онзи, който вижда какво прави детето с тази запалка, може да образува обратна реакция – колко ви струва да загасите един малък огън в началото? Ако едно дете драсне кибритена клечка, няма да го оставяте да запали огън, а ще я загасите; може да драска още клечки, но вие една по една ще ги гасите. Като изгори цялата кутия, детето няма да има какво да прави. Иначе какви ще бъдат последствията? Цялата къща ще изгори. Какви са били намеренията на това дете? Не са били лоши – детето е искало да направи опит, да види, като запали клечката, какво ще стане. Ще се образува огън, после цялата къща ще изгори, а като изгори, какво заключение ще си извади детето? Това дете ще го накажат, ще го бият. То разсъждава: „За една малка клечка и за няколко капки газ толкова бой!“. Представете си, че къщата изгаря наполовина и това 7-8-годишно дете го напердашват. То още няма представа за вредата, която е нанесло, но за пръчката, за онова, което се е отразило върху неговото тяло, вече има ясна представа.

В това отношение всички хора на Земята приличат на малки деца, които постоянно драскат, много кибритени клечки са драснали в Природата. Тя е оставила доста такива клечки и някой човек, като намери кибритена клечка, я запалва, но и Природата си има пръчица. Ти, като направиш една грешка, чувстваш болката от пръчицата

– има наказание. Кое е наказанието? Страданията – те са от чисто физически характер. Ние не знаем техния произход. Може едно страдание да произтича от причини, с които не сме свързани. Например един гостилничар сготви нещо лошо. Ти си гладен, ядеш, но той е сготвил зле: месото не е както трябва, маслото не е както трябва, съдовете му не са хубаво калайдисани и поради това е сготвил нещо отровно. Той прави грешка, а ти страдаш и след яденето се свиваш, въртиш се от болки. В дадения случай самият ти не си готвил. И ти можеш да си сготвиш, но има случаи, в които друг е направил грешката, а ти плащаш. Тогава какви са изводите, които човек изважда от един такъв случай?

Чрез страданията идва човешката мисъл. Трябваше да ви препоръчат този гостилничар, трябваше да питате някого, който е ходил там, доволен ли е от гостилничаря, дали той готви хубаво, добро ли е яденето. След това имаме и други изводи: добиваш известни научни познания, морални правила. Ние сега питаме какви ще бъдат последствията. Ще добиеш някой научен метод или система. Ще се изгуби известно време, но мисълта ви ще работи, за да търсите начини да оздравеете. Ти тръгваш на екскурзия в планината. Ще питаш онези, които са ходили, за най-добрите пътища, по които можеш да се качиш. Човек, който пита, никога не греши, а който не пита, греши и иска много да страда.

Сега това са обикновени, ежедневни страдания, които идват от неудобства – това, което наричат *неразположение на духа*. Отнякъде имаш неразположение, помрачение: кисел си, настръхнал си като таралеж или като котка, на която ѝ настръхва козината, като види куче. Защо настръхва козината ѝ? От страх. Или някоя кокошка, която има малки, щом види говеда, разтваря крила, настръхва. Тя прави това, за да се насърчи – иска да покаже, че формата ѝ е по-голяма. Като настръхне перушината ѝ, тя тегли кураж отвън.

Когато иска да се насърчи, човек винаги приема една по-разширена форма. Защо трябва да бъдеш спокоен? При

едно спокойно състояние ти възприемаш повече сила от Природата, отколкото при едно неспокойно. При спокойно състояние отраженията на външния свят стават по-ясни; при неспокойно нямаш правилни възприятия. Например един човек се свива, огъва се – слага в ума си едно неблагоприятно условие. Сам си създаваш тези условия.

Казвам: мнозина сега живеете между тези два полюса. В съзнанието си вие имате добрите условия на живота. Представете си, че сте син на богат баща: имате определен доход от 100 000 лева в годината и можете да разполагате с него. Или представете си, че баща ви е беден, трудно изкарва по 50 лева на ден и те едва ви стигат за прехраната – тогава нямате никакъв доход. Какво трябва да правите? Синът, който се намира при неблагоприятни условия, бащата изпраща на работа, а другия оставя да си почива, мисли да го остави без страдание и да му даде възможност да завърши училище.

Казвам: ние живеем в една епоха, когато мислим, че сме при много неблагоприятни условия и че сегашните условия разрешават по-големи мъчнотии. Допуснете, че сте в още по-стеснителни условия. Завършили сте и няма къде да работите. Един българин, който завършил висше музикално образование в турско време, се завърнал във Варна. Той свирел на цигулка, преподавал танци, ритмични игри. Който го слушал, казвал: „О, то е цяла цигания! На циганска гъдулка свири“. Богаташите казвали: „Как ще изпращаме дъщерите си при този човек да ги учи!“. Страдал той, страдал и най-после станал секретар на турския паша. Дотогава цяла година гладувал със своята класическа музика. Всички казвали: „Тая работа хляб не дава“. Сега музикантите са поставени при много по-добри условия. В някои случаи вие имате дарби и за други изкуства, но нямате условия да се проявите.

Какво трябва да се направи? Добър си, но някой път и доброто не се цени. Казвате: „Не си струва човек да бъде добър“. Ти обичаш да казваш нещата както са си, но никой не ги цени. Говориш право, а другите – криво, и работите не излизат добре. Не върви работата и най-после трябва да

се създаде друг навик – започваш да мислиш: „Не си струва човек да говори право“. След това дойде друга епоха и казваш: „Не си струва човек да говори криво“. Има епохи, в които казваш, че не си струва да говориш право, има и епохи, в които казваш, че не си струва да говориш криво.

Когато едно време човечеството се появило, явил се въпросът как трябва да се живее. Две течения имало: едни казвали, че човек трябва да живее за всички, а други казвали, че трябва да живее само за себе си. Така дяволът излязъл със своето първо изобретение – лъжата, и всички вестници писали, че нещо ново е влязло в света. Дошло едно малко дяволче и искало да продаде това на един голям дявол, а онзи му казал: „На мен това няма да продадеш, на други – може. На мен ще говориш истината, а на всички други – лъжата; при другите ще сложиш в работа всичките мои лъжи“. Ти сам лъжеш себе си, а не искаш да те лъжат. Искаш да се лъжеш, но в дадения случай не можеш. Искаш да се самоизлъжеш и си казваш: „Не може все право, право, трябва някой път и малко криво“. Ала има нещо вътре в човека, което го хваща. Лъжата в самия човек всякога произвежда една реакция, особено когато искаш да излъжеш себе си. То е все едно да наливаш азотна киселина върху кожата си – тя действа разрушително. Всяка лъжлива мисъл, която човек се опитва да си наложи, непременно ще произведе реакция и затова всички са казвали: „Никога не се опитвай да лъжеш себе си!“.

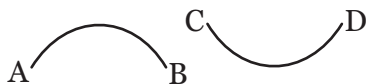
Едно от правилата е: никога не се опитвай да лъжеш себе си, понеже това е невъзможно; щом опиташ, резултатът от това ще бъде страданието. Всяко страдание произтича от един опит на човека да излъже себе си. Например нещо ти казва: „Не яж от това ядене“, но ти си казваш: „Няма нищо!“. На един свещеник донасят кошница с хубаво грозде. Той бил малко неразположен, но обичал да си похапва. Казват му да остави гроздето тая вечер, но той си казва: „Искам да го опитам, само едно зрънце ще взема“. Отива при кошницата и взема едно зрънце, после още едно и започва – второ, трето, четвърто зрънце; след като опитал цялата кошница, цялата нощ се търкалял.

После си казал: „Защо ми трябваше да ям! Трябваше да махна гроздето. Сега ли намериха да го донесат? Защо не го донесоха сутринта, а вечерта?“. Питам: къде е вината? Каквито и грешки да направите, те никога не оправдават човека. Погледни гроздето, пипни го и го остави – ще си опиташ характера.

Казвам: при сегашния живот има сили, които ръководят съдбините на човечеството. Всеки човек се намира под известно опекунство. Вие мислите, че сте свободни, че можете да направите каквото искате и да мислите каквото искате. Някои философи смятат така. Вие можете да мислите каквото искате, но не можете да правите каквото искате. Даже и за мисълта има известни области, които ограничават. Някой казва: „Аз мога да мисля“. Какво може да мисли човек? Например да ви дам на вас, на този клас, една премия от 2000 лева, за да измислите нещо, което други не са измислили. Ти казваш: „Аз мога да мисля каквото искам“, но измисли нещо, което другите не са мислили, направи нещо, добро или лошо, което другите не са правили!

Например ако искаш да си отмъстиш на някого, ще употребиш стар метод: ще го набиеш, ще му удариш някоя плесница или ще говориш против него, или ще му запалиш къщата, или ще му хвърлиш киселина върху лицето (понякога хвърлят азотна киселина върху лицето), или ще употребиш инквизицията. Каквито и средства да употребиш, все са стари. Коя мисъл е нова? Да се откажеш от своето престъпление! Всяка нова мисъл, която хората не са проучили, е толкова интересна, че ти ще престанеш да правиш престъпления. Представете си, че гоните някого, който ви е обидил, и минавате покрай едно здание, което е отворено – виждате красиви момичета да играят на сцената и се спирате. Вие ще се откажете да го гоните, ще кажете: „Има време, я да видя какво правят“. Сядате на стол, започвате да гледате и забравяте онзи, когото гоните. Тези момичета с новото, което вършат – игрите на сцената, веднага сменят вашето състояние.

Питам: лошо ли беше новото? Това за вас може да е ново, а за другите хора да е обикновено. Новите неща, които стават сега – всички тези изобретения и нови мисли, за някои същества са много обикновени. За нас е небивал морал да извършим нещо добро. Има същества, за които това е в реда на нещата. Сега, къде седи тайната? Всяко нещо, което произвежда, което дава ново направление на нашия живот, е ново за нас. Не че в Природата е нещо ново, но за нашето съзнание е ново – ние намираме за нови всички неща, които за пръв път влизат в съзнанието ни. По възможност всеки от вас трябва да се стреми да възприеме новото, което влиза в ума му. От каквото и характер да са, новите неща всякога произвеждат едно ново направление в човешкото съзнание и в човешкия живот.

Фиг. 1

Тези линии как се наричат (фиг. 1)?

– „Изпъкнала линия *AB* и вдлъбната линия *CD*.“ Ако тази изпъкнала линия се намира на лицето, какво влияние има? Показва магнетично, здравословно състояние. Изпъкналите линии на лицето показват физиологически едно здравословно състояние на стомаха и на симпатичната нервна система¹⁵, а вдлъбнатите линии – нездравословно състояние, но трябва един умен човек да съпостави тези линии. Някъде имате известни линии, които са изпъкнали, и други, които са вдлъбнати. Изпъкналите линии са положителни, а вдлъбнатите – отрицателни. Всякога една вдлъбната линия показва неестествено състояние; може да показва и болезнено състояние – зависи доколко е огънатата. Така е и при изпъкналите линии – влиянието зависи от това каква е изпъкналостта им: ако е в средата на носа, тя има едни качества, а ако е в края му, тогава ще има друг характер. Ако тази изпъкналост е горе, при корена на носа, или в долния му край, тогава първият случай ще показва една определена тенденция в умствения живот на

човека, а вторият случай – противоположна тенденция. Вдлъбнатите линии са събирателни. Човек с вдлъбнати линии към долния край на носа е любопитен, иска да знае кой какво е казал. Много пъти тази линия може да е изпъкнала. Този въпрос ще го оставим недовършен.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът. (Три пъти)*

44. лекция, 14 септември 1934 г., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Теорията на Дарвин** – Учителя визира изложената в книгата *Произход на видовете* (1859) еволюционна теория на Чарлз Дарвин (1809-1882), която излага позицията, че всички същества на планетата са еволюирали от един общ прародител посредством процес, известен като *естествен подбор*.

² **Демостен** (384-322 г. пр. Хр.) – древногръцки държавник и оратор. Според Цицерон той е „перфектният оратор, на когото не липсва нищо“, а според Квинтилиан Демостен е стандартът за ораторско изкуство и е единствен, извисен над всички оратори. Днес са оцелели 61 от речите му, както и 56 пролога към речи и 6 писма.

³ *Познай себе си* – популярна древногръцка максима, приписвана на Сократ. Дълбокият ѝ смисъл е обект на интерпретации през вековете. Според Рудолф Шайнер гърците са имали предвид не насочване на човешкия поглед навътре, а нещо съвсем друго – „Оплоди себе си със съдържанието на Духовния свят“ („Евангелието на Йоан“, *Димо Даскалов*, Ст. Загора, 1993).

⁴ **Хитлер, Адолф** (1889-1945) – немски политик, райхсканцлер и райхспрезидент на Германия (1934-1945), лидер на Националсоциалистическата германска работническа партия. Катализатор и основен двигател на Втората световна война. След нейния епилог е заклеймен като престъпник срещу човечеството.

⁵ **“Мойсей, който водеше евреите в Палестина...”** – описано в библейски книги *Изход* и *Левит*.

⁶ Песента се нарича *Обетована земя*. В „Песни от Учителя“, *Бяло Братство*, София, 2012 в текста присъства още един, последен ред – „... там, де Любов цари“.

⁷ Латинската дума за *гълъб* е *columba*.

⁸ **Бах, Йохан Себастиан** (1685-1750) – немски композитор и клавирен виртуоз, един от най-големите майстори на музиката в световната история. Представител на културното направление барок. До днес са каталогизирани над 1000 негови произведения, притежаващи забележителна дълбочина и мащаб. В творчеството му са представени всички значими за времето си жанрове с изключение на операта. Основно внимание композиторът отделя на религиозната музика, особено на кантатата. Върх в творчеството му са т. нар. *Пасиони* за хор и оркестър – оратории, разказващи за последните дни на Христос. Автор е на много акапелни творби, клавишни пиеси с образователна насоченост (които се ползват и днес в музикалната педагогика), сюити. Историческа заслуга на Бах е въвеждането на т. нар. темперирани строй, който е в основата на цялата последваща музика, особено на клавирната.

⁹ Песента е включена в сборника „Нова песнопойка: народни песни и стихотворения“, съставен от Любен Каравелов и издаден от редакцията на вестник „Знаме“ през 1878 г. в Търново.

¹⁰ **Кубелик, Ян** (1880-1940) – чешки цигулар и композитор. Завършил Пражката консерватория и концертираш по целия свят от 1898 г. до смъртта си. Един от виртуозите на своето време, автор на оригинална музика, в това число на шест Концерта за цигулка и оркестър.

¹¹ **Давид** (1035-965 г. пр. Хр.) – юдейски цар, баща на Соломон и приемник на Саул. На Давид се приписва авторството на библейския текст *Псалми Давидови*. Почитан като пророк от юдаизма, християнството и исляма.

¹² **Саул** – първият цар на Израил, чиято история е описана в Книга *Царства* от Стария завет. Известен с изключителните си сила, смелост и великодушие. Заради проявени от него нетърпение и неподчинение на Бога, както и заради направени жертвоприношения, пророк Самуил предрича отхвърлянето на управлението му. Последните му години са белязани от горчив сблъсък със сина му Давид.

¹³ **Прогимназия** – горен курс на основно училище или среден курс на общообразователно училище (I-XII клас) до края на Втората световна война.

¹⁴ **Банка Губиделников** – става въпрос за Българска търговска банка (БТБ) известна като „Банка *Губиделников*“ по името на своя главен директор Георги Губиделников (1859-1938).

¹⁵ **Симпатична нервна система** – симпатиковата нервна система е дял от вегетативната (автономна) нервна система, състояща се от ганглии. Най-голямото симпатиково ганглийно сплетение е чревното, наречено още слънчев възел, или стомашен мозък.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

брус *остар.* 1. Изгладен къс зърнест камък за точене на сечива. 2. *диал.* Четвъртит къс, парче от някаква твърда еднородна материя.

губерка *остар.* Голяма игла за прошиване на губери, черги, чували и др.

дамаскинена сабя *фолкл.* В юнашките народни песни това е оръжието на героя (Крали Марко). Сабите дамаскини (по името на град Дамаск – известен в миналото търговски център на военни стоки) са действително съществуващи, известни в древността като оръжия на владетели, военачалници и знаменити воители. Отличават се с невероятна твърдост и острота.

джебър *остар.* Вид дървена каца за съхранение на продукти.

заптие (тур. *zaptıye* от ар.) *ист.* Турски стражар, най-нисш полицейски чин.

кадия (тур. *kadı* от ар.) *остар.* Верски и граждански съдия при мюсюлманите.

опущение (от рус.) *остар.* Пропуск от недоглеждане; грешка, пропуск.

парса (ит.-тур. *parşa*) *остар.* Сума, бакшиш, събиран от зрители след свирене или игра.

пенязи (от нем.) Стари дребни монети.

пермутация (лат. *permutation*) 1. Разместване, смяна. 2. Всяко положение, което могат да заемат предметите при разместване.

посторонен (рус. *посторонний*) *остар.* Външен, страничен.

прошение (от рус.) *остар.* Писмена молба; заявление.

септима (лат. septima) *муз.* Интервал, включващ седем степени.

скържав *остар. диал.* Стиснат, скъперник.

терца (ит. terza от лат. tertia) *муз.* Интервал от три степени.

тесаракт *мат.* Термин от геометрията, отнасящ се към четириизмерния аналог на куба.

харосва (от гр.) *остар.* Вижда добро, преуспява.

чарк (от перс.) **1.** Зъбчато колело (на часовник, машина).

2. Част от машина, механизъм. **3.** Карана от вода дъскорезница, работилница за гайтани и др.

челичен *остар.* Твърд, здрав; стоманен.

чукундур (от перс. през тур.) **1.** *диал.* Червено цвекло за фураж. **2. прен. разг.** Глупак, тъпан, пън.

ТЕМИ

1. *Същественото в живота*: резюме на лекцията „Двата пътя“;
2. *Закон за музиката*: „Писмо до квадрата“;
3. *Опорна точка в живота*: „Добрите и слабите страни в сегашната култура“;
4. *Практическо приложение на музиката*: да се научи песента „Аз в живота ще благувам“;
5. *Път на Божиите блага*: „Пътят на праведния“;
6. *Вдлъбнати и изпъкнали линии*: „Влияние на човешката мисъл“ и „Благоприятни условия при самота и оскъдни условия при множество“.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

ПЕРПЕНДИКУЛЯРНО ОТНОШЕНИЕ

година тринадесета

Редактор *Стела Рускова*
Художник *Илиана Попова*
Предпечат *Иван Дждеджев*

Издагелство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. Ген. Щерю Атанасов 2
Тел: (02) 418 0110; 0897 847 641

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info